

**UCHWAŁA NR VI/57/2015
RADY GMINY BUCZEK**

z dnia 29 maja 2015 r.

w sprawie zatwierdzenia „Strategii Rozwoju Gminy Buczek na lata 2015-2020”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 594 zm. poz. 645 i poz. 1318, 2014 r. poz. 379, poz. 1072) uchwala się, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się „Strategię Rozwoju Gminy Buczek na lata 2015-2020” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Buczek.

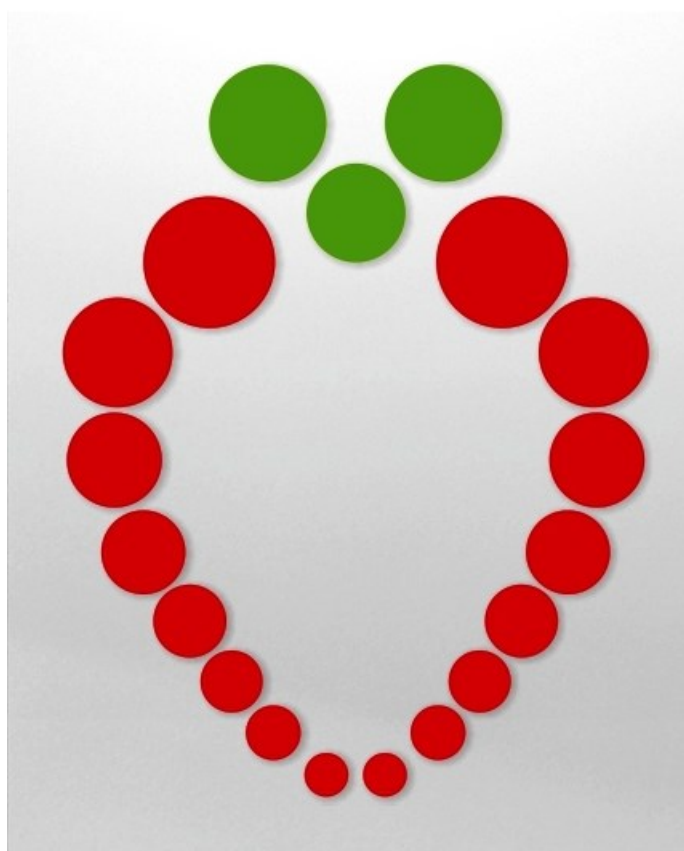
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Andrzej Zieliński

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BUCZEK NA LATA 2015 – 2020

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
1. Podsumowanie Strategii Rozwoju Gminy Buczek na lata 2015 – 2020	7
1.1. Wizja i misja Gminy Buczek	7
1.2. Cele strategiczne i cele operacyjne	8
2. Diagnoza uwarunkowań rozwoju Gminy Buczek	9
2.1. Ogólna charakterystyka Gminy Buczek	9
2.1.1. Uwarunkowania historyczno – kulturowe	11
2.1.2. Położenie, ukształtowanie terenu, powiązanie z otoczeniem	13
2.2. Zasoby Gminy Buczek	15
2.2.1. Zasoby ludzkie	15
2.2.2. Zasoby przyrodnicze	18
2.3. Zagospodarowanie przestrzenne	24
2.3.1. Infrastruktura techniczna	24
2.3.2. Ochrona środowiska	28
2.4. Infrastruktura społeczna	31
2.5. Sfera gospodarcza	39
2.5.1. Przemysł, przedsiębiorczość i struktura podmiotów gospodarczych	39
2.5.2. Rolnictwo	41
2.5.3. Turystyka i rekreacja	43
2.5.4. Atrakcyjność osadnicza i inwestycyjna	48
2.5.5. Sytuacja finansowa Gminy	51
3. Analiza SWOT	55
4. Sondaż opinii publicznej	56
4.1. Obserwacje i wnioski z badania ankietowego z mieszkańcami Gminy	56
5. Misja i wizja	71
5.1. Wizja i misja oraz strategiczne kierunki rozwoju	72
5.2. Strategiczne oraz operacyjne cele Gminy	73
5.2.1. Cel strategiczny A	74
5.2.2. Cel strategiczny B	78

5.2.3. Cel strategiczny C	82
6. Zgodność strategii rozwoju Gminy z dokumentami wyższego rzędu	85
6.1. Sposoby i źródła finansowania działań	92
7. Monitoring i ewaluacja	93
7.1. Wdrażanie i monitorowanie Strategii	93
Wytyczne do procesu wdrażania Strategii	93
Monitorowanie Strategii	93
Oczekiwane wskaźniki osiągnięć i ewaluacja Strategii	95
Bibliografia	98
Spis tabel i rysunków	99

WSTĘP

Strategia Rozwoju Gminy Buczek na lata 2015 – 2020 jest kluczowym dokumentem strategicznym, który poprzez swoją zawartość, a także sposób dochodzenia do uwzględnionych w nim rozwiązań, systematyzuje wiedzę o Gminie, wyznacza długofalowe kierunki jego rozwoju oraz wskazuje działania, których realizacja przyczyni się do rozwoju całego obszaru.

Dokument przygotowany został na zlecenie Wójta Gminy Buczek przez Łódzką Agencję Rozwoju Regionalnego S.A.

Strategia Rozwoju Gminy Buczek na lata 2015 - 2020 jest dokumentem kierunkowym, który określa nadrzędne cele długoterminowe, priorytety rozwoju oraz możliwe kierunki działań władz Gminy. Wyznacza stan, do którego Gmina powinna dążyć w kolejnym okresie planowania, zarysowuje ramy działań prowadzących do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz prezentuje przykłady inicjatyw jakie można podjąć w ramach każdego strategicznego kierunku rozwoju.

Uchwalenie strategii nie zamyka możliwości wprowadzania zmian, prowadzenia konsultacji społecznych i składania propozycji działań inwestycyjnych, zgodnie z pojawiającymi się uzasadnionymi potrzebami lokalnymi.¹ Strategia jest narzędziem, które wyznacza ogólne ramy racjonalnego gospodarowania posiadanymi zasobami oraz stanowi kluczowy element planowania rozwoju lokalnego.

W trakcie prac nad dokumentem przeprowadzone zostały rozmowy z reprezentantami Urzędu Gminy, a w celu zebrania opinii od mieszkańców przeprowadzone zostały ankiety. Kluczowi interesariusze (radni oraz przedstawiciele funkcjonujących na terenie Gminy instytucji i jednostek) mieli możliwość przekazania swoich opinii w trakcie przeprowadzanych badań.

Niniejsza strategia składa się z **siedmiu rozdziałów** oraz **bibliografii**.

We **Wstępie** przedstawiono cel i strukturę dokumentu oraz zastosowane podejście metodologiczne.

Rozdział pierwszy obejmuje krótkie podsumowanie całego dokumentu, zawiera informacje o kluczowych założeniach i wnioskach wynikających ze strategii.

Rozdział drugi przedstawia opis stanu obecnego Gminy. Zawiera diagnozę zasobów pod kątem informacji na temat zagospodarowania przestrzennego oraz sytuacji gospodarczej.

¹ Domański T., *Strategiczne Planowanie rozwoju gospodarczego gminy*, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa 1999

W rozdziale trzecim znajduje się analiza SWOT, czyli wskazanie mocnych i słabych stron Gminy oraz szans i zagrożeń dla jej dalszego rozwoju.

W rozdziale czwartym zawarto wyniki badania sondażowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy oraz opinie kluczowymi interesariuszy.

W rozdziale piątym zdefiniowano misję i wizję Gminy Buczek, wskazano ogólne kierunki jej rozwoju stanowiące zarówno wyraz aspiracji władz samorządowych jak i pozostałych interesariuszy strategii. Nakreślono cele strategiczne, które posłużyły jako konstrukcja realizacji celów operacyjnych. W rozdziale uwzględniono prezentację przykładowych działań i inicjatyw, które władze gminy mogą podejmować w ramach realizacji poszczególnych celów strategicznych. Na zakończenie zamieszczono opis możliwych źródeł finansowania zadań zdefiniowanych w ramach niniejszej strategii.

W rozdziale **szóstym** pokazane zostały powiązania założeń strategicznych z dokumentami regionalnymi i krajowymi.

Ostatnia część dokumentu – **rozdział siódmym** – jest poświęcony wytycznym dla proponowanego systemu wdrażania, monitorowania i ewaluacji strategii. Zamieszczono w niej przykłady wskaźników procesu realizacji wytycznych zawartych w niniejszym dokumencie.

Bibliografia - zawiera spis dokumentów i materiałów wykorzystanych przy opracowaniu tekstu strategii.

Rysunek 1. Schemat dokumentu Strategia Rozwoju Gminy Buczek na lata 2015 – 2020

Źródło: Opracowanie własne

1. Podsumowanie Strategii Rozwoju Gminy Buczek na lata 2015 – 2020

Strategia Rozwoju Gminy Buczek na lata 2015 - 2020 jest opracowaniem, które wyznacza długofalowe cele i priorytety rozwoju Gminy oraz proponowane kierunki działań.

1.1. Wizja i misja Gminy Buczek

Na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Buczek na lata 2015 – 2020 wizja została sformułowana w następujący sposób:

W 2020 roku Gmina Buczek rozwinięta pod względem gospodarczym i społecznym zapewniająca swoim mieszkańcom dogodne warunki życia

• Misja Gminy Buczek brzmi następująco

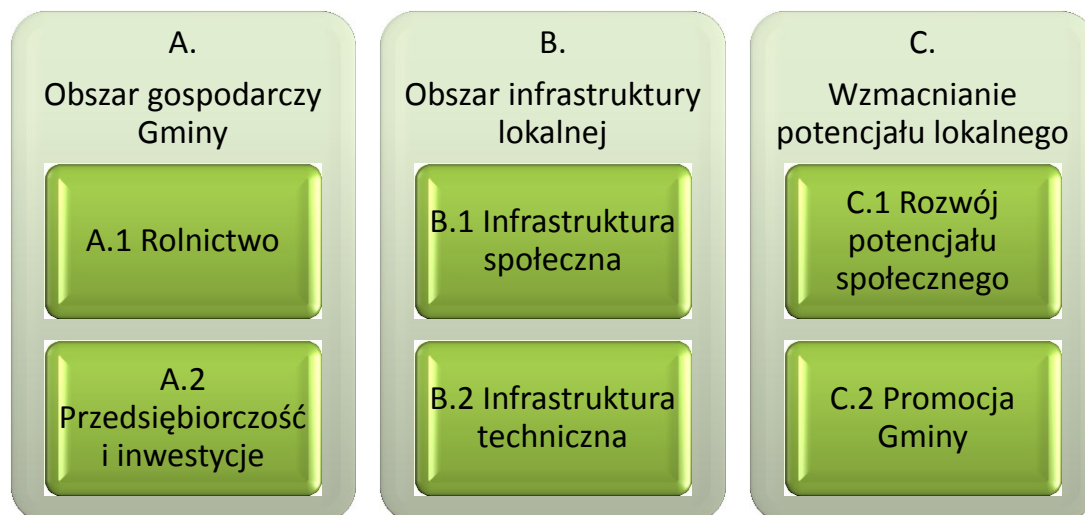
Osiągnięcie wysokiego poziomu rozwoju poprzez wykorzystanie kapitału społecznego, potencjału wykreowanej marki regionu oraz nowoczesnej produkcji rolnej

1.2. Cele strategiczne i cele operacyjne

W celu realizacji wizji i misji Gminy, zdefiniowany został katalog kluczowych dla jej rozwoju celów strategicznych i służących ich osiągnięciu celów operacyjnych. Łącznie zdefiniowane zostały trzy cele strategiczne oraz sześć przyporządkowanych im celów operacyjnych. Poszczególne cele zaprezentowane zostały w tabeli poniżej.

Tabela 1. Podsumowanie celów strategicznych i celów operacyjnych Gminy Buczek

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z układem przedstawionym w powyższej tabeli, w ramach realizacji Strategii Rozwoju Gminy Buczek na lata 2015 - 2020 zidentyfikowane zostały trzy cele strategiczne.

Cel pierwszy jest związany jest z pobudzeniem gospodarczym Gminy, który w przyszłości opierać się będzie głównie o nowoczesną działalność rolniczą oraz działania mające na celu wspieranie przedsiębiorców z terenu Gminy, a także te przyciągające na jej teren nowych inwestorów i inwestycje.

Kolejny cel strategiczny, związany jest z modernizacją i rozbudową istniejącej na terenie Gminy infrastruktury. Podejmowane w ramach niniejszego celu działania wspierać będą poprawę infrastruktury technicznej oraz społecznej.

Ostatni cel strategiczny ma na celu realizację działań w zakresie wzmacniania potencjału lokalnego w tym głównie potencjału społecznego. Ważnym zadaniem stojącym przed władzami Gminy jest właściwa jej promocja oraz wykorzystanie w tym zakresie zasobów, które w ostatnim czasie wypracowała lub od wielu lat posiada Gmina Buczek.

2. Diagnoza uwarunkowań rozwoju Gminy

Buczek

Strategia Rozwoju Gminy Buczek na lata 2015 – 2020 jest kluczowym dokumentem, który poprzez swoją zawartość, a także sposób dochodzenia do zawartych w nim rozwiązań systematyzuje wiedzę o Gminie Buczek.

2.1. Ogólna charakterystyka Gminy Buczek

Gmina Buczek położona jest w południowo - zachodniej części województwa łódzkiego. Należy do powiatu łaskiego. Łączna powierzchnia Gminy to 92 km², zamieszkuje ją 5 082 osób. Rozciągłość południkowa Gminy wynosi około 10,1 km, równoleżnikowa ok. 13,0 km. Gmina graniczy: od północy z gminą Łask, od zachodu z gminą Sędziejowice, a od południa i wschodu z miastem i gminą Żelów (powiat bełchatowski). Ponadto Gmina zlokalizowana jest w bliskiej odległości od wielkomiejskich ośrodków przemysłowych i regionalnych: Wielunia (65 km), Sieradza (40 km), Łodzi (45 km), Częstochowy (95 km), Bełchatowa (25 km).

Rysunek 2. Gmina Buczek na mapie powiatu łaskiego oraz na tle województwa łódzkiego

Źródło: https://www.osp.org.pl/hosting/katalog.php?id_w=6&id_p=116&id_g=926

Rysunek 3. Odległość Gminy Buczek od większych aglomeracji miejskich

Źródło: Opracowanie własne na podstawie google.maps

Gmina Buczek obejmuje 23 miejscowości, a podzielona jest na 16 sołectw:

- Bachorzyn,
- Brodnia,
- Buczek,
- Czeszków A,
- Czeszków B,
- Czeszków F,
- Grzeszyn,
- Gucin,
- Józefatów,
- Kowalew,
- Luciejów,
- Malenia,
- Sowińce,
- Sycanów,
- Wola Bachorska,
- Wola Buczkowska.

Herb Gminy na polu czerwonym przedstawia literę B (inicjał odwołujący się do nazwy Gminy), nad literą umiejscowiona jest złota korona, zaś z obu jej stron złote stuły (oznaczające tutejszą parafię, której początki sięgają XIV w.). Nad nimi znajdują się żełęczce zwrócone grotami do siebie (ostre zakończenie broni, strzały), pod nimi także żełęczce odwrócone (żełęczce to element herbu Bogoria Buczkowskich – rodu pierwszych właścicieli miejscowości Buczek).

Rysunek 4. Herb Gminy Buczek

Źródło: <http://pl.wikipedia.org>

Siedzibą Urzędu Gminy jest powstała w XVII wieku wieś Buczek położona 10 km na południe od Łasku w kierunku Żelowa.

2.1.1. UWARUNKOWANIA HISTORYCZNO – KULTUROWE

Brak jest dokładnych informacji kiedy pojawili się na tym terenie pierwsi mieszkańcy. Zgodnie z przypuszczeniami historyków, dogodne tereny zachęcały pierwszych osadników już w trakcie formowania się zrębów polskiej państwowości. Najstarsze ślady osadnictwa z terenu Gminy pochodzą z XI wieku. W latach 1949 – 1950 odkryto cmentarzysko szkieletowe z kilkunastoma grobami. Przy zmarłych znajdowały się groty włóczni, topór, paciorki z bursztynu. Niedaleko znaleziono również mogiłę ze szkieletem przebitym zwęglonym kołkiem, czyli grób tzw. strzygi. Historycy są zgodni, że niektóre z pochówków należały do ludzi bogatych, jednak sama osada na początku miała charakter głównie rolniczy. Prawdopodobnie jej mieszkańcy najczęściej korzyści czerpali z lasu bukowego, od którego pochodzi nazwa miejscowości.

Najstarsza wzmianka o Buczku pochodzi z kroniki Jana Długosza. Odnotowano w niej, iż w 1354 r. arcybiskup gnieźnieński nadał dziesięcinę parafii w Pabianicach ze wsi Kociszewa znajdującej się w pobliżu miejscowości Buczek. Kolejne wzmianki pojawiały się w odniesieniu do roku 1391 (o rektorze kościoła Mikołaju „de Buczek”) oraz roku 1394 (o samej miejscowości). Pierwotnie wieś należała do rodu Buczkowskich albo Buczków herbu Bogoria, później Gomulińskich herbu Jelita z Gomulina. Przedstawiciele tej rodziny pełnili wiele funkcji państwowych na ziemi sieradzkiej aż do końca XVI wieku. Dzięki ich staraniom Zygmunt Stary nadał Buczkowi prawa miejskie. Statut ten Buczek utrzymał aż do drugiej połowy XVII wieku, choć jeszcze w 1759 r. nazywano go „miastem”. Na początku XVIII wieku Buczek stał się własnością rodziny Walewskich herbu Kolumna. Nie udało się jednak słynącemu z działalności politycznej i religijnej Janowi Franciszkowi z Walewic rozbudowanie Buczku. Okazał on się jednak dobrodziejem Buczkowskiego kościoła i został pochowany w grobowcu pod kaplicą Walewskich.

Buczek, mimo utraty swojego miejskiego statusu, w dalszym ciągu pełnił rolę centrum administracyjnego regionu.

W 1800 r. umiera kolejny dziedzic dóbr z Walewskich, Mateusz. Jego synowie dziedziczą m.in. folwark Buczek, Lgów, Szadek, Malenia i Józefatów. W tym okresie Buczek liczył 186 mieszkańców osiedlonych w 28 domach. W kolejnych latach folwark był dziedziczony przez rodzinę Walewskich, następnie kilka razy odsprzedawany, aż w końcu w 1874 roku przechodzi w ręce Honoriusza Pomiana Łubieńskiego.

W okresie powstania styczniowego do Buczku docierają informacje o zwycięskiej bitwie w Sędziejowicach. W miejscowym Kościele proboszcz wygłasza płomienne kazania, wychwalając patriotów i nawołując do walki z carskimi oddziałami.

W 1867 roku Łask staje się siedzibą powiatu i ważnym centrum administracyjnym w guberni piotrkowskiej, Buczek zaś awansuje na siedzibę władz gminy.

W 1904 roku Buczek nabywa zgierski przemysłowiec Stanisław Lorentz, znany również ze swojej działalności charytatywnej (m.in. współzałożyciel taniej kuchni, organizator wielu zbiórek na pomoc dla potrzebujących). Po jego śmierci majątek dziedziczy syn Jerzy, który szybko rozparcelowuje dobra i w 1931 roku nabywa folwark Szadek, gdzie w latach 1933 – 1936 urzęduje swoją rezydencję.

W trakcie II wojny światowej przez Buczek i okoliczne miejscowości wycofywały się wojska polskie, m. in. 72 Pułku Piechoty im. Dionizego Czachowskiego pod dowództwem ppłk. Karola Chrobaczyńskiego. W walkach poległo wielu żołnierzy. W ramach represji wysiedlono znaczną część mieszkańców, a ich gospodarstwa przejęli Niemcy. Mimo akcji mających na celu zastraszenie lokalnej społeczności w czasie okupacji w Buczku odbywa się tajne nauczanie oraz działa komórka oddziału Batalionów Chłopskich. W ostatnich dniach wojny dochodzi do krwawych walk w rejonie Czystkowa. Po zakończeniu wojny w 1945 roku na terenie Buczku powstaje jedna z pierwszych w powiecie łaskim spółdzielni „Samopomocy Chłopskiej”, dysponująca 4 sklepami. Majątek należący do rodziny Lorentzów zostaje upaństwowiony, a w 1948 roku zabudowania gospodarcze przejmuje Gminna Spółdzielnia, pomieszczenia w dworze przeznaczone zostają na biura i sklepy spółdzielni. W końcu lat osiemdziesiątych podupadły dwór zostaje rozebrany. Po latach zapomnienia i zaniedbania miejscowy samorząd przystępuje do porządkowania dawnego parku.

Ciekawa historia Buczku odzwierciedla interesującą przeszłość całego regionu, w którym odnaleźć można wiele miejsc wartych uwagi.

Do najważniejszych zaliczyć należy m.in.:

1. Kościół parafialny w Buczku p.w. św. Jana Chrzciciela. Pierwsza wzmianka o drewnianym kościele w Buczku pochodzi z 1391 r., natomiast murowana świątynia powstała w 1521 r. Parafialny kościół murowany stoi w centrum wsi, na niewielkim wzniesieniu. Fundatorami byli Buczkowscy, których szczątki spoczywają pod prezbiterium. Fundamenty świątyni zbudowane zostały z kamieni polnych, cegły. Grubość murów oporowych dochodzi do 122 cm. Wnętrze świątyni pochodzi z XVII – XVIII wieku. Przed świątynią znajduje się również pomnik Jana Pawła II. Plebania wzniesiona została zaś w latach 1882 – 1886;

2. Park i założenie podworskie w Buczku założony prawdopodobnie na początku XIX wieku przez Anastazego Walewskiego. Obejmował zarówno teren wokół dworu, jak i w sąsiedztwie świątyni (dawny cmentarz) o powierzchni 1,4 hektara. W 2004 roku radni Buczku uznali park za zespół przyrodniczo – krajobrazowy podlegający ochronie. Znajduje się tu pięć okazów drzew pomnikowych. Dawne założenie parkowo – dworskie, mimo licznych zniszczeń jest czytelne do dziś;
3. Cmentarz w Buczku, na którym znajdują się mogiły żołnierzy poległych w czasie II wojny światowej oraz mogiły powstańców styczniowych w lesie przy wjeździe do Buczku;

Turystów przyciągają do regionu nie tylko zabytki, ale również cykliczne imprezy kulturalne, turystyczne i wydarzenia o charakterze religijnym. Wydarzenia te mają charakter głównie lokalny. Cała ziemia sieradzka należy do najbardziej charakterystycznych subregionów etnograficznych w województwie łódzkim. Wyróżnia się nie tylko odrębnością kulturową, ale i aktywnością w dokumentowaniu i kultywowaniu dziedzictwa przodków. Na wsi sieradzkiej podtrzymywane są tradycje noszenia stroju, dawnej obrzędowości oraz twórczości i rękodziela ludowego (m.in. rzeźbę, wycinankarstwo, haft i koronkarstwo). Przybywających do regionu turystów ujmuje również bogate środowisko przyrodnicze.

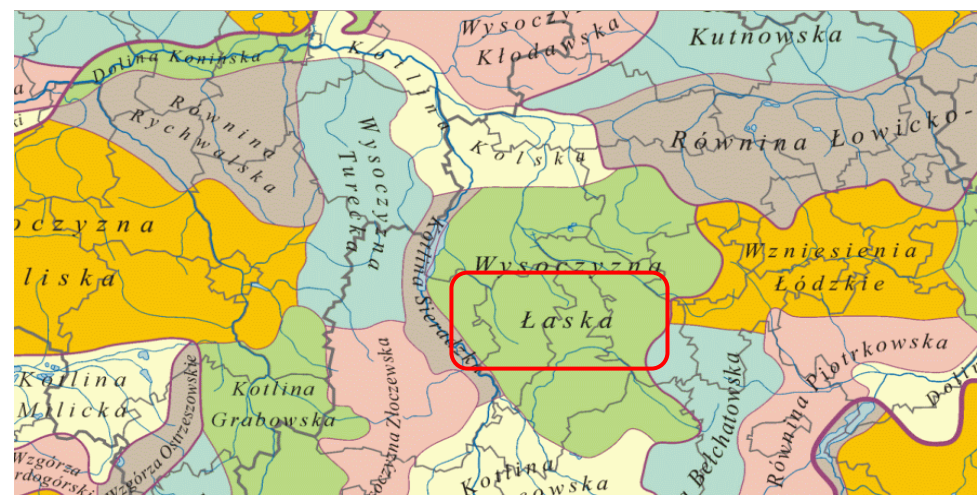
2.1.2. Położenie, ukształtowanie terenu, powiązanie z otoczeniem

Gmina Buczek położona jest w środkowej części województwa łódzkiego na południowy zachód od miasta Łódź będącego siedzibą województwa.

Pod względem fizyczno-geograficzny teren Gminy położony jest w obrębie wysoczyzny łaskiej w jej południowo-wschodniej części na pograniczu z Wysoczyzną Bełchatowską. Obszar Gminy zajmuje 92 km², co stanowi 0,5% powierzchni całego województwa łódzkiego i 14,7% powierzchni powiatu łaskiego. Wysoczyzna Łaska jest to wysoczyzna polodowcowa płaska i falista, o wysokościach względnych do 10 m i spadkach 0-5%. Najwyżej położone partie terenu położone na wysokości ponad 190 m n.p.m. i są to rejony wsi Petronelów, Józefatów, części Bachorzyna, Wola Bachorska, Buczek ul. Pieńki i Czarny Las, a więc południowa część obszaru Gminy. Pozostała wysoczyznowa część obszaru leży na wysokości 180-190 m n.p.m.

Rysunek 5. Regiony fizycznogeograficzne

Źródło: <http://www.wikipedia.pl>

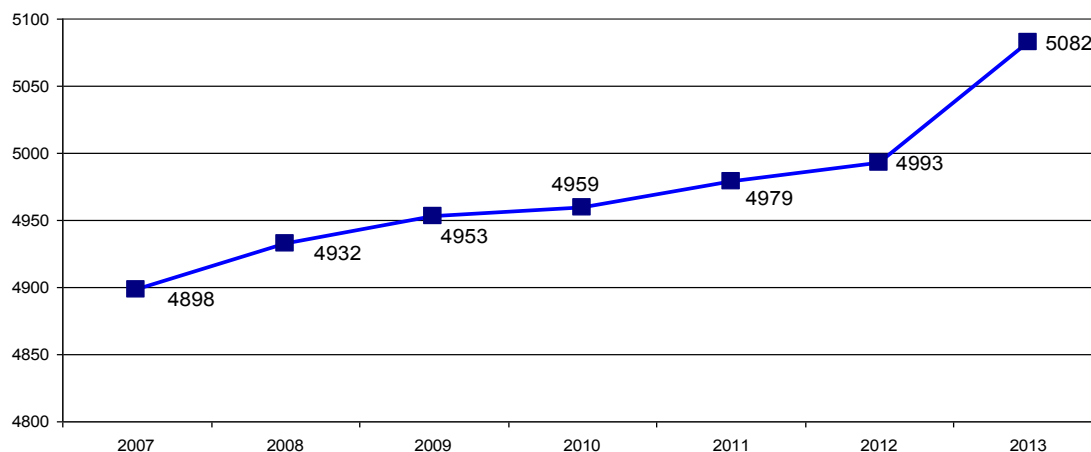
2.2. Zasoby Gminy Buczek

W poniższym rozdziale przedstawiona została ogólna charakterystyka posiadanych przez Gminę zasobów ludzkich, m.in. liczba mieszkańców oraz liczba osób aktywnych zawodowo i bezrobotnych. Ponadto, zawarte tu zostały informacje na temat posiadanych przez Gminę zasobów przyrodniczych oraz ich obecnego stanu w podziale na informacje dotyczące obszarów chronionych, powierzchni i rodzaju lasów, rzeźby terenu, wód powierzchniowych i podziemnych oraz klimatu.

2.2.1. Zasoby ludzkie

Gminę Buczek w 2013 roku zamieszkiwało 5 082 osób, a gęstość zaludnienia wynosiła 55 osób/km². Według danych zaprezentowanych na poniższym wykresie widać, iż na przestrzeni badanych lat 2007 – 2013 liczba ludności sukcesywnie wzrasta osiągając w 2013 roku najwyższą liczbę - 5082. W porównaniu do 2007 roku liczba osób zamieszkujących Gminę wzrosła o ok. 4 %. Na wzrost liczby ludności wpływał zarówno przyrost naturalny, jak i dodatnie saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych (którego wielkość w 2013 roku szacuje się odpowiednio na 67 i 3 osoby).

Wykres 1. Liczba ludności Gminy w latach 2007-2013

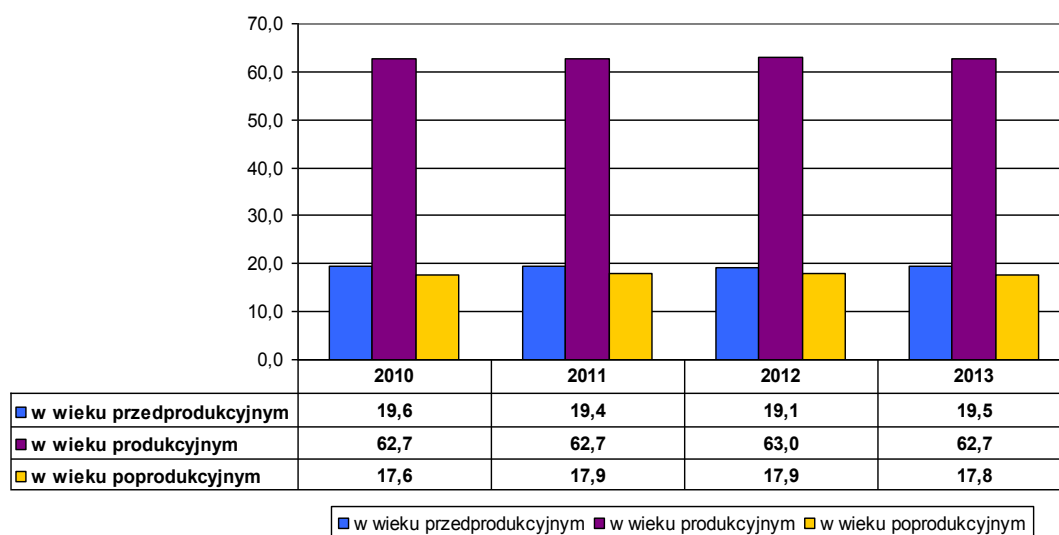
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych.

Analizując liczbę ludności Gminy Buczek pod względem płci, można zaobserwować, iż nieco ponad połowę mieszkańców stanowią kobiety, co jest charakterystyczne dla struktury całego województwa łódzkiego. W 2013 roku na 100 mężczyzn w Gminie Buczek przypadło 101 kobiet.

Strukturę demograficzną mieszkańców Gminy pod względem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (kobiety i mężczyźni poniżej 18 roku życia), produkcyjnym (kobiety w wieku 18 – 59 lat i mężczyźni w wieku 18 – 64 lat) oraz poprodukcyjnym (kobiety od 60 roku życia i powyżej oraz mężczyźni od 65 roku życia i powyżej) przedstawia wykres poniżej.

Wykres 2. Ludność Gminy Buczek wg ekonomicznych grup wieku w latach 2010-2013 (%)

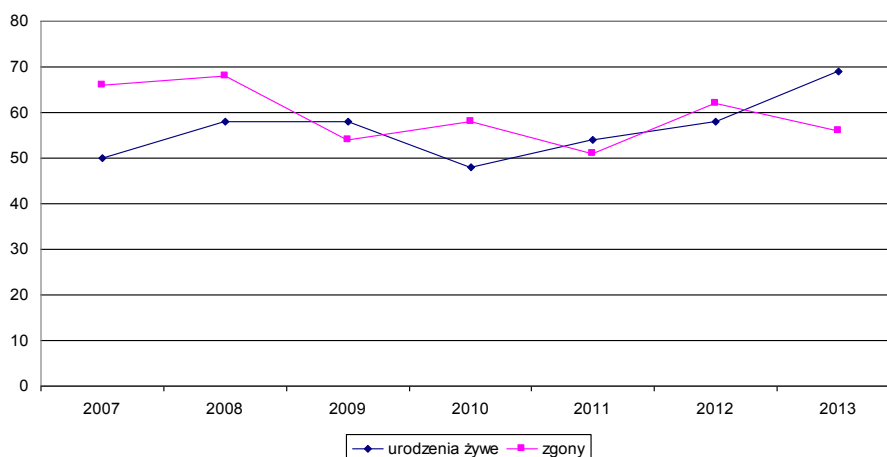
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Zdecydowaną większość (ponad 60%) w analizowanym okresie stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Osoby młode (w wieku przedprodukcyjnym) stanowiły niecałe 20% ludności Gminy. Mieszkańcy będący w wieku poprodukcyjnym stanowili natomiast najmniejszy odsetek wszystkich mieszkańców Gminy (niecałe 18%). Podsumowując dane przedstawione na wykresie, w latach 2010-2013 nie odnotowano w strukturze ludności Gminy wyraźnego zróżnicowania pod względem udziału liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w poszczególnych latach. Relacje pomiędzy poszczególnymi grupami wieku ekonomicznego ludności ilustruje wskaźnik obciążenia demograficznego. Obecnie w kraju na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada ponad 57 osób w wieku nieprodukcyjnym. W gminie Buczek liczba ta w 2013 roku wynosiła blisko 59 osób. Niekorzystne dane dotyczą grupy wieku przedprodukcyjnego – aktualnie w Polsce wskaźniki cząstkowe praktycznie są równe na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypada po prawie 29 osób zarówno w wieku przedprodukcyjnym jak i w wieku poprodukcyjnym, podczas gdy w 2000 r. zróżnicowanie było znaczące i wskaźniki cząstkowe wynosiły odpowiednio: 40 i 24. W przypadku Gminy Buczek w 2013 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały jedynie 24 osoby w wieku przedprodukcyjnym i aż 27 osób w wieku poprodukcyjnym, podczas gdy w roku 2010 wskaźniki cząstkowe wynosiły odpowiednio: 31 i 28. Bardziej znaczące zróżnicowanie miało miejsce w roku 2000, w którym odnotowano odpowiednio: 43 osoby w wieku przedprodukcyjnym i 33 w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Na kolejnym wykresie przedstawiona została dynamika urodzeń i zgonów w latach 2007 – 2013. Z danych wynika, iż dodatni przyrost naturalny odnotowano w 2009, 2011 i 2013 roku.

Wykres 3. Ruch naturalny ludności Gminy Buczek w latach 2007-2013

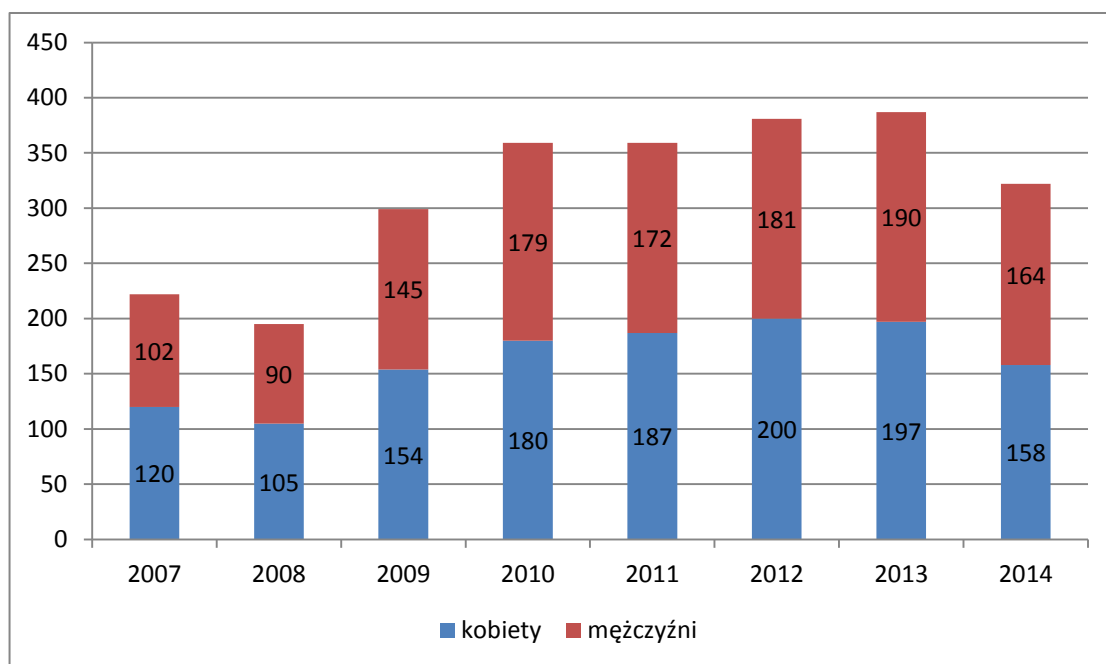
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W latach 2007 - 2008 i 2011 - 2012 obydwa te wskaźniki wskazywały tendencję wzrostową, przy czym liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń. Odnotowana w 2013 roku liczba urodzeń była o 19 % większa w stosunku do roku poprzedniego. Liczba urodzeń była większa od liczby zgonów o 13 osób – współczynnik przyrostu naturalnego (liczony na 1000 osób) wyniósł 2,6‰.

Analizując sytuację osób w wieku produkcyjnym, widać że poziom bezrobocia w Gminie Buczek w okresie 2009 - 2012 systematycznie wzrastał. Jak można zauważyć na wykresie liczba osób bezrobotnych, z wyjątkiem 2008 roku, wzrastała. Największa liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych została odnotowana w 2013 roku - w stosunku do roku 2007 wzrosła ona o 74%. Ponad połowę wszystkich osób bezrobotnych stanowiły kobiety. Warto jednak podkreślić, iż w ostatnich trzech latach udział kobiet w ogólnej liczbie osób pozostających bez zatrudnienia stopniowo malał (w 2011 i 2012 roku wynosił 52%, zaś w 2013 – 51%). Dane za rok 2014 napawają optymizmem, gdyż w porównaniu do roku poprzedniego (2013) liczba bezrobotnych w Gminie spadała o 65 osób. Największy spadek pośród osób pozostających bez zatrudnienia odnotowano w grupie kobiet- w tym przypadku liczba bezrobotnych na przestrzeni lat 2013-2014 spadła o 39 osób. W grupie mężczyzn odnotowano spadek na poziomie 26 osób.

Wykres 4. Bezrobotni zarejestrowani w latach 2007-2014

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

2.2.2. Zasoby przyrodnicze²

GLEBY I SUROWCE NATURALNE

Dominującą grupą w strukturze gleb gminy Buczek są gleby III i IV klasy bonitacyjnej, pokrywające ponad 52,8% powierzchni użytków rolnych (w tym 16,6% to gleby klasy III). Gleby III klasy zajmują powierzchnię 840 ha (13,5% ogólnej powierzchni użytków rolnych). Są to gleby brunatne, pseudobielicowe oraz czarne ziemie, zaliczane do kompleksów uprawowych pszennych i żytnich bardzo dobrych. Największe powierzchnie tych gleb występują w zachodniej i północnej (Wola Buczkowska, Sycanów, Czestków A, Brodnia) oraz środkowej części gminy (Buczek, Kowalew). Gleby hydrogeniczne i pochodzenia organicznego (torfowe, murszowe, mady) występują głównie w dolinach Końskiej i jej dopływów oraz w lokalnych zagłębieniach terenu.

Podstawowym źródłem zanieczyszczenia gleb jest nieracjonalna gospodarka na użytkach rolnych. Powodem degradacji może być zarówno przedawkowanie nawożenia upraw, jak ich niedostateczne nawożenie. Gleby zakwaszone powinny być regularnie wapnowane, a środki ochrony roślin stosowane zgodnie z zalecanymi dawkami. Środowisko glebowe może być też zanieczyszczone przez zagospodarowywanie we własnym zakresie ścieków bytowych na obszarach nieskanalizowanych (wylewanie ścieków na pola oraz do sieci melioracyjnej). Podobne skażenia mogą wystąpić w rejonach nielegalnych składowisk odpadów komunalnych.

² Na podstawie opracowania „Program Ochrony Środowiska oraz Plan Gospodarki Odpadami na lata 2005 – 2011”

Lokalnie, wzdłuż szlaków drogowych o dużym natężeniu ruchu, może wystąpić zanieczyszczenie metalami ciężkimi. Nie stwierdzono ponadnormatywnego stężenia metali ciężkich w okolicy składowiska odpadów w Brodni Górnej. Na terenie gminy Buczek nie ma rozpoznanych dużych złóż surowców naturalnych. Nieliczne udokumentowane złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej zlokalizowane są w rejonie miejscowości Gucin, Sowińce oraz Wola Bachorska. Obecnie zagospodarowane jest jedynie ostatnie z nich (zasoby 97 tys. m³; wydobyte roczne 2 tys. m³). Wydobyte prowadzone jest na potrzeby cegielni w Woli Bachorskiej. Złoża w Sowińcach i Gucinie zostały wyeksploatowane i przeznaczone do rekultywacji.

WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Na obszarze Gminy Buczek występują wody podziemne związane z utworami wodonośnymi górnokredowymi i czwartorzędowymi. Zasadnicze znaczenie mają wody czwartorzędowe (największe zasoby, najpłytsze występowanie, najłatwiejsza odnawialność), jakkolwiek eksploatowane są również ujęcia wód z utworów kredy. **Wody czwartorzędowe** tworzą kilka poziomów wodonośnych, co jest związane z dużą miąższością tych utworów i naprzemiennym ułożeniem warstw przepuszczalnych i trudnoprzepuszczalnych. Na całym terenie Gminy pierwszy horyzont wód podziemnych występuje w obrębie serii piaszczystych, występujących wspólnie z glinami glacialnymi lub bezpośrednio pod nimi. Na przeważającej części obszaru wody czwartorzędowe występują na niewielkiej głębokości od 0 do 2 m p.p.t. Dotyczy to zarówno stref dolinnych jak i obszarów wysoczyznowych, gdzie płytkie występowanie wód gruntowych jest związane z gliniastymi osadami moreny dennej. Wody w utworach **kredy** związane są ze zwietrzelinowym rumoszem wapiennym i wapienno-marglistym.

Główne zagrożenia jakości wód podziemnych wynikają natomiast z braku kanalizacji sanitarnej (zwłaszcza na terenach zaopatrzonych w sieć wodociągową, gdzie zużycie wody jest największe) oraz prowadzonej gospodarki rolnej. Ogniska zanieczyszczeń koncentrują się wokół budynków gospodarskich (kurniki, obory, chlewy, szamba, gnojowniki, śmietniki). Zagrożenie stanowi też nadmierna chemizacja terenów uprawnych, powodująca migrację toksycznych związków chemicznych z wodami opadowymi w głąb gruntu oraz samodzielne zagospodarowywanie ścieków bytowych przez wylanie ich do kanałów melioracyjnych i na pola.

Nie stwierdza się tu deficytu wód podziemnych tzn., że zasoby wystarczają na pokrycie zapotrzebowania wody w wielkości wynikającej z obliczonego bilansu. Jak wynika z opracowań regionalnych obszar zlewni Grabi, do której należy również Gmina Buczek, objęty jest stosunkowo niewielkim deficytem wody dla rolnictwa (gwarancja zaspokojenia potrzeb w około 97%). Obliczono, że w 2030 roku przy założeniu wariantu ograniczonego rozwoju gospodarczego gminy, deficyt ten wzrośnie do około 70 %, a przy wariacie intensywnego tempa rozwoju – 25 %.

Teren Gminy Buczek położony jest całkowicie w obrębie dorzecza Odry, zlewni rzeki Grabi (prawego dopływu Widawki wpadającej kolejno do Warty), w obszarze zasobowym zbiornika Jeziorsko. Sieć rzeczna terenu Gminy stanowią:

- Końska – rzeka V rzędu, lewobrzeżny dopływ Grabi, odwadniająca wschodnią i południową część gminy. Cechą charakterystyczną tej rzeki jest asymetrycznie rozwinięte dorzecze, zasilanym wyłącznie przez dopływy prawobrzeżne. Tereny źródłiskowe Końskiej znajdują się w rejonie miejscowości Wola Bachorska w południowo-wschodniej części Gminy.
- Czajka (zwana także Końską Prawą) – rzeka VI rzędu, prawobrzeżny dopływ Końskiej, odwadniająca środkową część Gminy.

Głównym zagrożeniem i źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych na obszarze Gminy są nieoczyszczzone ścieki komunalne, odprowadzane z gospodarstw domowych bezpośrednio na pola i łąki lub do sieci melioracyjnej (a w konsekwencji do rzek) oraz spływ powierzchniowy z nadmiernie nawożonych użytków uprawnych i zielonych.

KLIMAT

Gmina Buczek, wg „Programu Ochrony Środowiska Powiatu Łaskiego”, znajduje się w łódzko – wieluńskim regionie klimatycznym. Obserwuje się tu napływ różnych mas powietrza. Przejściowy typ klimatu charakteryzuje się dużą zmiennością wywołaną ścieraniem się mas powietrza polarnomorskiego i polarno-kontynentalnego. Wpływa to na dużą zmienność pogody w przebiegu dobowym i rocznym, zwłaszcza wiosną i jesienią³. Dominują tutaj wiatry z kierunków zachodnich. Średnia temperatura wynosi na tym terenie 8°C, zaś średnia długość okresu wegetacyjnego to 214 dni w roku przy średniej opadów na poziomie 575 mm oraz 60-70 dniach zalegania pokrywy śnieżnej. Ogólnie warunki klimatyczne można określić jako średnio korzystne dla bytowania ludzi i rolnictwa.⁴

OBSZARY PRAWNIE CHRONIONE

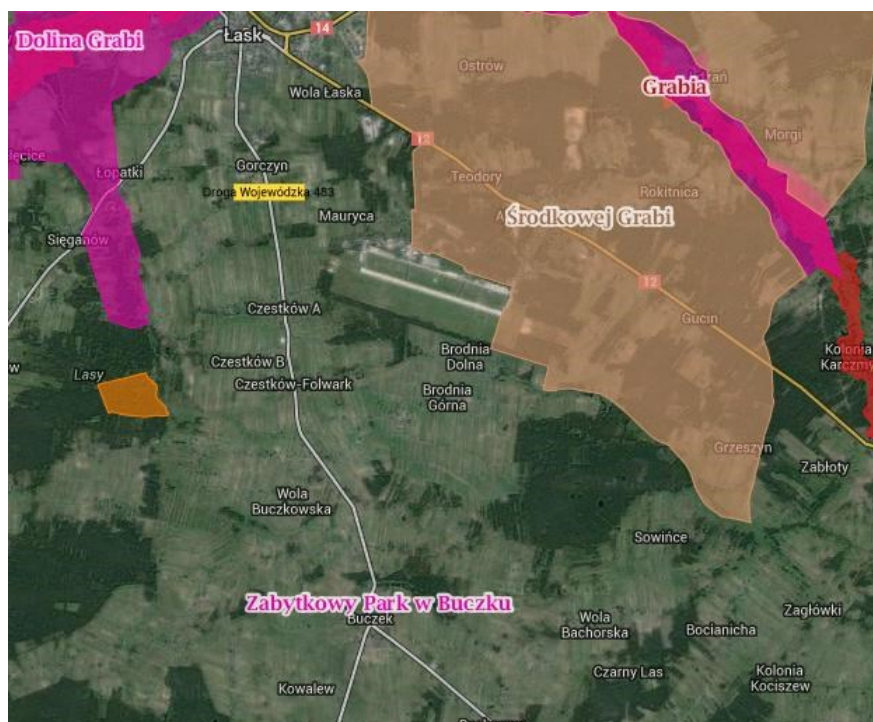
Największym bogactwem krajobrazu Gminy Buczek są kompleksy leśne. Duże ich skupisko skoncentrowane w północno-wschodniej części Gminy, od 1989 roku objęte jest ochroną prawną o randze Obszaru Chronionego Krajobrazu Środkowej Grabi (Uchwała Nr IX/52/89 b. WRN w Sieradzu). Kompleks stanowi fragment leśnego pasa ochronnego aglomeracji łódzkiej. Ochronie podlegają również fragmenty lokalnych korytarzy ekologicznych w dolinach rzeki Czajki i Końskiej. Łącznie ochroną krajobrazową objętych jest ponad 25% powierzchni Gminy. W Buczku zlokalizowany jest również objęty ochroną zespół przyrodniczo – krajobrazowy – zabytkowy park o powierzchni 1,60 ha na terenie którego znajdują się aleje lipowe.

³ Program Ochrony Środowiska Powiatu Łaskiego na lata 2007 – 2013

⁴ Geografia Gminy, www.buczek.org.pl

Rysunek 6. Obszary prawnie chronione

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Wg danych GUS na rok 2013 – na terenie gminy odnaleźć można 14 pomników przyrody⁵:

Tabela 2. Pomniki przyrody

Pomnik przyrody	Cechy	Lokalizacja
Aleja lipowa	53 szt.	przy drodze nr 483 w m. Buczek
Wiąz szypułkowy	obwód 300 cm	park w m. Buczek
Jesion wyniosły	obwód 380 cm	park w m. Buczek
Lipa drobnolistna	obwód 530 cm	park w m. Buczek
Robinia akacjowa	obwód 470 cm	park w m. Buczek
Wiąz szypułkowy	obwód 380 cm	park w m. Buczek
Dąb szypułkowy	obwód 630 cm	park w m. Grzeszyn
Dąb szypułkowy	obwód 420 cm	park w m. Grzeszyn
Dąb szypułkowy	obwód 440 cm	park w m. Grzeszyn
Dąb szypułkowy	obwód 500 cm	park w m. Grzeszyn
Dąb szypułkowy	obwód 360 cm	park w m. Grzeszyn
Wiąz szypułkowy	obwód 490 cm	przy kościele w m. Buczek
Lipa drobnolistna	obwód 370 cm	przy kościele w m. Buczek
Jesion wyniosły	obwód 350 cm	przy drodze nr 483 w m. Buczek

Źródło: Program Ochrony Środowiska oraz Plan Gospodarki Odpadami na lata 2005-2011 dla Gminy Buczek

⁵ pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, glazy narzutowe oraz jaskinie” (Ustawa o ochronie przyrody 2004).

W północnej i zachodniej części Gminy, w miejscowościach Luciejów i Czeszków, znajdują się chronione prawnie siedliska bociana białego, zaś w największym kompleksie leśnym (Leśnictwo Brodnia) istnieje stanowisko bociana czarnego.

LASY⁶

Łączna powierzchnia gruntów leśnych na terenie Gminy Buczek wynosiła w 2013 roku ponad 1 957 ha, co w stosunku do całkowitej powierzchni Gminy stanowiło 21% (wartość zbliżoną do poziomu lesistości województwa łódzkiego wynoszącego 21,3%).

Zdecydowana większość terenów leśnych (64%) stanowi własność Skarbu Państwa i jest administrowana przez Nadleśnictwo Kolumna (Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Łodzi). Pozostała część (ok. 36%) jest własnością prywatną. Na terenie Gminy Buczek działają cztery leśnictwa: Leśnictwo Brodnia, Leśnictwo Teodory, Leśnictwo Luciejów oraz Leśnictwo Sędziejowice.

Tabela 3 Grunty leśne

lesistość	jedn.	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	ha	1 974,9	1 965,4	1 966,3	1 968,2	1 961,8	1 957,5	1 957,68
lesistość w %	%	21,1	21,0	21,0	21,0	21,0	20,9	20,9
grunty leśne publiczne ogółem	ha	1 273,9	1 270,9	1 270,8	1 268,4	1 262,0	1 257,7	1 257,88
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	1 269,4	1 266,7	1 266,6	1 264,2	1 257,8	1 253,5	1 253,68
grunty leśne prywatne	ha	701,0	694,5	695,5	699,8	699,8	699,8	699,80

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W przeważającej części lasów dominuje bór świeży, a wiodącym gatunkiem w drzewostanie jest sosna (93%). Ponadto na terenie Gminy istnieją dwa skupiska zieleni wysokiej o charakterze parkowym (miejscowości Buczek, Grzeszyn). Z uwagi na przewagę wiatrów zachodnich, lasy Gminy Buczek narażone są na oddziaływanie zanieczyszczeń emitowanych przez zakłady przemysłowe w Sieradzu i Zduńskiej Woli, a także przez elektrownię w Koninie i przemysł Aglomeracji Łódzkiej. Wszystkie skupiska leśne na terenie gminy należą do II strefy zagrożenia przemysłowego. W „Programie Ochrony Środowiska oraz Gospodarki Odpadami na lata 2005 – 2011” założono, iż ze względu na spadek opłacalności produkcji rolniczej i wzrost zainteresowania gospodarką leśną przekształcenie funkcjonalne gruntów rolnych najslabszych klas bonitacyjnych i przeznaczenie ich pod dalsze zalesienia. Założono wówczas docelowo zalesienie około 300 ha, co pozwoliłoby podwyższyć wskaźnik lesistości gminy Buczek do poziomu około 26%. Jednak jak pokazują dane statystyczne w okresie od 2005 do 2013 roku powierzchnia lasów zmniejszyła się o 20 ha, a poziom lesistości spadł z 21,4% do 20,9%.

⁶ Opracowane na podstawie dokumentu „Program Ochrony Środowiska oraz Gospodarki Odpadami na lata 2005 – 2011, s. 12” oraz danych statystycznych GUS

2.3. Zagospodarowanie przestrzenne

Ta część diagnozy Gminy Buczek została poświęcona ładowi przestrzennemu, obejmującemu w szczególności analizę infrastruktury technicznej, uwarunkowań ochrony środowiska oraz infrastruktury społecznej.

2.3.1. Infrastruktura techniczna

INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA I TRANSPORT

Infrastruktura transportowa stanowi jeden z najważniejszych warunków rozwoju gospodarki. Przez północno – wschodnią część Gminy na terenie sołectwa Gucin przebiega 3,5 kilometrowy odcinek **drogi krajowej nr 12** relacji Łask – Piotrków Trybunalski. Osią komunikacyjną i transportową są tu także dwie drogi wojewódzkie: **Nr 483** relacji Łask – Szczerców – Częstochowa oraz **Nr 484** relacji Buczek – Żelów – Bełchatów. Na system komunikacyjny Gminy składają się również drogi pozostające w zarządzie Powiatu Łaskiego:

- **Nr 2301E** Sędziejowice – Buczek - Malenia
- **Nr 2304E** Czeszków – Pruszków,
- **Nr 2305E** Wola Buczkowska – Brodnia – Gucin.

Układ dróg gminnych przedstawiono poniżej w formie tabelarycznej:

Tabela 4. Wykaz dróg gminnych na terenie Gminy Buczek

Lp.	Nr drogi	Relacja
1	Nr 103101E	Czeszków A – Dąbrówka
2	Nr 103102E	Brodnia Dolna – Czeszków F
3	Nr 103103E	Wymysłów – Piaskowice
4	Nr 103104E	Gucin – gr. gm. Łask – Rokitnica
5	Nr 103105E	Leśniczówka – Dąbrowa – Sycań
6	Nr 103056E	Dobra gr. gm. Sędziejowice – Sycań – Luciejów Zag.
7	Nr 103107E	Wola Buczkowska – Bugaj – Dąbrowa
8	Nr 103108E	Wygwizdów – Szadek
9	Nr 103109E	Brodnia Górna – Cholerna Górka – Buczek
10	Nr 103110E	Malenia – Sowińce – Grzeszyn
11	Nr 103111E	Malenia – Strupiny – Sowińce
12	Nr 103112E	Luciejów Środkowy – Chajczyny
13	Nr 103113E	Kowalew – Luciejów – Grabowiec – Sycań
14	Nr 103114E	Petronelów – Józefatów - Herbertów
15	Nr 103115E	Buczek – Józefatów
16	Nr 103116E	Bachorzyn – Wola Bachorska
17	Nr 103106E	Malenia – Czarny Las

Źródło: Urząd Gminy w Buczku

Podejmowane przez Gminę działania inwestycyjne związane z rozwojem i modernizacją infrastruktury komunikacyjnej, skutkują systematyczną poprawą stanu dróg. W 2013 roku dokonano przebudowy drogi gminnej w Gucinie, wybudowano nową drogę asfaltową w Woli Bachorskiej oraz w miejscowości Czeszków F. Gmina Buczek dofinansowuje również budowę drogi powiatowej: Buczek – Luciejów.

Szlakami autobusowej komunikacji pasażerskiej są drogi krajowe i wojewódzka droga Sędziejowice – Buczek (łącznie 21,8 km). Komunikację na tych trasach obsługuje dwóch przewoźników: Państwowa Komunikacja Samochodowa oraz Miejski Zakład Komunikacji w Łasku (linia C). Z kolei najbliższym miastem i jednocześnie węzłem drogowym wraz z dworcem kolejowym na linii Łódź - Ostrów Wielkopolski jest Łask.⁷

W północno-środkowej części Gminy zlokalizowane jest lotnisko wojskowe, w którym od 2010 roku stacjonuje 32 Baza Lotnictwa Taktycznego wyposażona w samoloty wielozadaniowe F-16.

Rysunek 7 32 Baza Lotnictwa Taktycznego

Źródło: <https://pl-pl.facebook.com/32.BLT>

GOSPODARKA MIESZKANIOWA I BUDOWNICTWO

Analizując dane statystyczne dotyczące zasobów mieszkaniowych na terenie Gminy Buczek, widać że w ostatnich latach sukcesywnie rośnie zarówno liczba budynków mieszkalnych, jak i mieszkań oddanych do użytku. W roku 2013 przeciętna powierzchnia mieszkania wzrosła w stosunku do roku 2007 o ponad 7 m².

⁷ www.buczek.org.pl

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
budynki mieszkalne	-	1 528	1 535	1 542	1 532	1 544	1 558
liczba mieszkań oddanych do użytku	11	17	10	13	17	17	22
przeciętna powierzchnia (m ²)	75,5	76,3	76,7	81,1	81,6	82,1	82,6

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Jednym z priorytetowych działań władz Buczku jest rozwój osadniczej funkcji Gminy. W związku z tym w 2014 roku Gmina Buczek przystąpiła do realizacji inwestycji polegających na zagospodarowaniu terenu pod przyszłe osiedle mieszkaniowe.

Gmina planuje sprzedaż ponad 40 działek pod budownictwo mieszkaniowe i usługowe. Planowane obiekty mają być w pełni wyposażone w infrastrukturę techniczną – kanalizacyjną oraz wodociągową. Następnym etapem inwestycji będzie budowa dróg osiedlowych, pod warunkiem przystąpienia nabywców do budowy domów i punktów usługowych.

GOSPODARKA WODNA I ŚCIEKOWA

Jak wynika z przedstawionych poniżej zestawień statystycznych polepsza się systematycznie stopień zwodociągowania i skanalizowania Gminy. Dzieje się tak głównie dzięki podejmowanym przez Gminę działaniom inwestycyjnym, w tym projektem współfinansowanym ze środków zewnętrznych.

Zaopatrzenie Gminy w wodę odbywa się poprzez dwa oddzielne wodociągi: Buczek (ujęcie wody z utworów czwartorzędowych oraz SUW w Buczku – Szadku) oraz Brodnia (ujęcie wody z utworu czwartorzędowego – górnokredowego).

Według danych GUS długość sieci wodociągowej w 2013 roku na omawianym obszarze wynosiła 116,9 km i była dłuższa w stosunku do roku 2007 o 3 km. Liczba korzystających z sieci wzrosła w ciągu sześciu lat o 145 osób i wynosiła w 2012 roku 3 500 osób, co stanowiło 70,1% ogółu mieszkańców Gminy. W ostatnich siedmiu latach nastąpił znaczący rozwój sieci kanalizacyjnej, której długość zwiększyła się ponad trzykrotnie i w 2013 roku wyniosła 26 km. Z sieci kanalizacyjnej korzystało w 2013 roku ponad półtora tysiąca osób, co stanowiło blisko 32% ogółu ludności. W stosunku do roku 2007 odnotowano więc wzrost ponad dwukrotny liczby użytkowników sieci. Szczegółowe dane dotyczące sieci wodociągowej i kanalizacyjnej zostały zawarte w tabeli poniżej.

Na terenie Gminy Buczek funkcjonują trzy biologiczne oczyszczalnie ścieków, w tym dwie komunalne o przepustowości 205 m³ na dobę oraz jedna przemysłowa o przepustowości 60 m³ na dobę.⁸

⁸ GUS, Bank Danych Lokalnych – dane za rok 2013

Tabela 6. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w Gminie Buczek w latach 2006 – 2013

	jedn.	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
długość czynnej sieci wodociągowej	km	113,9	113,9	113,9	113,9	116,1	116,1	116,9
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	os.	3 355	3 405	3 430	3 442	3 478	3 500	3 572
korzystający z instalacji wodociągowej	%	68,5	69,0	69,3	69,4	69,9	70,1	70,3
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	7,6	10,0	10,0	14,0	20,6	24,9	26,0
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	219	281	282	371	450	492	498
ścieki odprowadzone	dam ³	18	18	23	23	26	36	40
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	os.	735	892	898	1 107	1 484	1 585	1 625
korzystający z instalacji kanalizacyjnej	%	15,0	18,1	18,1	22,3	29,8	31,7	32,0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W 2014 roku zakończono prace przy budowie kanalizacji sanitarnej w Czeszkowie A, Czeszkowie B oraz Dąbrówce. Inwestycja ta została dofinansowywana ze środków PROW. Do 2018 roku planowane jest również wybudowanie około 240 nowych przyłączy do sieci kanalizacyjnej i około 120 przydomowych oczyszczalni ścieków, co ma doprowadzić do 100% skanalizowania terenu Gminy⁹.

GOSPODARKA ODPADAMI

Od 1 lipca 2013 roku uległ modyfikacji system odbierania odpadów stałych – zgodnie z ustawą z dnia 25 stycznia 2013 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, każda z gmin staje się właścicielem odpadów wytworzonych przez mieszkańców. Zadaniem gminy jest ich odbiór, odzysk, unieszkodliwienie i składowanie. W wyniku przeprowadzonych w każdej jednostce postępowań przetargowych wyłonione zostały podmioty odpowiedzialne za usługę odbioru odpadów komunalnych.

Na terenie Gminy Buczek organizowane są również w wyznaczonych terminach zbiórki odpadów wielkogabarytowych. Mieszkańcy mają wówczas możliwość wystawienia odpadów takich jak: zużyty sprzęt RTV-AGD, sprzęt elektryczny i elektroniczny.

Tabela 7. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku

Odpady:	Jedn.	2010	2011	2012	2013
ogółem	t	762,75	878,78	1 084,00	769,41
z gospodarstw domowych	t	562,17	645,12	1 054,10	702,68
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	kg	113,5	129,8	211,2	140,1

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

⁹ http://buczek.ehost.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=625&Itemid=2

Analizując dane za lata 2010 – 2013 widać jak kształtowała się gospodarka odpadami w całej Gminie. Zauważyć można znaczny wzrost ogólnej ilości odpadów zebranych. Jeśli chodzi o odpady zebrane w 2012 roku przypadające na 1 mieszkańca, to ich ilość wzrosła o 86% w stosunku do roku 2010. W 2013 roku odnotowano znaczący spadek ilości – o ponad 300 ton-zebranych odpadów zarówno w kategorii ogółem jak i pochodzących z gospodarstw domowych.

ENERGETYKA, CIEPŁOWNICTWO, ZAOPATRZENIE W GAZ

Na terenie Gminy nie ma głównych punktów zasilania lub rejonowych punktów zasilania w energię elektryczną. Nie występują również sieci wysokiego napięcia. Głównym źródłem zasilania gminy w energię elektryczną są stacje transformatorowo – rozdzielcze 110/15 kV zlokalizowane poza obszarem gminy. Zasilanie odbiorców w energię elektryczną realizowane jest przez sieci średnich napięć oraz sieć niskiego napięcia¹⁰.

W Gminie Buczek nie ma zorganizowanej gospodarki ciepłem. Ogrzewanie budynków opiera się na wykorzystaniu tradycyjnych nośników energii. Mieszkańcy zaopatrują się w ciepło za pomocą pieców indywidualnych i kotłowni lokalnych, głównie na paliwa stałe węgiel i koks.

Na terenie Gminy Buczek nie występuje sieć gazowa. Mieszkańcy gminy indywidualnie zaopatrują się w gaz propan – butan w butlach u lokalnych dystrybutorów. W planach pojawia się projekt budowy gazociągu, który umożliwi zmianę systemów grzewczych.

2.3.2. Ochrona środowiska

Główne cele rozwoju ekologicznego Gminy zostały wskazane w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego dla Gminy Buczek. Obejmują one przede wszystkim ochronę unikatowych i charakterystycznych cech naturalnych środowiska przyrodniczego, do których zaliczamy: pomniki przyrody, zabytkowe aleje, parki podworskie i parki wiejskie, zbiorowiska roślinności nadwodnej, śródpolnej i przydrożnej oraz kompleksy leśne oraz ochronę środowiska przyrodniczego m.in.: poprzez uregulowanie gospodarki wodno – ściekowej, poprawę skuteczności oczyszczania ścieków, uzupełnianie ubytków drzewostanu, czy dostosowanie zakresu turystyki i rekreacji na obszarze gminy do naturalnej pojemności terenu.¹¹

Ochroną na terenie Gminy objęte zostały tereny opisane w rozdziale „Obszary chronione”, ze szczególnym uwzględnieniem Obszarów Chronionego Krajobrazu. Zagrożenia terenów leśnych Gminy Buczek są przede wszystkim związane z oddziaływaniem zanieczyszczeń produkowanych przez zakłady przemysłowe w Sieradzu i Zduńskiej Woli oraz elektrownię w Koninie i rozwój Aglomeracji Łódzkiej. Skupiska leśne znajdujące się na terenie omawianego

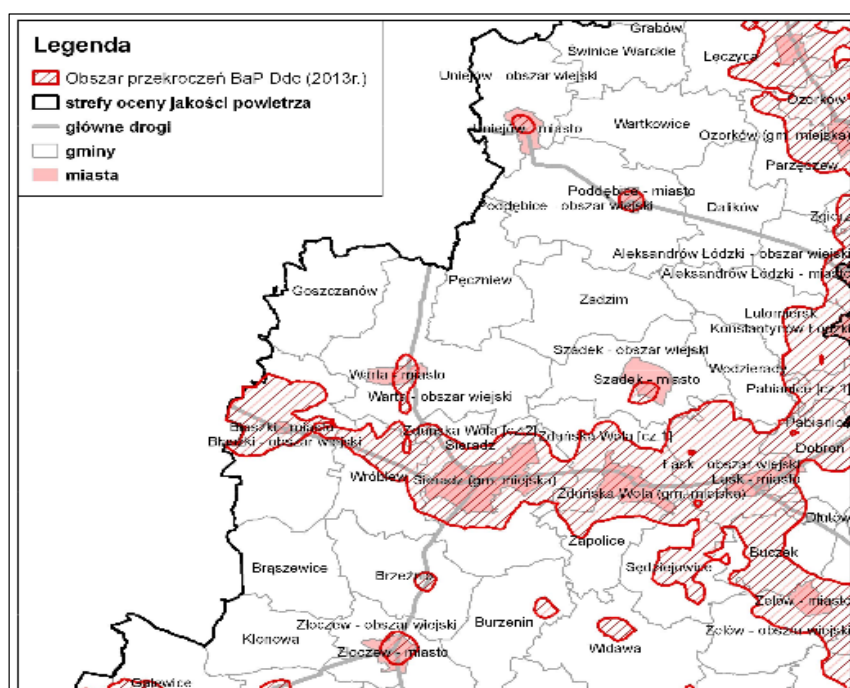
¹⁰ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Buczek.

¹¹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Buczek.

obszaru należą do II strefy zagrożenia przemysłowego. Wg oceny rocznej stanu powietrza z 2013 roku teren Gminy (znajdujący się w strefie łódzkiej) został zakwalifikowany do programów ochrony powietrza POP na podstawie przekroczenia rocznego stężenia BaP (benzo(a)piren). Jako główną przyczynę zanieczyszczeń wskazano niską emisję – spalanie węgla i drewna w paleniskach domowych¹². Na jakość powietrza wpływ mają również lokalne systemy centralnego ogrzewania, niewielki przemysł oraz transport i komunikacja. Źródłami zanieczyszczeń atmosfery są również lokalne kotłownie i zakłady przemysłowe, a także obiekty ogrodnicze – szklarnie.

Rysunek 8 Obszar przekroczeń zanieczyszczenia powietrza w zach. części strefy łódzkiej

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim w 2013 roku, WIOŚ, Łódź 2014

Biorąc pod uwagę zanieczyszczenie spowodowane transportem drogowym, najwyższe wskaźniki odnotowuje się wzdłuż odcinka drogi krajowej nr 12, relacji Łask – Piotrków Trybunalski, niższe natomiast w rejonach dróg wojewódzkich nr 483 oraz 484. Ważnym elementem dla Gminy Buczek powinno być wprowadzenie zieleni izolacyjnej wzdłuż tras komunikacyjnych. Analizując stan środowiska akustycznego Gminy Buczek ocenia się go względnie dobrze. Brak zlokalizowanych tutaj zakładów uciążliwych, wytwarzających hałas. Znajdujące się na terenie Gminy niewielkie zakłady produkcyjne, usługowe oraz handlowe emitują hałas nie przekraczający dopuszczalnych norm. Z kolei największe natężenie hałasu

¹² Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim w 2013 roku, WIOŚ, Łódź 2014

komunikacyjnego znajduje się w bliskim sąsiedztwie wspomnianej już drogi krajowej nr 12, gdzie natężenie ruchu jest tu największe. Północna część Gminy, znajduje się w strefie oddziaływania hałasu z lotniska wojskowego. Największe hałasy emitowane są w trakcie startu i lądowania samolotów¹³.

Jeśli chodzi o oddziaływanie pola elektromagnetycznego na terenie Gminy Buczek jego źródłem są linie średniego napięcia 15 kV. Podwyższone wskaźniki promieniowania niejonizującego mogą być rejestrowane w rejonach źródeł punktowych – energetycznych stacji transformatorowych średniego napięcia 15/0,4 kV oraz lokalnych urządzeń rozdzielczych niskiego napięcia 0,4/0,23 kV. Podobne wartości mogą występować w najbliższym sąsiedztwie przekaźnikowej stacji bazowej telefonii komórkowej Plus GSM 900/1800 MHz w miejscowości Buczek. Urządzenia wywarzające pole elektromagnetyczne pracujące w ośrodkach medycznych, będące na wyposażeniu wojska, policji i straży pożarnej oraz używane przez indywidualnych użytkowników kanałów CB, a także urządzenia telefonii kablowej nie stanowią zagrożenia dla środowiska¹⁴.

Na terenie Gminy Buczek realizowane są inwestycje związane z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii (instalowanie pomp ciepła, zestawów solarnych)¹⁵. Przedsięwzięcia te są możliwe dzięki programowi ekologicznemu „Ochrona atmosfery w Gminie Buczek”. Zainteresowanie mieszkańców jest duże ponieważ Gmina dofinansowuje znaczną część inwestycji. W ramach działań nakierowanych na rozwój OZE Gmina przeprowadziła również wymianę oświetlenia ulicznego (101 lamp) na osiedlach mieszkaniowych w Buczku i Czeszkowie. Jest to oświetlenie hybrydowe oparte na ogniach fotowoltaicznych z mini turbinami wiatrowymi. Na terenie Gminy, w fazie prac projektowych, znajduje się 5 farm fotowoltaicznych, które mogą być zlokalizowane w miejscowościach Józefatów, Wola Bachorska, Bachorzyn i Malenia Strupiny. Kolejnym przykładem wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Buczek są elektrownie wiatrowe, których wykaz zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 8. Wykaz wydanych decyzji środowiskowych dla farm wiatrowych na terenie Gminy Buczek¹⁶

Miejscowość	Wysokość max. n.p.t. [m]	Moc max. jednej turbiny [MW]	Ilość turbin
Malenia	56,6	0,5	3
Malenia – Strupiny	79	1	3
Luciejów	94	0,6	1
Grzeszyn	89	0,66	1
Malenia – Strupiny	89	0,66	2

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Łodzi

¹³ Program Ochrony Środowiska

¹⁴ Program Ochrony Środowiska na lata 2005 – 2011 dla Gminy Buczek.

¹⁵ http://buczek.ehost.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=648&Itemid=9

¹⁶ Wykaz farm wiatrowych w woj. łódzkim (stan na dzień 10.07.2014), www.lodz.rdos.gov.pl

2.4. Infrastruktura społeczna

EDUKACJA

Na terenie Gminy Buczek funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum Publicznego w Buczku,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Maleni,
- Szkoła Filialna w Czeszkowie
- Gminne Przedszkole w Buczku.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w roku szkolnym 2012/2013 w szkołach podstawowych na terenie Gminy Buczek uczyło się 302 uczniów, w tym 160 chłopców i 142 dziewcząt. W 2012 roku szkoły podstawowe ukończyły łącznie 47 absolwentów, w tym 22 chłopców oraz 25 dziewcząt. Do gimnazjum w 2012 roku uczęszczało ogółem 152 uczniów, w tym 71 chłopców i 81 dziewcząt. Ogólna liczba absolwentów gimnazjum wyniosła 58, z czego 36 osób stanowili chłopcy i 22 – dziewczęta.

W 2013 roku (według danych GUS) wydatki Gminy Buczek na oświatę i wychowanie wyniosły 7 755 500,27 zł.

Jednym ze wskaźników obrazujących poziom edukacji na terenie Gminy Buczek mogą być wyniki przeprowadzanych corocznie sprawdzianów szóstoklasistów oraz egzaminów gimnazjalnych.

Po szóstej klasie szkoły podstawowej uczniowie przystępują to tzw. sprawdzianu szóstoklasisty. Sprawdzian jest egzaminem powszechnym i obowiązkowym, co oznacza, że muszą do niego przystąpić wszyscy uczniowie – zarówno uczniowie szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży, jak i słuchacze szkół podstawowych dla dorosłych. Przystąpienie do sprawdzianu jest jednym z warunków ukończenia szkoły. Na sprawdzianie badany i oceniany jest poziom osiągnięć uczniów w zakresie pięciu obszarów umiejętności:

- czytania,
- pisanie,
- rozumowania,
- korzystania z informacji oraz
- wykorzystywania wiedzy w praktyce.

Poniższa tabela przedstawia porównanie wyników sprawdzianu szóstoklasisty za rok 2013.

Tabela 9. Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty, rok 2013 i 2014 [średni wynik punktowy]

		Gmina Buczek	Łódź	Średnia krajowa	różnica [do średniej krajowej]	różnica [do Łodzi]
2013	czytanie	6,91	7,26	7,3	-0,39	-0,35
	pisanie	6,58	6,38	6,34	0,24	0,2
	rozumowanie	4,44	4,14	4,16	0,28	0,3
	korzystanie z informacji	2,4	2,43	2,48	-0,08	-0,03
	wykorzystanie wiedzy	4,07	3,68	3,75	0,32	0,39
	wynik ogólny	24,4	23,9	24,03	0,37	0,5
2014	wynik ogólny	23,57	26,63	25,80	-2,23	-3,06

Źródło: OKE, CKE

Szóstoklasiści z Gminy Buczek w porównaniu do uczniów z Łodzi oraz kraju w 2013 roku najslabiej wypadli w obszarze czytania. W porównaniu do tych samych grup znacznie lepiej wykorzystują jednak zdobytą wiedzę w praktyce. Również ogólny wynik sprawdzianu szóstoklasisty z 2013 roku jest lepszy od wyniku uczniów z Łodzi oraz wyższy od średniej krajowej. Wg dostępnych danych w 2014 roku ogólny wynik egzaminu szóstoklasistów z Gminy Buczek nie wyglądał tak optymistycznie jak w roku poprzednim. Wynik sprawdzianu był gorszy zarówno od średniej krajowej (o 2,23 pkt.) jak i od średniego wyniku szóstoklasistów z Łodzi (o 3,06 pkt.).

Egzamin gimnazjalny obejmuje wiadomości i umiejętności zawarte w wymaganiach określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w odniesieniu do wybranych przedmiotów nauczanych w trzecim i wcześniejszych etapach edukacyjnych. Egzamin ma formę pisemną i przystąpienie do egzaminu jest warunkiem ukończenia gimnazjum. Egzamin gimnazjalny składa się z trzech części:

- humanistycznej,
- matematyczno-przyrodniczej
- części dotyczącej języka obcego nowożytnego.

Poniżej znajdują się wyniki testu gimnazjalnego uczniów, uczęszczających do szkół na terenie Gminy Buczek, Łodzi oraz średniej krajowej za 2013 rok.

Tabela 10. Wyniki egzaminu gimnazjalnego za rok 2013 [wyniki podane w %; różnica obliczona w punktach procentowych]

		Gmina Buczek	Łódź	Średnia krajowa	Różnica [do średniej krajowej]	Różnica [do Łodzi]
Część humanistyczna						
2013	Język polski	63,30%	64,30%	62%	1,30	-1,00
	Historia i WOS	55,60%	59,70%	58%	-2,40	-4,10
2014	Język polski	66,50%	68,40%	68%	-1,5	-1,9
	Historia i WOS	52,50%	61,10%	59%	-6,5	-8,6
Część matematyczno - przyrodnicza						
2015	Matematyka	61,20%	49,60%	48%	13,20	11,60
	Przedmioty przyrodnicze	62,90%	61,50%	59%	3,90	1,40
2014	Matematyka	55,10%	50,00%	47%	8,1	5,1
	Przedmioty przyrodnicze	49,50%	55,40%	52%	-2,5	-5,9
Część z języka obcego nowożytnego (poziom podstawowy i rozszerzony)						
2013	Język angielski - poziom podstawowy	60,50%	68,50%	63%	-2,50	-8,00
	Język angielski - poziom rozszerzony	53,50%	50,80%	45%	8,50	2,70
2014	Język angielski - poziom podstawowy	58,40%	72,00%	67%	-8,6	-13,6
	Język angielski - poziom rozszerzony	67,50%	53,00%	46%	21,5	14,5

Źródło: OKE, CKE

Analizując wyniki egzaminu gimnazjalnego z 2013 roku można zauważyć, iż gimnazjaliści z Gminy Buczek, na tle swoich rówieśników z Łodzi i kraju, najlepiej wypadli w ramach części przyrodniczo – matematycznej z zakresu matematyki. Dobry wynik osiągnęli również w zakresie znajomości języka angielskiego na poziomie rozszerzonym, wynik znacznie przewyższa średnią krajową. Z kolei słabiej prezentują się wyniki z języka angielskiego na poziomie podstawowym. Wynik jest słabszy od średniej krajowej, jak i również od średniej z łódzkich szkół. Podobne wnioski można wysnuć analizując dane z roku 2014. Na tle swoich rówieśników z Łodzi oraz średniej krajowej gimnazjaliści z Gminy Buczek osiągnęli lepsze wyniki z egzaminu w zakresie matematyki oraz języka angielskiego na poziomie rozszerzonym. Znaczące pogorszenie się wyników egzaminu gimnazjalnego można zauważyć w kategorii nauk przyrodniczych.

Analizując stopień skomputeryzowania placówek oświatowych w roku szkolnym 2012/2013 widać, iż ilość komputerów wynosiła 65 sztuk, w tym 60 z dostępem do Internetu, co oznacza, że na 1 komputer przypadało 6,43 ucznia¹⁷.

OPIEKA ZDROWOTNA

Na terenie Gminy Buczek funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Buczku. W skład Ośrodka Zdrowia wchodzi przychodnia w Buczku z następującymi komórkami organizacyjnymi:

- gabinetem medycyny ogólnej i rodzinnej lekarza POZ,

¹⁷ GUS, Bank Danych Lokalnych

- gabinetem zabiegowo-diagnostycznym,
- punktem szczepień,
- gabinetem medycyny szkolnej,
- gabinetem pielęgniarstwa środowiskowo – rodzinnej,
- gabinetem położnej środowiskowo-rodzinnej,
- poradnią stomatologiczną,
- poradnią protetyki stomatologicznej,
- gabinetem fizjoterapii,
- poradnią stomatologiczną dla dzieci w Buczku,
- poradnią rehabilitacyjną.

Na obszarze gminy znajduje się jedna apteka.

POMOC SPOŁECZNA

Wsparciem finansowym osób w trudnej sytuacji, jak również szeroko rozumianą pracą socjalną na terenie Gminy Buczek zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W ostatnich latach zmniejszyła się liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, jak również spadła kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych. Ze środowiskowej pomocy społecznej w 2012 roku skorzystały 373 osoby. W roku 2013 wzrosły natomiast wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – wyniosły one ponad 2,9 mln zł co stanowiło ponad 40% wzrost w odniesieniu do roku poprzedniego.

Tabela 11. Świadczenia pomocy społecznej

Beneficjenci i kwoty świadczeń	Jedn.	2008	2009	2010	2011	2012	2013
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	gosp. dom.	122	115	129	127	119	130
osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	osoba	389	332	400	382	373	399
udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	%	8,0	6,7	8,1	7,7	7,5	7,9
wydatki ogółem	zł	1 916 619,24	1 841 396,85	2 017 452,52	2 088 650,98	2 063 704,15	2 959 975,75
kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	1 148	1 120	1 193	1 152	1 099	1 081
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	129	140	149	151	153	150

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach swojej działalności korzystając z zewnętrznych źródeł dofinansowania realizuje także projekty służące aktywizacji lokalnej społeczności oraz upowszechnieniu procesów aktywnej integracji:

- projekt systemowy: „Czas na zmiany” w 2013 r. współfinansowany przez Unię Europejską ze środków EFS w ramach Poddziałania 7.1.1 PO KL. Celem głównym projektu jest rozwijanie aktywnych form integracji społecznej i umożliwienie dostępu do nich osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz poprawa skuteczności funkcjonowania instytucji pomocy społecznej w regionie.

PORZĄDEK PUBLICZNY I OCHRONA PRZECIWOPOŻAROWA

Ochronę przeciwpożarową na terenie Gminy Buczek zapewniają jednostki ochotniczych straży pożarnych w miejscowościach:

• Buczek,	• Grzeszyn,
• Brodnia,	• Luciejów,
• Czeszków,	• Malenia,
• Gucin,	• Wola Buczkowska.

Dwie spośród nich (OSP Buczek oraz OSP Malenia) należą do Krajowego Systemu Ratowniczego – Gaśniczego. Lokalizację poszczególnych jednostek w granicach Gminy przedstawiono na rysunku poniżej.

Rysunek 9. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej Gminy Buczek

Źródło: <http://www.psp.lask.info>

W 2014 roku na terenie Gminy odnotowano 82 zdarzenia, w tym: 24 pożary, 57 miejscowych zagrożeń oraz 1 alarm fałszywy. Porównując statystykę bieżącego okresu do roku ubiegłego widać znaczny wzrost zdarzeń w miesiącu marcu oraz lipcu, sierpniu i wrześniu. Był on spowodowany większą liczbą interwencji do zagrożeń miejscowych.

Tabela 12. Statystyka zdarzeń

m-c	2013	2014
Styczeń	2	2
Luty	3	2
Marzec	1	12
Kwiecień	3	6
Maj	8	4
Czerwiec	10	3
Lipiec	5	27
Sierpień	4	11
Wrzesień	3	15

Źródło: <http://www.psp.lask.info>

W Gminie Buczek nie funkcjonuje posterunek policji. Za działania zapewniające bezpieczeństwo, ład i porządek publiczny na terenie Gminy Buczek, Gminy Wodzierady, Gminy Łask, Gminy Sędziejowice i Gminy Widawa odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Łasku.

SPORT I KULTURA

Piłka nożna to najpopularniejsza dyscyplina sportu uprawiana przez mieszkańców Gminy Buczek – świadczą o tym m.in. organizowane na orlikach rozgrywki reprezentacji poszczególnych sołectw. Prężnie działającym klubem sportowym jest Orkan BRO-WĘG Buczek. W jego ramach funkcjonują trzy drużyny: jedna na szczeblu klasy okręgowej, druga w rozgrywkach B-klasy okręgu sieradzkiego, i UKS Konopnik Buczek występujący pod szyldem Orkana w lidze okręgowej juniorów. Zapleczem pierwszej drużyny jest Orkan II reprezentujący Gminę Buczek w rozgrywkach klasy B.¹⁸

W 2014 roku na dotowanie działalności sportowych w budżecie Gminy zaplanowano środki finansowe w wysokości 150 000 zł. Wsparciem zostały trzy stowarzyszenia:

- Gminny Klub Sportowy Orkan w Buczku,
- Klub Sportowy Tęcza w Brodni,
- Ludowe Towarzystwo Sportowo – Rekreacyjne w Buczku.

W celu polepszenia warunków edukacyjnych oraz umożliwienia rozwoju zdrowego stylu życia podejmowane są działania inwestycyjne. W sierpniu 2014 roku ogłoszono przetarg na budowę sali gimnastycznej w Czestkowie B na terenie przylegającym w bezpośrednim sąsiedztwie do Szkoły Podstawowej. Sala gimnastyczna będzie posiadać boisko o wymiarach 12m x 24m, na którym będą mogły być rozgrywane mecze koszykówki, siatkówki, piłki nożnej i ręcznej. Będzie również wyposażona w przyrządy do gimnastyki, 2 bramki aluminiowe, 4 kosze naścienne oraz 2 główne a także przyrządy do siatkówki. Zamontowanie balkonu pozwoli kibicom uczestniczyć w rozgrywkach i dopingować zawodników. W nowym obiekcie przewidziano także małą salę gimnastyczną wyposażoną w lustra i poręczę do ćwiczeń, w której będą mogły odbywać się

¹⁸ http://buczek.ehost.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=247&Itemid=110

zajęcia gimnastyczne np. zajęcia fitness, aerobik. Zaplecze sali w postaci szatni z prysznicami i łazienkami oraz licznymi magazynkami wraz z wejściem zewnętrznym i ewakuacyjnymi zapewni funkcjonalność, dostępność oraz bezpieczeństwo osób korzystających. Na całą inwestycję Gmina Buczek pozyskała środki z Unii Europejskiej w ramach PROW na lata 2007-2013 w wysokości 500 tys. złotych oraz na pozostałą część 33% z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej.¹⁹

Na terenie Gminy działa Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Buczku. Jest miejscem zaspokajania potrzeb kulturalnych lokalnej społeczności, jak również spełnia rolę lokalnego animatora zachowań twórczych i propagatora regionalnych tradycji. W swojej ofercie uwzględnia:

- zajęcia wokalne,
- zajęcia plastyczne,
- zajęcia tańca nowoczesnego,
- zajęcia z tańca ludowego,
- nauka gry na instrumentach klawiszowych i gitarze,
- nauka gry na instrumentach dętych
- zajęcia rekreacyjno – ruchowe dla dorosłych.

Przy GOKiS w Buczku swoją działalność prowadzą liczne zespoły, odnoszące sukcesy w festiwalach i przeglądach o charakterze lokalnym i ponadlokalnym:

- **Zespół wokalny – instrumentalny „Kana”** występujący na deskach Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Buczku, oraz sąsiednich gmin. Zespół „Kana” w 2012 r. uzyskał wyróżnienie na X Festiwalu Kolęd w Buczku, oraz II miejsce w II Festiwalu Piosenki Dziecięcej w 2012 r.
- **Zespół „Bogoria”**. W 2011 r. uzyskał wyróżnienie podczas Przeglądu Piosenki Biesiadnej w Łasku. Obecnie zespół osiąga sukcesy takie jak: I miejsce w II Przeglądzie Artystycznego Ruchu Seniorów Radomsko 2013, II miejsce w „VI Artystyczne Spotkania Seniorów „Czar Jesieni” Główno 2013. II miejsce w 19 wojewódzkim Przeglądzie Artystycznego Ruchu Seniorów Skierniewice 2013.
- **Grupa teatralna „Buczek Story”,** której głównym celem jest wystawienie musicalu o Buczku.
- **Zespół Tańca Nowoczesnego „SMALL DANCE SQUARE”**. Zespół dziecięcy w 2012 roku zespół zajął I miejsce w V Ogólnopolskich Spotkaniach Tanecznych Bełchatów „POWER DANCE 2012”.
- **„Buczkowiaci”** (zespół dziecięcy). W roku 2012 zdobył I miejsce w VII Integracyjnym Festiwalu Piosenki o Łodzi i Regionie, zakwalifikował się jako jedyny zespół dziecięcy na Konkurs „Folk Nuta” w Łodzi uzyskując wysoką punktację, otrzymał 2 wyróżnienia

¹⁹ <http://www.buczek.org.pl/> [art. Budowa Sali gimnastycznej]

oraz I miejsce w V Przeglądzie Pieśni i Tańców Ludowych w Mzurkach w 2012 r. skorzystali z dwóch programów unijnych zakupując stroje ludowe dla dzieci. W roku 2013 zespół ludowy „Buczkowiacy” zajął I miejsce w IX Integracyjnym Festiwalu Piosenki o Łodzi i Regionie pod hasłem „Łódź z Folklorem w Tle”, oraz grupa starsza zajęła I miejsce w VI Przeglądzie Pieśni i Tańca Zespołów Ludowych Mzurki 2013.

- **Orkiestra dęta.** Orkiestra liczy 22 osoby (w tym osoby uczące się na instrumentach dętych). Orkiestra uczestniczy w przeglądach orkiestr dętych w Łasku, Kwiatkowicach, Sędziejowicach, Buczku, Widawie, była zapraszana m.in. na Dni Łasku, inaugurację roku szkolnego połączoną z oddaniem do użytku sali gimnastycznej w Buczku. W 2013 roku orkiestra dęta zajęła II miejsce w XIII Powiatowym Przeglądzie Orkiestr Dętych „Buczek 2013”.
- **Kabaret „Cudoki”** z Czeszkowa „F” zwany „fajnym” powstał w 2003 r. z grupy przebierańców, która od kilkunastu lat, w ostatnim tygodniu karnawału „nawiedza” mieszkańców okolicznych wsi Gminy Buczek. W 2004 r. zakwalifikowali się na Ogólnopolski Przegląd Kabaretowy „Śmiechowisko” w Mogilnie koło Gniezna. Na 14 występujących zespołów zajęli 5 miejsce.

Istotny wkład w życie kulturalne Gminy ma działająca od 1946 roku biblioteka, która w 2006 roku na mocy uchwały samorządowej uzyskała status Gminnej Biblioteki Publicznej. Obecnie biblioteka mieści się w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Buczku. W ramach swojej działalności biblioteka oprócz udostępniania swoich zbiorów angażuje się również w życie lokalnej społeczności poprzez wspólne odkrywanie i przybliżanie mieszkańcom historii regionu (np. realizacja projektu „Kapliczkowo – młodzież na tropie kapliczek w Gminie Buczek”) oraz organizację szkoleń (np. warsztatów informatycznych) i warsztatów. Biblioteka udostępnia swój katalog przez internet oraz umożliwia również czytelnikowi zdalne dokonywanie rezerwacji wybranego tytułu.²⁰

²⁰ <http://www.bibliotekabuczek.pl/>

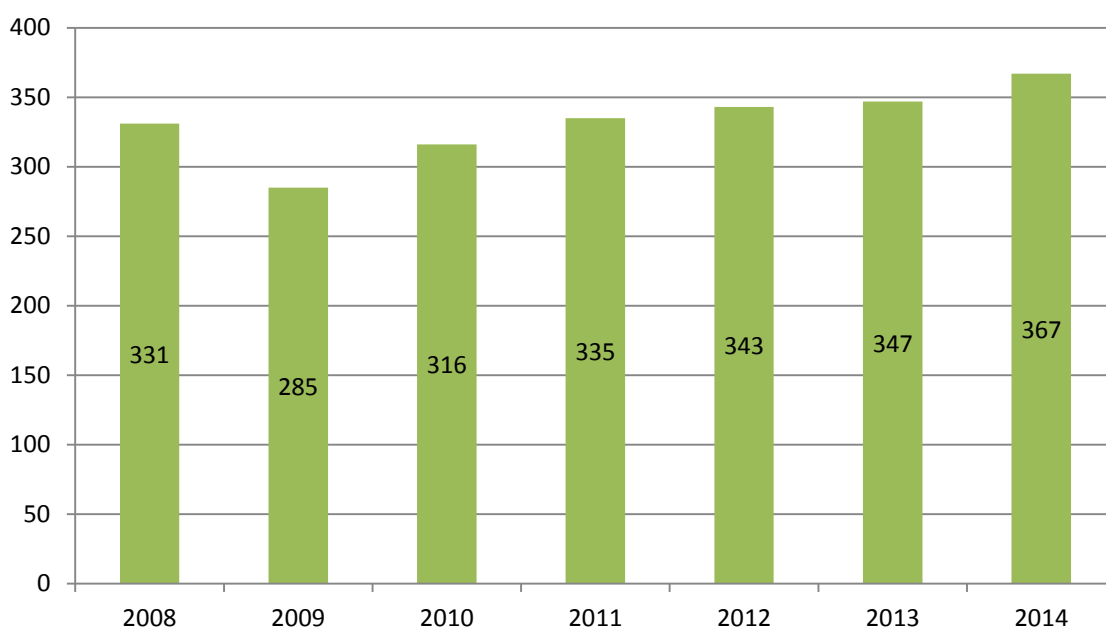
2.5. Sfera gospodarcza

W poniższym rozdziale opisano aktualną sytuację Gminy Buczek w zakresie przedsiębiorczości, wielkości i struktury podmiotów gospodarczych. Zaprezentowano również informacje dotyczące atrakcyjności Gminy pod względem inwestycyjnym, turystyki i rekreacji.

2.5.1. Przemysł, przedsiębiorczość i struktura podmiotów gospodarczych

Liczba zarejestrowanych na terenie Gminy Buczek podmiotów gospodarczych od 2009 roku wzrasta i w 2014 roku wyniosła 367 jednostek, co stanowiło ok. 8% wszystkich podmiotów zarejestrowanych na terenie powiatu łaskiego.

Wykres 5. Liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w latach 2008-2014

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 13. Podmioty gospodarki narodowej w 2013 i 2014 roku

Podmioty gospodarki narodowej	2013	2014
ogółem	347	367
w tym w sektorze:		
rolniczym, leśniczym	15	16
przemysłowym i budownictwa	104	111
pozostała działalność	228	240

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Pomimo zdecydowanie rolniczego charakteru Gminy w latach 2013 i 2014 najmniej było podmiotów prowadzących działalność właśnie w tym sektorze (ok. 4% przedsiębiorstw). Najwięcej przedsiębiorców działa w sektorze usługowym (ok. 65% podmiotów gospodarczych Gminy). W branży związanej z przemysłem i budownictwem funkcjonuje ponad sto podmiotów, co daje blisko 30% łącznej liczby przedsiębiorstw działających w Gminie. Do najważniejszych firm i przedsiębiorstw działających na terenie Gminy zaliczyć można podmioty wymienione w poniższej tabeli.

Tabela 14. Wykaz największych podmiotów gospodarczych

L.p.	Nazwa	Miejscowość
1	„IZI” Konfekcja Damska, Młodzieżowa i Dziecięca	Buczek
2	Sklep spożywczo-warzywny	Buczek
3	Ślusarstwo i tartak	Buczek
4	Urządzanie i Utrzymanie Terenów Zieleni	Buczek
5	Firma Pogrzebowa „Sarkofag”	Buczek
6	Fryzjerstwo	Buczek
7	Ślusarstwo	Buczek
8	„DADO” P.P.H.U. Płandeki, Produkcja i Naprawa	Buczek
9	Usługi Autokarowe	Buczek
10	Transport	Buczek
11	Stolarstwo	Buczek
12	Zakład Wędliniarski:	Bachorzyn
13	Kamieniarstwo Nagrobkowe	Bachorzyn
14	PHUT TRANSTUR	Bachorzyn
15	MAREX Sprzedaż Detaliczna Paliw	Bachorzyn
16	Firma Handlowa Usługowa „EXGAZ” s.c.	Bachorzyn
17	„TAGRAF” Usługi Poligraficzne	Bachorzyn
18	Zakład Wędliniarski	Czestków B
19	P.P.U.H. „Stos – Bud”	Józefatów
20	P.P.H.U. „Alabos”	Kowalew
21	Usługi Remontowo-Budowlane	Luciejów
22	Usługi Ogólnobudowlane	Luciejów
23	Produkcja Materiałów Budowlanych Handel Hurtowy	Wola Bachorska

Źródło: Urząd Gminy w Buczku

2.5.2. Rolnictwo

Gmina Buczek ma charakter rolniczy. Użytki rolne stanowią 66,4% w ogólnej powierzchni Gminy. Zdecydowana większość użytków rolnych znajduje się w posiadaniu rolników indywidualnych. Wg danych Powszechnego Spisu Rolnego na terenie Gminy funkcjonuje ogółem 1 027 gospodarstw rolnych, w tym 746 prowadzących działalność rolniczą. Ogólna powierzchnia gospodarstw wyniosła w 2010 roku 5 720,31 ha, zaś średnia wielkość gospodarstwa prowadzącego działalność rolniczą to 7,29 ha. W strukturze przeważają gospodarstwa małe do 5 ha powierzchni (ponad 75%), najmniej jest gospodarstw dużych – posiadających powyżej 15 ha ziemi.²¹

Tabela 15. Struktura gospodarstw rolnych

Liczba gospodarstw rolnych		%
ogółem	1 027	100%
do 1 ha	311	30,3%
od 1 ha do 5 ha	434	42,2%
od 5 ha do 10 ha	181	17,6%
od 10 ha do 15 ha	63	6,1%
od 15 ha i więcej	38	3,7%

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

W Gminie Buczek występują korzystne warunki glebowe i klimatyczne do produkcji rolnej, sprzyjające uprawie wszystkich roślin rolniczych, w tym także warzyw i owoców. Dominują gleby III i IV klasy, które stanowią ponad połowę powierzchni gruntów rolnych. Są to gleby brunatne, pseudobielicowe, bielicowe oraz czarne ziemie zaliczane do kompleksów uprawowych pszennych i żytnich bardzo dobrych. Obszar ich występowania zalicza się do najkorzystniejszych dla intensyfikacji upraw roślin polowych, sadownictwa i warzywnictwa. Największe powierzchnie tych gleb występują w sołectwach: Brodnia, Buczek, Sycanów, Wola Buczkowska, Czestków A i Kowalew. Łącznie udział gleb klasy III – IV w powierzchni gruntów rolnych przekracza średnią dla gminy w sołectwach: Brodnia (75,0%), Czestków A (75,6%), Józefatów (80,1%), Wola Buczkowska (59,1%), Buczek (55,7%), Czestków F (55,3%), Czestków B (53,0%), Sycanów (54,4%). Na poziomie zbliżonym do średniej gminy są sołectwa Kowalew i Sowińce. Zdecydowanie odbiegają pod tym względem sołectwa: Gucin (15,1%), Grzeszyn (24,9%) i Wola Bachorska (30,2%).

Gleby gminne są średniej jakości. Procentowy udział gleb najłabszych pod względem zawartości w nich minerałów przedstawia się następująco:

- gleby kwaśne i bardzo kwaśne - 67%
- gleby o niskiej i bardzo niskiej zawartości fosforu - 63%

²¹ GUS, Powszechny Spis Rolny 2010

- gleby o niskiej i bardzo niskiej zawartości potasu - 63%
- gleby o niskiej i bardzo niskiej zawartości magnezu - 58%.²²

Podstawową gałęzią gospodarki jest rolnictwo, a ważną i symbolicznie związaną z gminą jest uprawa truskawek. Tradycyjnie w ostatni weekend czerwca w Gminie obchodzone jest „Święto Truskawki”. Jest to święto wojewódzkie połączone z występami artystycznymi, konkursami, prezentacją płodów, a także festynem ludowym. W obchodach święta biorą corocznie udział przedstawiciele władz parlamentu, rządu i władz wojewódzkich.

Tabela 16. Struktura upraw

Uprawa	% gruntów
zboża	76%
żyto	23,4%
mieszanki zbożowe	22,9%
pszenica	10%
pszenżyto	9,7%
ziemniaki	7,7%
kukurydza	3,7%
w tym ziarno	1,4%
rzepak	1,3%
truskawki	5,1%

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Buczek

W produkcji zwierzęcej podstawowym kierunkiem jest hodowla trzody chlewnej oraz bydła i drobiu (głównie kurzego).

Tabela 17. Struktura hodowli

	I. gospodarstw	I. zwierząt
bydło razem	189	1 935
bydło krowy	145	985
trzoda chlewna razem	113	2 358
konie	43	134
drób ogółem razem	333	18 460
drób ogółem drób kurzy	327	15 074

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

²² Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Buczek 2005 – 2011, Buczek 2005

2.5.3. Turystyka i rekreacja

Buczek i cały region doliny rzeki Grabi to nie tylko piękne zabytki, ale również miejsce interesujące pod względem walorów środowiskowych. Jest ona położona w dolinie rzeki Grabi, około 1/3 jej terenów zajmują lasy naturalne, co stanowi o wyjątkowym bogactwie fauny i flory tych terenów. Planowane jest zatwierdzenie lokalizacyjne rezerwatów przyrody znajdujących się na terenie Gminy Buczek. Naturalne warunki przyrodnicze tego terenu stanowiące o jego niepowtarzalności stwarzają szansę rozwoju w Gminie ruchu turystycznego. Poniżej przedstawione zostały główne atrakcje stanowiące o potencjale turystycznym Gminy.

Szlaki turystyczne:

Szlak Osady Braci Czeskich:

niebieski, długość ok. 65 km, pieszy, dobre warunki dla kolarzy. Szlak pozwala odkryć ciekawy rozdział historii regionu łódzkiego. Na początku XIX w. w Żelówku i okolicach osiedlili się członkowie protestanckiej wspólnoty Braci Czeskich. Jako potomkowie wyznawców Jana Husa przyczynili się do rozszerzenia protestantyzmu wśród miejscowej ludności, a także rozwoju gospodarczego zasiedlanych okolic. Szlak wiedzie przez miejscowości związane z osadnictwem Braci Czeskich i ma na celu popularyzację i przybliżenie ich historii. Głównym punktem szlaku jest Żelów, gdzie do dnia dzisiejszego żyją potomkowie dawnych osadników pochodzenia czeskiego. W mieście działa Parafia Ewangelicko-Reformowana, a przy niej Muzeum Ośrodek Dokumentacji Dziejów Braci Czeskich. Na szlaku biegnącym przez malownicze zakątki Wysoczyzny Łaskiej i Kotliny Szczercowskiej odnaleźć można liczne świątynie i cmentarze różnych wyznań, dwory, drewniane młyny wodne (np. Łdzań, Barycz) będące unikalnymi zabytkami techniki. Szlak wiedzie: Chociw Łaski – Ruda – Chrzastawa – Faustynów – Galewice – Pożdżenice – Żelów – Żelówek – Bocianicha – Grzeszyn – Gucin – Rokitnica – Talar – Łdzań – Barycz – Ostrów – Łask Kolumna (PKS, PKP).

Szlak Rowerowy Żelów-Łask-Żelów:

czerwony, rowerowy, długość ok. 65 km. Na trasie szlaku m.in. florystyczny i leśny rezerwat przyrody Jodły Łaskie w Gminie Sędziejowice. Najcenniejszym zbiorowiskiem jest grąd jodłowy oraz ponad 200-letnie dęby i sędziwe sosny. Jodły osiągają tu wysokość 40 m i są w bardzo dobrej kondycji. Przebieg trasy: Żelów – Pożdżenice – Krześlów – Wygielzów – Chajczyny – Petronelów – Buczek Luciejów – Sycanów – Rezerwat Jodły Łaskie – Łopatki – Łask – Wola Łaska – Ostrów – Rokitnica – Jamborek – Karczmy – Kociszew – Bujny Szlacheckie – Bujny Księżę – Łobudzice – Żelów.

Łódzka Magistrala Rowerowa (N-S):

szlak czerwony, łączna długość 201,5 km, Gdańsk – Łódź – Kraków. Na terenie Gminy szlak prowadzi przez miejscowości: Czarny Las – Malenia – Strupiny – Sowińce – Grzeszyn – Gucin.

Łódzki Szlak Konny:

pomarańczowy, najdłuższy w Europie. Powstał w ramach projektu „Turystyka w siodło infrastruktura innowacyjnego i unikatowego produktu turystycznego”. Składa się z 2 pętli: wewnętrznej i zewnętrznej łącznie ponad 1 800 km. Z inicjatywy lokalnych ośrodków jazdy konnej szlak wydłużył się o ponad 200 km nowych tras. Planowane jest wyznakowanie kolejnych nowych odcinków. Szlak łączy ponad 200 ośrodków jeździeckich, oferuje ponad 1000 atrakcji turystycznych. Pozwala na korzystanie z różnych form aktywnego wypoczynku: turystyki rowerowej, pieszej, wodnej. Liczne ośrodki jeździeckie oferują usługi uwzględniające różny poziom umiejętności jeździeckich turysty. Portal Turystyki Aktywnej „W siodło” (www.wsiodle.lodz.pl) zawiera wszystkie niezbędne informacje oraz pozwala łatwo i szybko zaplanować wymarzoną podróż. Buczek jest jedną z ciekawszych miejscowości na trasie Łódzkiego Szlaku Konnego, który prowadzi przez obszary leśno-rolne. Szlak w Gminie Buczek wiedzie przez miejscowości: Bachorzyn – Buczek – Buczek Pieńki – Sowińce – Grzeszyn.

Zabytkowy park w Buczku o pow. 1,6 ha – pozostałość dawnego parku dworskiego, warto zwrócić uwagę na pomniki przyrody (5 drzew, są to: robinia akacjowa, 2 wiązy szypułkowe, jesion wyniosły, lipa drobnolistna) oraz aleję lipową przy ul. Szkolnej (44 lipy).

Rysunek 10. Zabytkowy park w Buczku

Źródło: <http://www.dolinarzekigrabi.home.pl>

Zabytki

Kościół pw. św. Jana Chrzciciela w Buczku (ul. Parkowa 2) – kościół gotycki z XII wieku, kilkakrotnie przebudowywany i restaurowany, ołtarz główny zawiera obraz Madonny z Dzieciątkiem oraz obraz św. Antoniego Padewskiego z Dzieciątkiem, szczątki fundatorów kościoła Buczkowskich spoczywają w prezbiterium.

Rysunek 11. Kościół p.w. św. Jana Chrzciciela w Buczku

Źródło: <http://www.dolinarzekigrabi.home.pl>

Zespół pałacowo – fabryczny w Grzeszynie – z początków XX wieku składający się z dworu, przędzalni oraz dwóch domów. Dwór jest zniszczony, lecz zamieszkały, zaś fabryka zrujnowana (obiekty znajdują się w ewidencji konserwatorskiej).

Rysunek 12. Zespół pałacowo – fabryczny w Grzeszynie

Źródło: <http://www.dolinarzekigrabi.home.pl>

W celu prowadzenia wspólnych działań podnoszących atrakcyjność turystyczną regionu oraz promocji obszarów wiejskich, gminy położone w dolinie rzeki Grabi (w tym Gmina Buczek) założyły stowarzyszenie o nazwie Lokalna Grupa Działania „Dolina Rzeki Grabi”. LGD upowszechnia informacje na temat swoich terenów turystycznych, wspierają i aktywizują lokalne społeczności, przybliżają historię i promują lokalne tradycje m.in. poprzez

organizowanie ścieżek questingowych, czy internetową bazę turystyczną „Made in Grabia” (promującą produkty kulinarne, turystyczne, ludowe, muzyczne itp.).

Omawiając atrakcyjność turystyczną Gminy nie sposób pominąć wspomniane już w dokumencie **Wojewódzkie Święto Truskawki**. Impreza odbywa się corocznie w okresie największych czerwcowych truskawkowych żniw. Święto Truskawki cieszy się niezwykłą popularnością zarówno wśród odwiedzających gości, jak i zaproszonych wystawców. Zainteresowani mogą dowiedzieć się wielu informacji na temat uprawy tych owoców. Podczas imprezy można bliżej zapoznać się z kulturą ludową poprzez występy zespołów pieśni i tańca. Oprócz truskawek można tu spróbować wielu innych regionalnych potraw. Wiele ciekawych rzeczy odnajdują dla siebie zarówno dorośli, jak i dzieci, dla których przygotowywane są liczne zabawy i konkursy. W ramach dwudniowej imprezy posłuchać można m.in. zespołów regionalnych oraz lokalnych orkiestr dętych (m.in.: Zespół Pieśni i Tańca „Ziemia Sędziejowicka”, Zespół Ludowy „Buczkowiacy”, orkiestry dęte z Buczku, Sędziejowic, Kwiatkowic, Łasku, Widawy, Pajęczna). Wojewódzkie Święto Truskawki to nie tylko występy artystyczne, ale również konkursy oraz imprezy towarzyszące, niezmiennie związane z uprawą truskawki (np konkursy na najsmaczniejsze ciasto truskawkowe, fraszkę truskawkową, największy owoc, największego producenta, czy fotograficzna „Truskawka w obiektywie”). Wydarzenia te niejako spajają kulturę ludową z charakterem regionu. Święto jest bardzo dobrą okazją na promowanie „Buczkowskiego zagłębia truskawkowego”, producentów tego owocu, korzyści płynących z jej uprawy.

Rysunek 13. Konfitura Bachorzyńskich Babek

Źródło: <http://www.wsiodle.lodzkie.pl/>

Podczas imprezy można zapoznać się z szeroką ofertą handlową, tj. stoiskami handlowymi, gastronomicznymi, stoiskami promocyjnymi firm będących dystrybutorami środków do produkcji rolnej (m.in. środków ochrony roślin, urządzeń do uprawy i nawadniania oraz sadzonek truskawek, stoiskami Kół Gospodyń Wiejskich z tradycyjnymi potrawami i przetworami). Istotnym celem imprezy jest wspieranie wszelkich działań promujących kulturę, region i jego tradycję zarówno wśród społeczności lokalnej, jak i mieszkańców całego regionu łódzkiego.

2.5.4. Atrakcyjność osadnicza i inwestycyjna

Gmina podejmuje działania w celu zwiększenia atrakcyjności osadniczej oraz inwestycyjnej regionu. Projektowane działania mają przede wszystkim na celu stworzenie warunków polepszających warunki bytowe poprzez inwestycje związane z rozbudową i modernizacją infrastruktury oraz rozwój i aktywizację lokalnego potencjału społecznego. Gmina jest jedną z najbardziej aktywnych jednostek samorządowych w województwie łódzkim (4. miejsce) pod względem umiejętności wykorzystania funduszy unijnych²³. Pozyskiwane do tej pory środki przeznaczone były m.in. na zadania z obszaru infrastruktury drogowej (wszystkie drogi gminne posiadają nawierzchnię asfaltową), modernizację strażnic i świetlic wiejskich, modernizację i rozbudowę infrastruktury sportowej, kanalizacyjnej, jak również telekomunikacyjnej (dostęp do Internetu). Istotne są również działania promocyjne związane z promowaniem produktu lokalnego – buczkowskiej truskawki. Poniżej przedstawiono zestawienie projektów realizowanych w ostatnich latach.

1. „Budowa kompleksu sportowo - rekreacyjnego (2009 - 2010) budowa zespołu dwóch boisk - piłkarskiego i wielofunkcyjnego wraz z infrastrukturą techniczną”, PROW 2007-2013 – Działanie 313,322,323 Odnowa i rozwój wsi.
2. „Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w miejscowości Czestków B i F gmina Buczek”, PROW 2007-2013, Działanie 321 – Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej.
3. „Rozbudowa, przebudowa i nadbudowa budynku Ochotniczej Staży Pożarnej w miejscowości Malenia, gm. Buczek”, PROW 2007-2013 – Działanie 313,322,323 Odnowa i rozwój wsi.
4. „Na ludową nutę”, Program Operacyjny Kapitał Ludzki – Priorytet VII – Działanie 7.3.
5. „Dolina rzeki Grabi – nasz dom, nasza wspólna sprawa”, Program Operacyjny Kapitał Ludzki Priorytet VII – Działanie 7.3.
6. „Truskawkowe żniwa”, Program Operacyjny Kapitał Ludzki Priorytet VII – Działanie 7.3.
7. Projekt „Obrazy sercem haftowane”, Program Operacyjny Kapitał Ludzki Priorytet VII – Działanie 7.3.
8. Projekt „Nowy Impuls – projekty rozwojowe szkół wiejskich w województwie łódzkim”. Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich.
9. Projekt „Czas na zmiany” współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Poddziałania 7.1.1 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
10. Podniesienie jakości życia mieszkańców oraz poziomu integracji społeczności lokalnej poprzez zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej w Sycanowie. Oś 4 LEADER w ramach

²³ Ranking Europejski Samorząd, Rzeczpospolita, 15.07.2014

Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich Działanie 413 Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju dla małych projektów, tj. operacji, które nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach Osi 3 ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej osi.

11. Promocja obszaru Doliny rzeki Grabi: przybliżenie walorów turystycznych, historycznych i kulturowych Gminy Buczek poprzez wydanie publikacji pt.: "Pod niebem Buczku". Oś 4 LEADER w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich Działanie 413 Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju dla małych projektów, tj. operacji, które nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach Osi 3 ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej osi.
12. „Przebudowa i rozbudowa budynku OSP ze świetlicą środowiskową w Gucinie”. PROW 2007-2013 –Odnowa i rozwój wsi.
13. „Przebudowa i rozbudowa budynku OSP w miejscowości Czestków B” . PROW 2007-2013 - Odnowa i rozwój wsi.
14. „Przebudowa i rozbudowa budynku OSP ze świetlicą środowiskową w Brodni Górnej”. PROW 2007-2013 –Odnowa i rozwój wsi.
15. „Przebudowa i rozbudowa budynku OSP ze świetlicą środowiskową w Grzeszynie”. PROW 2007-2013 –Odnowa i rozwój wsi.
16. „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Buczek, Bachorzyn i Józefatów, gm. Buczek wraz z zakupem ciągnika rolniczego z wozem asenizacyjnym”. PROW 2007-2013, Działanie 321 – Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej.
17. „Budowa Sali gimnastycznej z zapleczem socjalno - sanitarnym wraz z infrastrukturą zewnętrzną w miejscowości Czestków B”. PROW 2007-2013 Odnowa i rozwój wsi
18. „Internet w gminie Buczek oknem na świat”. Program Operacyjny Infrastruktura i środowisko
19. „Indywidualizacja procesu nauczaniu i wychowania uczniów w gminie Buczek”. Poddziałanie 9.1.2. Program Operacyjny Kapitał Ludzki
20. „Dobry start z przedszkolem”. Poddziałanie 9.1.1 Program Operacyjny Kapitał Ludzki
21. „Wojewódzkie Święto Truskawki – Buczek 2012” Oś Priorytetowa III: Gospodarka, innowacyjność, przedsiębiorczość. Działanie III.2 Podnoszenie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw.
22. „Truskawkowe żniwa 2013”. Oś Priorytetowa III: Gospodarka, innowacyjność, przedsiębiorczość Działanie III.2 Podnoszenie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw.
23. „Buczkowska truskawka – marką województwa łódzkiego”. Oś Priorytetowa III: Gospodarka, innowacyjność, przedsiębiorczość. Działanie III.2 Podnoszenie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw.
24. „Przebudowa drogi gminnej Nr 103104E Gucin – Rokitnica od m 0+010 do km 1+383 (Gucin – gm. Buczek)”. Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych 2008 – 2011.

25. „Przebudowa drogi gminnej nr 103103E Gucin – Brodnia Dolna od km 0+000 do km 1+546,40”. Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych – Etap II Bezpieczeństwo – Dostępność – Rozwój.
26. „Przebudowa drogi gminnej nr 103114E Petronelów – Józefatów na odcinku od km 0+000 do km 2+903”. Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych – Etap II Bezpieczeństwo – Dostępność – Rozwój.
27. „Budowa kanalizacji sanitarnej z odcieczkami w miejscowościach Czestków A, Dąbrówka, Czestków B gm. Buczek”. Działanie 321 – Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej.
28. Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w miejscowościach Czestków B i F, gmina Buczek
29. Przebudowa i rozbudowa budynku OSP ze świetlicą środowiskową w Luciejowie. PROW 2007-2013 –Odnowa i rozwój wsi.
30. „Realizacja filmu telewizyjnego z cyklu "Powiatów portret własny – 2014 , Łaskie gmina Buczek” w tym promocja gminy oraz terenów LGD " Dolina rzeki Grabi " - emisja telewizyjna i wzbogacenie stron internetowych Gminy i LGD o aktualne materiały filmowe” - działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju objętego PROW na lata 2007-2013.
31. „Moje boisko – ORLIK 2012”, Szkoła Podstawowa w Czestkowie, działka nr 683
32. „Moje boisko – ORLIK 2012”, Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum Publicznego w Buczku, działka nr 204 i 205
33. Budowa Sali gimnastycznej z zapleczem socjalno – sanitarnym wraz z infrastrukturą zewnętrzną w miejscowości Czestków B – „Odnowa i rozwój wsi”
34. Budowa punktów świetlnych na terenie Gminy Buczek zasilanych przy wykorzystaniu źródeł energii odnawialnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
35. Dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gmina podejmuje również działania mające zwiększyć jej atrakcyjność turystyczną. Teren Gminy Buczek to dolina rzeki Grabi z dwoma rezerwatami przyrody, w celu zagospodarowania ich potencjału powołane zostało stowarzyszenie, które przyczynić się może do rozwoju ruchu turystycznego na terenie Gminy, zwłaszcza agroturystyki. Wykorzystując naturalne zasoby w zakresie dobrego stanu środowiska naturalnego Gmina Buczek chce również wykorzystać szansę rozwoju rolnictwa i przetwórstwa ekologicznego. Powoli zwiększa się liczba działających na jej terenie firm prywatnych wykorzystujących dobrą lokalizację (bliskość węzłów komunikacyjnych S8) i infrastrukturę Gminy.

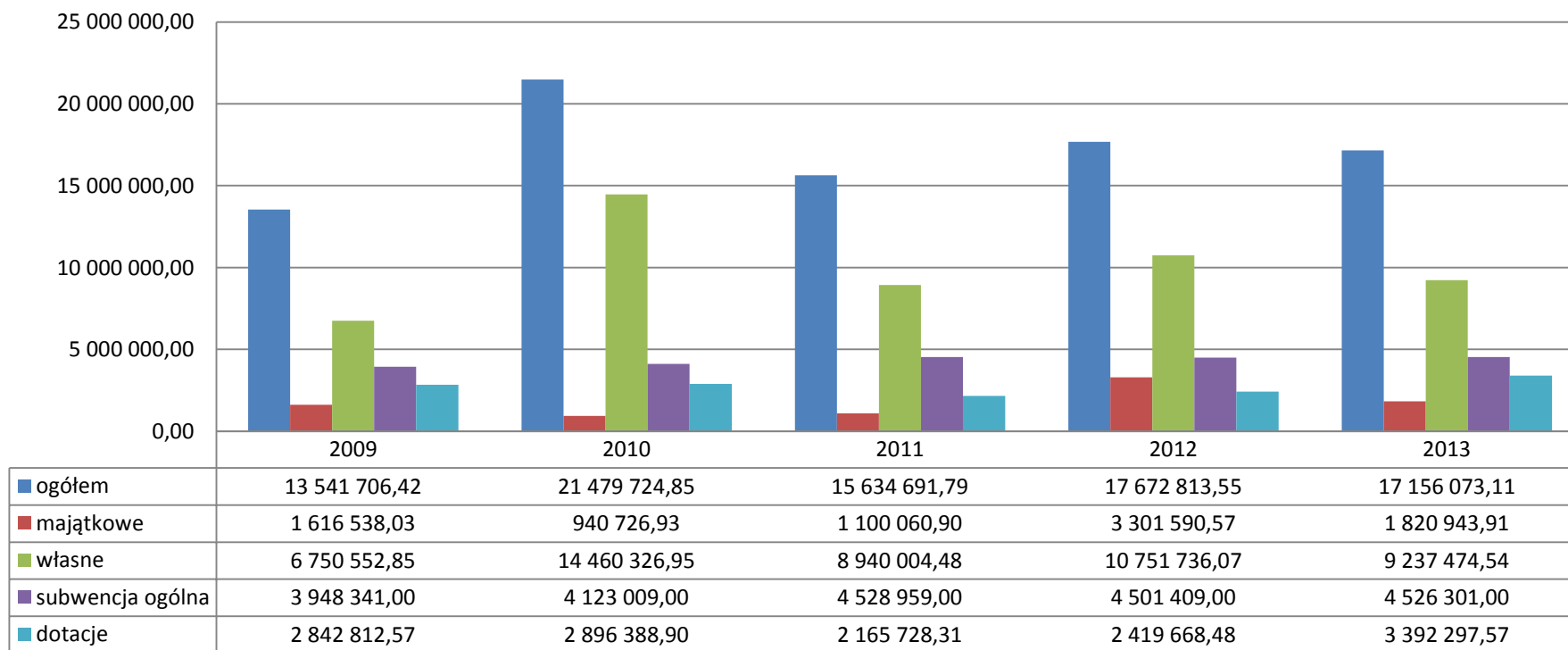
Istotne znaczenie dla rozwoju całego regionu może mieć również funkcjonowanie lotniska wojskowego i bazy lotnictwa taktycznego w Łasku.

2.5.5. Sytuacja finansowa Gminy

Zestawienie dochodów oraz wydatków Gminy Buczek zostało przedstawione w postaci wykresów. Poniżej znajduje się wykres ilustrujący dochody ogółem, dochody majątkowe, dochody własne, subwencje i dotacje.

Wykres 6. Dochody budżetowe Gminy Buczek w latach 2009 - 2013 r.[w zł]

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W analizowanym okresie najwyższą kwotę dochodów Gminy odnotowano w roku 2010 - wynosiła ona wówczas ponad 21,4 mln zł, co oznaczało ponad 4,3 tys. zł dochodu w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W 2013 roku dochód w przeliczeniu na jednego mieszkańca Gminy wynosił 3 421 zł. Zdecydowaną większość dochodów Gminy stanowiły wpływy od osób prawnych, fizycznych i jednostek nieposiadających osobowości prawnej (36,6%) oraz kategoria „rozliczenia różne” (27,2%). W tabeli poniżej przedstawiono dochody budżetu Gminy Buczek wg działów klasyfikacji budżetowej w 2013 roku.

Tabela 18. Dochody budżetu Gminy Buczek w 2013 r.

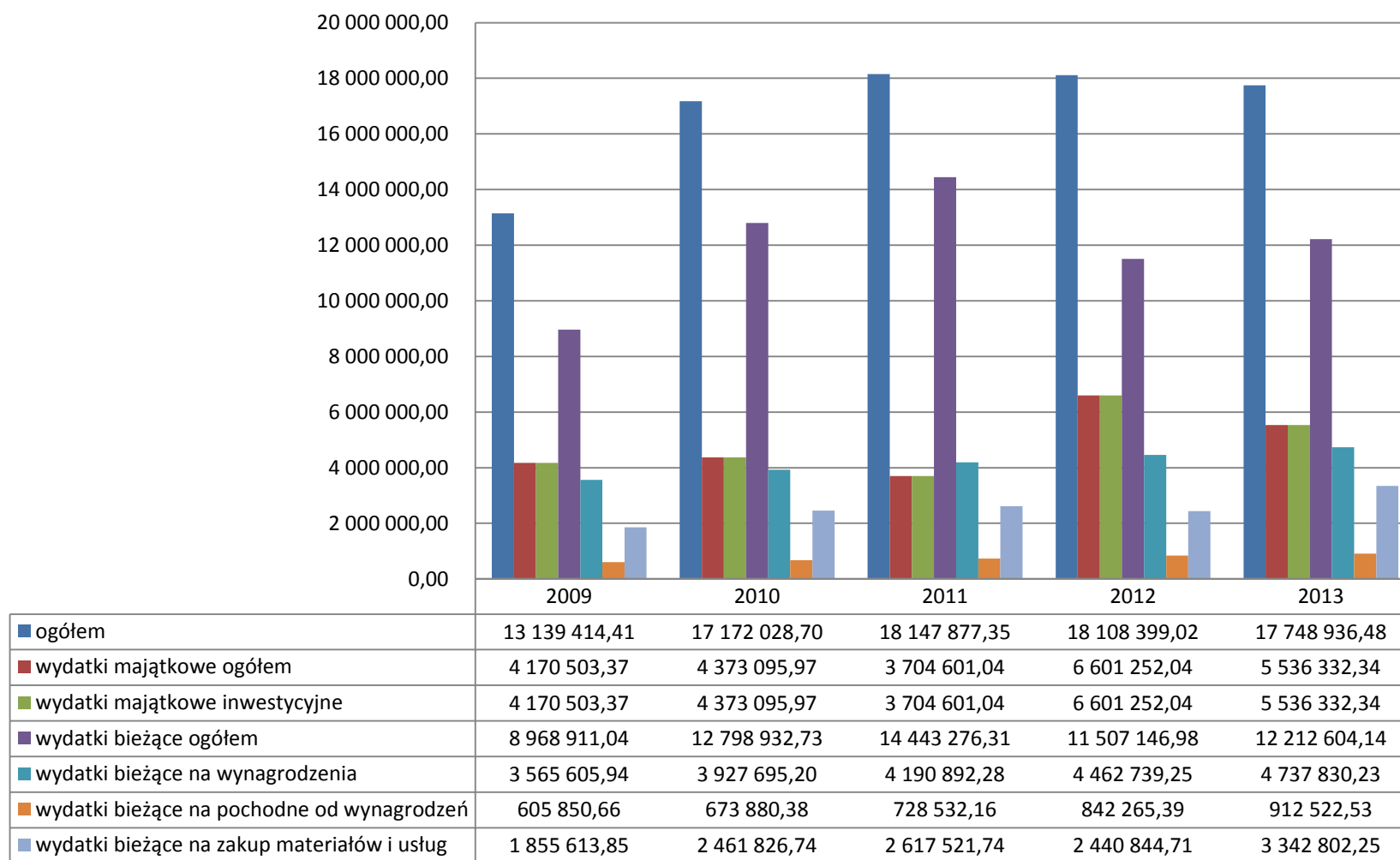
Działy Klasyfikacji Budżetowej	Jednostka miary	zł	%
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	zł	1 000 258,26	5,83%
Dział 020 - Leśnictwo	zł	4 179,32	0,02%
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	zł	475 885,76	2,77%
Dział 600 - Transport i łączność	zł	539 151,58	3,14%
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	zł	167 952,41	0,98%
Dział 750 - Administracja publiczna	zł	299 026,30	1,74%
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	zł	864,00	0,01%
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	zł	483 328,00	2,82%
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	zł	6 277 303,40	36,59%
Dział 758 - Różne rozliczenia	zł	4 674 895,41	27,25%
Dział 801 - Oświata i wychowanie	zł	529 040,41	3,08%
Dział 851 - Ochrona zdrowia	zł	69 589,64	0,41%
Dział 852 - Pomoc społeczna	zł	2 162 505,43	12,60%
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	zł	42 826,80	0,25%
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	zł	429 266,39	2,50%
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	zł	0,00	0,00%
Dział 926 - Kultura fizyczna	zł	0,00	0,00%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Kolejny wykres przedstawia wybrane kwoty wydatków budżetu Gminy w latach 2009 – 2013

Wykres 7. Wydatki Gminy Buczek w latach 2009 - 2013 r.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Najwyższe kwoty wydatków odnotowano w latach 2011 – 2012. Wynosiły one wówczas ponad 18 mln zł rocznie, przy czym w 2012 roku można zauważyć znaczący wzrost udziału wydatków inwestycyjnych. Już w roku 2013 kwotę wydatków ograniczono o ponad 350 tys. zł. Co roku największy udział w wydatkach mają nakłady poniesione z tytułu kosztów związanych z Oświatą i wychowaniem, które w 2013 roku wyniosły ponad 7,7 mln zł i były wyższe w porównaniu do roku poprzedniego o ponad 2 mln zł. Jest to o tyle warte podkreślenia, iż subwencja oświatowa pozostaje od lat na poziomie 3 – 3,9 mln zł. Kolejną grupę największych wydatków Gminy stanowią kwoty przeznaczane na działania związane z pomocą społeczną – 2,9 mln zł oraz transportem i łącznością – 2,6 mln zł. Wydatki budżetu Gminy Buczek wg działów klasyfikacji budżetowej w 2013 roku przedstawiono poniżej w zestawieniu tabelarycznym.

Tabela 19. Wydatki budżetu Gminy Buczek w 2013 r.

Działy Klasyfikacji Budżetowej	Jednostka miary	zł	%
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	zł	605 566,69	3,41%
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	zł	330 611,02	1,86%
Dział 600 - Transport i łączność	zł	2 658 031,81	14,98%
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	zł	196 172,75	1,11%
Dział 710 - Działalność usługowa	zł	23 339,25	0,13%
Dział 750 - Administracja publiczna	zł	1 987 767,75	11,20%
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	zł	864,00	0,005%
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	zł	114 221,34	0,64%
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	zł	0,00	0%
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	zł	0,00	0%
Dział 758 - Różne rozliczenia	zł	0,00	0%
Dział 801 - Oświata i wychowanie	zł	7 755 500,27	43,70%
Dział 851 - Ochrona zdrowia	zł	69 917,59	0,39%
Dział 852 - Pomoc społeczna	zł	2 959 975,75	16,68%
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	zł	135 694,72	0,76%
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	zł	444 480,46	2,50%
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	zł	296 840,00	1,67%
Dział 926 - Kultura fizyczna	zł	169 953,08	0,96%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

3. Analiza SWOT

ZASOBY, ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE I STREFA GOSPODARCZA GMINY BUCZEK

Tabela 20. Analiza SWOT Gminy Buczek

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
- wzrost liczby mieszkańców - dobry stan dróg - rozwinięta sieć wodociągowo-kanalizacyjna - inwestycje infrastrukturalne (pompy ciepła, solary, oświetlenie hybrydowe) - aktywne korzystanie z zewnętrznych źródeł finansowych - dobry poziom edukacji (wyniki egzaminów powyżej średniej wojewódzkiej) - kluby i stowarzyszenia sportowe (16 drużyn) - GOKiS, biblioteka - marka regionalna - Truskawka - LGD Dolina Rzeki Grabi (współpraca z innymi gminami) - wzrost liczby podmiotów gospodarczych - gleby III i IV klasy - szlaki turystyczne - dobra sytuacja finansowa Gminy	- brak sieci gazowej - wzrastające bezrobocie (12,1%) - brak ścieżek rowerowych - dostęp do specjalistycznej opieki lekarskiej - baza gastronomiczno - noclegowa - połączenia komunikacji publicznej (popołudniowe/ weekendowe)
<i>Szanse</i>	<i>Wyzwania</i>
- korzystne położenie (S12, S8) - potencjał przyrodniczy - potencjał terenów inwestycyjnych - fundusze zewnętrzne 32. baza lotnictwa taktycznego - wzrost zainteresowania oraz popytu na ekologiczne produkty rolne - działki pod nowe osiedle mieszkaniowe	- duża konkurencja w pozyskiwaniu środków zewnętrznych - niewystarczająca identyfikacja regionu łódzkiego jako atrakcyjnego turystycznie 32. baza lotnictwa taktycznego (<i>zagrożenie poziomem hałasu</i>) - budowa sieci gazowej - powstanie nowych firm i ośrodków gospodarczych

4. Sondaż opinii publicznej

4.1. Obserwacje i wnioski z badania ankietowego z mieszkańcami Gminy

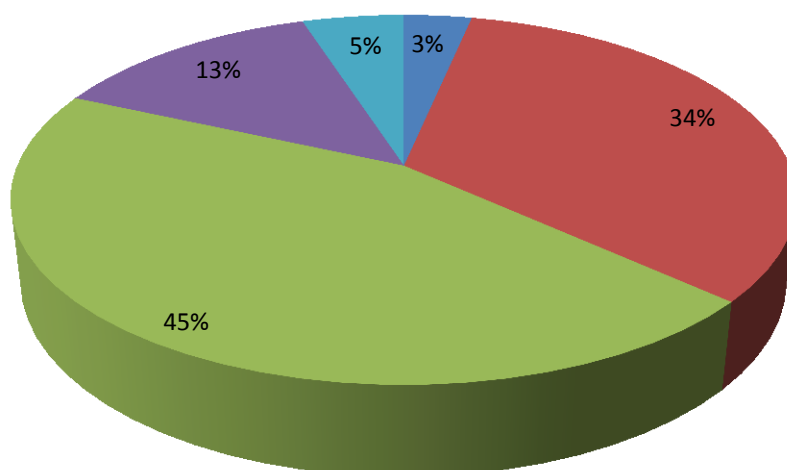
Badanie zostało przeprowadzone przez Urząd Gminy na terenie gminy Buczek we wrześniu 2014.

Łącznie po zakończeniu badania wypełnione ankiety otrzymano od 60 osób. Zdecydowaną większość respondentów stanowiły kobiety (61%). Co czwarta z badanych osób była mężczyzną, a 13% osób nie odpowiedziało na pytanie o płeć.

Wśród ankietowanych większość stanowiły osoby w wieku produkcyjnym – ponad jedna trzecia respondentów to osoby w przedziale od 18 do 44 roku życia (r.ż.), zaś trzy czwarte to ludzie od 45 do 64 r.ż.

Wykres 8 Grupy wiekowe respondentów

■ 15 - 17 lat ■ 18 - 44 lat ■ 45 - 64 lat ■ powyżej 65 lat ■ brak odp.

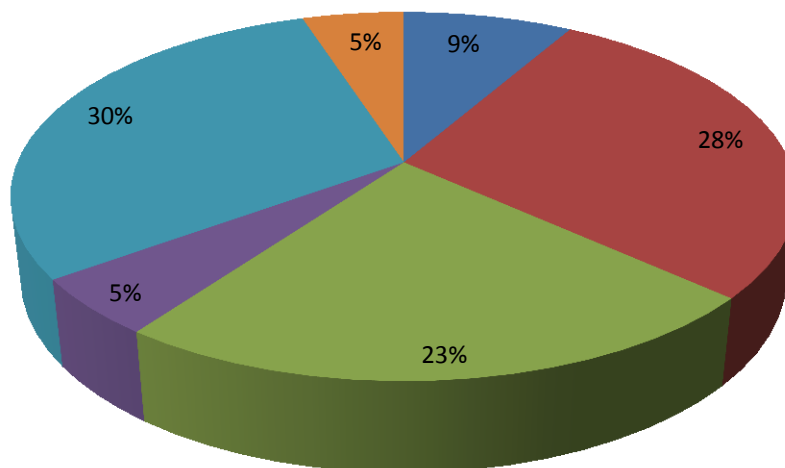
Źródło: Opracowanie własne

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia respondentów – najliczniejszą grupę stanowiły osoby z dyplomem uczelni wyższej (30%), na drugim miejscu pod względem liczebności uplasowali się reprezentanci zawodówek (28%), zaś na trzecim – osoby z wykształceniem średnim (23%).

Wykres 9 Respondenci wg deklarowanego wykształcenia

■ Podstawowe ■ Zawodowe ■ Średnie ■ Pomaturalne ■ Wyższe ■ brak odp

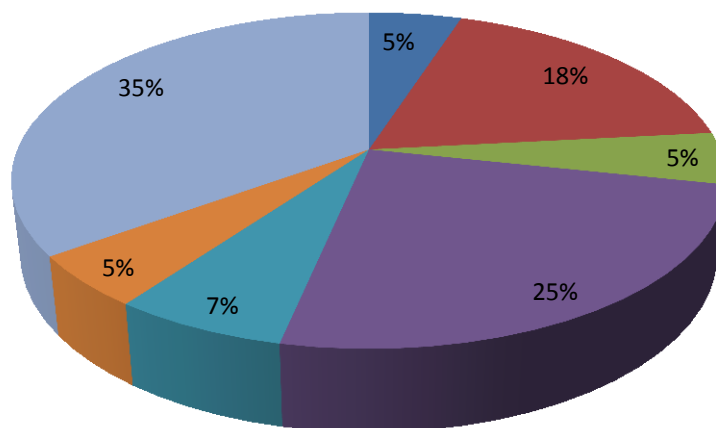
Źródło: Opracowanie własne

Ponad jedna trzecia wszystkich ankietowanych to osoby posiadające status emeryta lub rencisty (35%), jedna czwarta zadeklarowała zatrudnienie w sektorze publicznym (25%), a kolejne 18% biorących udział w badaniu to rolnicy. Najmniej liczną grupę stanowili reprezentanci przedsiębiorców (7%), osób zatrudnionych w sektorze prywatnym (5%) oraz uczniów (5%).

Wykres 10 Status respondentów na rynku pracy

■ Uczeń
■ Rolnik
■ Zatrudniony w sektorze prywatnym
■ Zatrudniony w sektorze publicznym
■ Przedsiębiorca
■ Bezrobotny
■ Emeryt / Rencista

Źródło: Opracowanie własne

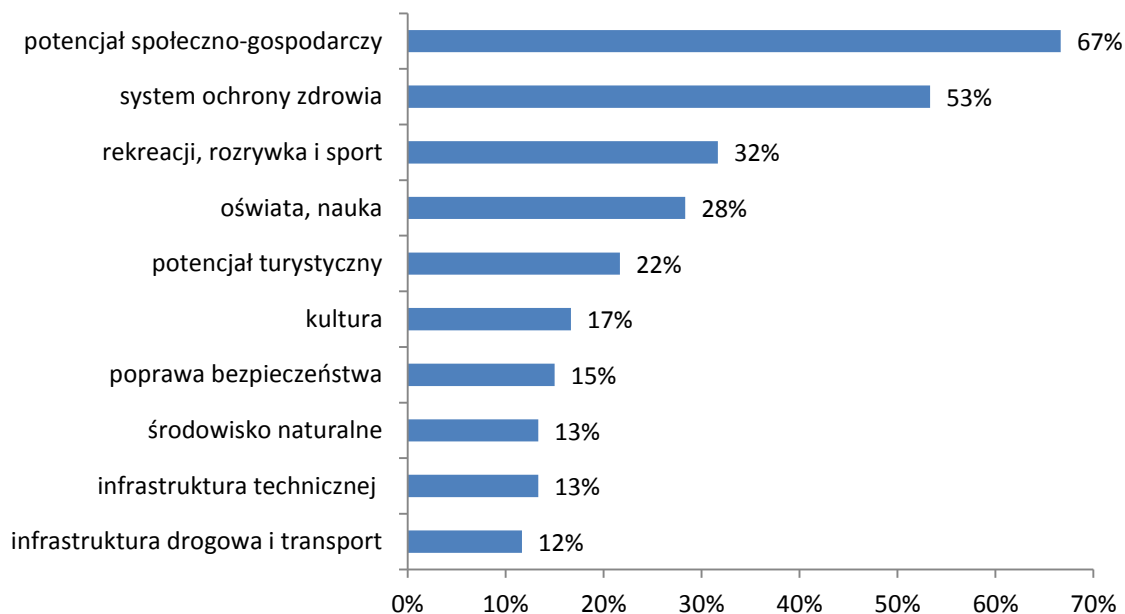
W pytaniu pierwszym respondenci zostali poproszeni o wskazanie trzech obszarów działań najważniejszych ich zdaniem dla przyszłego rozwoju Gminy. Do wyboru zaprezentowano im dziesięć uprzednio zdefiniowanych obszarów:

1. Rozwój oświaty i nauki,
2. Rozwój kultury,
3. Rozwój rekreacji, rozrywki i sportu
4. Rozwój infrastruktury technicznej,
5. Rozwój infrastruktury drogowej i transportu,
6. Rozwój potencjału społeczno – gospodarczego,
7. Rozwój potencjału turystycznego,
8. Poprawa jakości środowiska naturalnego,
9. Poprawa jakości systemu ochrony zdrowia,
10. Poprawa bezpieczeństwa.

Statystykę odpowiedzi uzyskanych z ankiet ilustruje poniższy wykres:

Wykres 11 Obszary priorytetowe wg respondentów

Źródło: Opracowanie własne

Zdecydowana większość wszystkich ankietowanych osób uznała jako najważniejszy rozwój potencjału społeczno – gospodarczego Gminy (67%), ponad połowa widzi również konieczność podejmowania działań w obszarze ochrony zdrowia (57%). Trzecim najczęściej wskazywanym w ankietach zagadnieniem były kwestie związane z rozwojem obszaru rekreacji, rozrywki i sportu (32%).

W kolejnym pytaniu poproszono respondentów o wskazanie w ramach każdego obszaru trzech inicjatyw, jakie ich zdaniem będą najważniejsze dla rozwoju Gminy.

W obszarze związanym z rozwojem społeczno – gospodarczym Gminy respondenci koncentrowali się przede wszystkim na działaniach związanych z:

- organizowaniem szkoleń dla osób poszukujących pracy, wspieraniem w procesie wchodzenia na rynek pracy (wskazało na nie 32% wszystkich respondentów), organizacją staży i prac interwencyjnych (28%),
- przyciąganiem na teren Gminy nowych inwestorów (30%),
- wspieraniem rozwoju lokalnej przedsiębiorczości (28%).

Wykres 12 Obszar potencjału społeczno - gospodarczego

Źródło: Opracowanie własne

Zdaniem ankietowanych, podkreślających wagę działań wspierających rozwój lokalnej przedsiębiorczości, warto rozważyć np. wprowadzenie systemu ulg podatkowych, zaś w celu przyciągania nowych inwestorów na teren Gminy sugerowano konieczność przygotowania wykazu terenów inwestycyjnych.

Wśród pozostałych inicjatyw wymienianych w ankietach wskazywano na konieczność organizowania wsparcia dla osób starszych oraz niepełnosprawnych (20%), jak również rozwój obecnie funkcjonującej oferty usługowo-opiekuńczej Ośrodka Pomocy Społecznej (10%). W komentarzach zwracano uwagę na brak ośrodka dziennego/stałego pobytu przeznaczonego szczególnie dla osób starszych. W kwestionariuszach uwzględniono także potrzebę działań aktywizujących lokalną społeczność (8%) oraz wspieranie funkcjonujących już na terenie Gminy Buczek stowarzyszeń i klubów (15%) takich jak koła gospodyń wiejskich, świetlice, kluby seniora, uniwersytet trzeciego wieku oraz zespołów sportowych np. Tęcza Brodnia.

W ramach obszaru poprawy jakości systemu ochrony zdrowia najczęściej wskazywano na kwestie związane z:

- poprawą dostępności do specjalistycznej opieki lekarskiej (52%),
- dostępem do opieki długoterminowej (30%),
- dostępem do podstawowej opieki lekarskiej (27%).

Wykres 13 Obszar ochrony zdrowia

Źródło: Opracowanie własne

Wskazując na potrzebę zwiększenia dostępu do opieki specjalistycznej w komentarzach wymieniano takie specjalizacje jak: chirurg, ortopeda, neurolog, dentysta, endokrynolog, okulista, ginekolog, kardiolog. Wśród pozostałych działań koniecznych zdaniem respondentów do prawidłowego funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej jedna czwarta z nich wymieniła modernizację istniejących placówek. Co dziesiąty z badanych oczekuje, iż w Gminie organizowanych będzie więcej programów profilaktycznych głównie związanych z możliwością wczesnego wykrywania nowotworów (takich jak np. bezpłatne badania cytologiczne, mammograficzne). Pojedyncze głosy sygnalizowały również potrzebę poprawienia dostępności opieki zdrowotnej dla osób niepełnosprawnych (8%), zwieszenia liczby funkcjonujących na terenie Gminy aptek (7%) oraz polepszenia dostępności do informacji na temat organizowanych badań profilaktycznych (5%).

Odnosząc się do działań dotyczących obszaru rekreacji, rozrywki i sportu widać, iż najistotniejsze są wg respondentów inicjatywy związane z:

- budową oraz modernizacją istniejącej infrastruktury (23%),
- organizacją imprez masowych i festynów (20%),
- wzbogaceniem oferty zajęć sportowych (20%).

Wykres 14 Obszar rekreacji, rozrywki i sportu

Źródło: Opracowanie własne

W komentarzach do wskazywanej przez ponad jedną piątą ankietowanych osób konieczności rozbudowy oraz modernizacji infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, pojedyncze głosy sugerowały potrzebę rozwoju takich obiektów jak: basen, sale gimnastyczne, kort tenisowy oraz kręgielnia. Tylko kilka osób wypowiedziało się także na temat rodzaju imprez o charakterze masowym – respondenci wskazywali w nich na potrzebę organizacji wycieczek rowerowych, festynów rodzinnych, imprez dla dzieci, imprez bezalkoholowych oraz kontynuacji wydarzeń promujących markę Gminy – buczkowską truskawkę. Pozostałe głosy ankietowanych dotyczyły potrzeby organizowania zawodów sportowych (18%), co dziesiąty z respondentów podkreślał również wagę wspierania działalności lokalnych klubów i drużyn sportowych. Tylko 8% grupy zasygnalizowało konieczność odpowiedniego zagospodarowania terenów w celu organizowania imprez – w ankietach nie wskazano niestety żadnej konkretnej lokalizacji.

Kolejnym obszarem wskazywanym jako priorytetowy przez ankietowanych mieszkańców Gminy Buczek są kwestie dotyczące oświaty i nauki. Najczęściej w ankietach sygnalizowano potrzebę:

- zwiększania liczby miejsc w przedszkolach (32%),
- poprawy jakości kształcenia (23%),
- organizacji zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży (22%) (np. tenis).

Wykres 15 Obszar oświaty i nauki

Źródło: Opracowanie własne

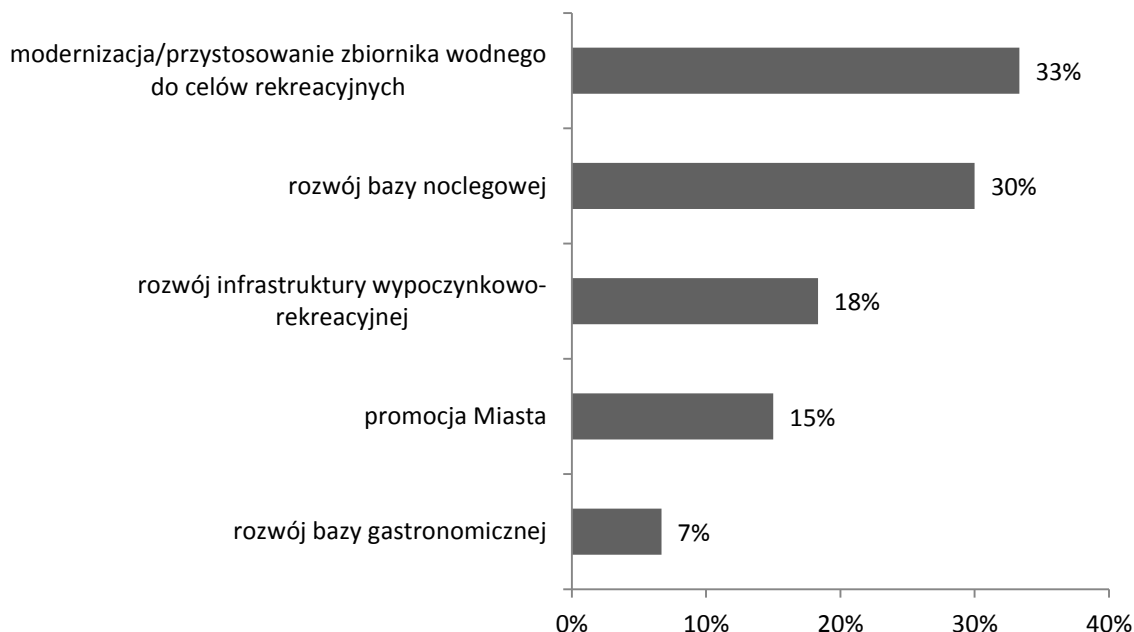
Tylko 18% ankietowanych osób uznało, iż konieczne jest modernizowanie placówek oświatowych rozumianego zarówno jako stanu infrastruktury (obiektów), jak również zaplecza dydaktycznego podnoszącego jakość kształcenia (np. dzienniki elektroniczne). Odnotowano także głosy postulujące doposażanie tychże placówek w niezbędny sprzęt (15%) takich jak komputery oraz sprzęt sportowy.

Rozwój obszaru potencjału turystycznego w opinii respondentów jest związany przede wszystkim z:

- wykorzystaniem zbiornika wodnego do celów rekreacyjnych (33%)
- rozwojem bazy noclegowej (30%),
- rozwojem infrastruktury wypoczynkowo – rekreacyjnej (18%).

Wykres 16 Obszar potencjału turystycznego

Źródło: Opracowanie własne

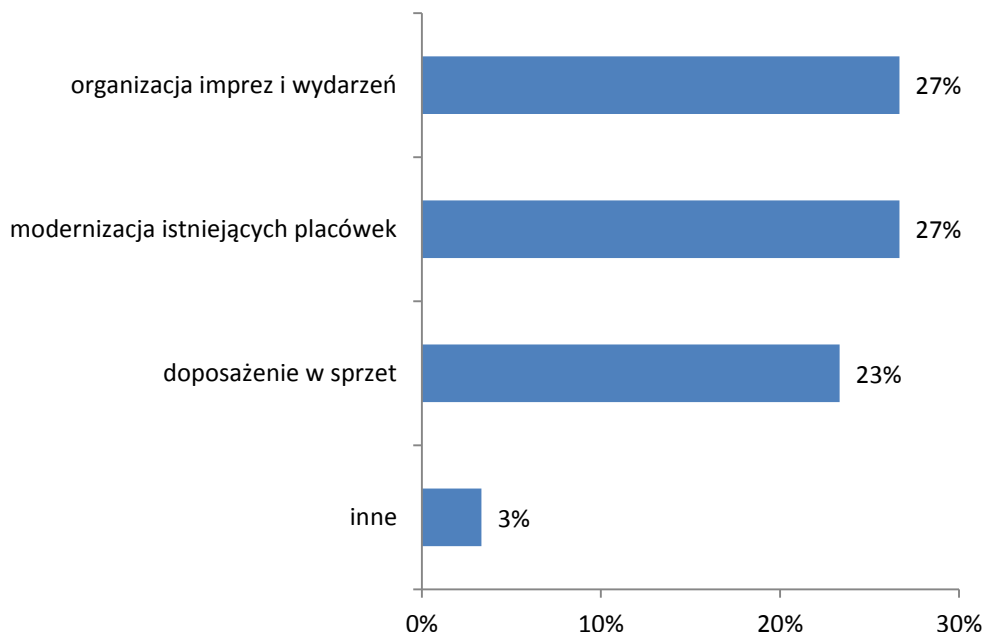
Zwracając uwagę na konieczność rozwoju infrastruktury wypoczynkowo – rekreacyjnej w komentarzach wymieniano np. potrzebę budowy basenu lub organizacji strzeżonych kąpielisk. Tylko 15% respondentów widzi konieczność podejmowania kolejnych inicjatyw związanych z promocją Gminy. Najmniej osób uznało za istotne działania nakierowane na rozwój lokalnej bazy gastronomicznej (7%).

Ponad jedna czwarta wszystkich ankietowanych osób uwzględniła w swoich kwestionariuszach propozycje działań związanych z rozwojem obszaru kultury. Najczęściej wskazywano na potrzebę:

- organizacji imprez i wydarzeń o charakterze kulturalnym (27%),
- modernizację istniejących placówek (27%).

Wykres 17 Obszar kultury

Źródło: Opracowanie własne

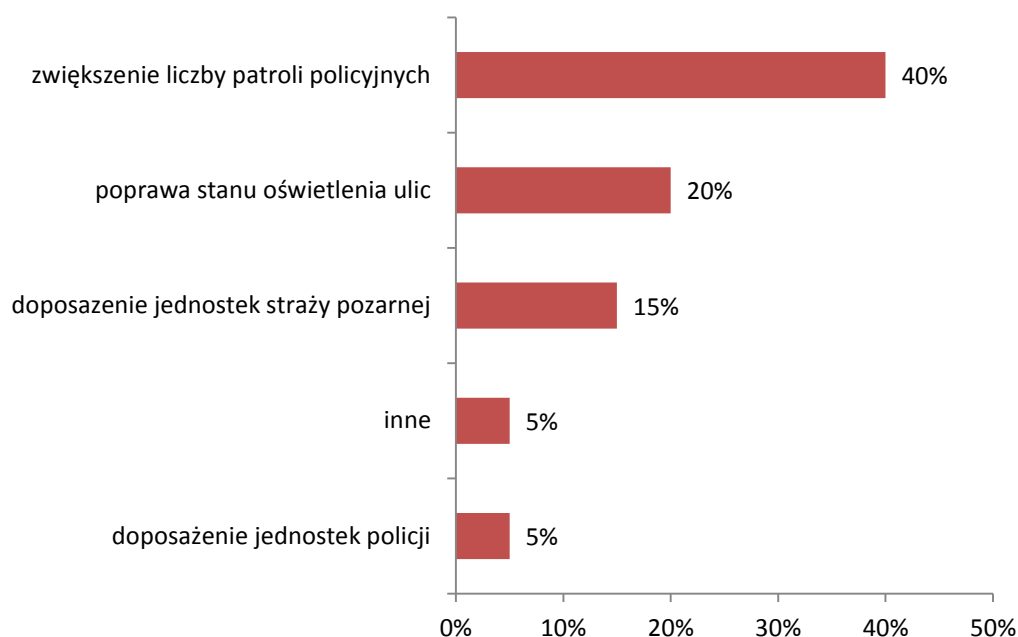
Tylko pojedynczy respondenci sprecyzowali które placówki ich zdaniem powinny zostać zmodernizowane – w ankietach wskazano na Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. Podobnie nie uściślone zostały oczekiwania ankietowanych mieszkańców dotyczące potrzeby organizowania większej liczby imprez i wydarzeń – jedyny odnotowany komentarz odnosił się do uroczystości związanych z dożynkami i Sylwestrem. Ponad jedna piąta wszystkich ankietowanych podkreśliła wagę doposażania placówek kulturalnych w niezbędny sprzęt, jednak podobnie jak w wyżej wymienionych przypadkach nie wymieniano o jakie wyposażenie placówek konkretnie respondentowi chodzi. Brak sprecyzowanych potrzeb może świadczyć o fakcie iż respondent nie posiada wiedzy na ten temat, a kwestię doposażania placówek uznał za ważną ze względu na istotność samego obszaru.

Odpowiadając na pytanie dotyczące poprawy bezpieczeństwa respondenci za najistotniejsze uznali:

- zwiększenie liczby patroli policyjnych pilnujących porządku na terenie Gminy (wskazało je 40% wszystkich osób biorących udział w badaniu).

Wykres 18 Obszar bezpieczeństwa

Źródło: Opracowanie własne

Co piąty z respondentów podkreślił również konieczność poprawy stanu oświetlenia ulic na terenie gminy, a 15% uznało za ważne systematyczne doposażanie w niezbędny sprzęt jednostek ochotniczej straży pożarnej (wskazano następujące lokalizacje: Malenia, Buczek, Luciejów oraz Brodnia). Tylko 5% ankietowanych uznało, iż należy podejmować działania nakierowane na doposażenie jednostek policji. Może to wynikać z faktu braku posterunku na terenie Gminy, której obszar obsługują patrole KPP w Łasku. Wśród innych działań mających poprawić bezpieczeństwo proponowanych przez mieszkańców odnotowano: budowę ścieżek rowerowych, wydzielenie pasa dla pieszych-rowerzystów na trasie Buczek- -Zelów i Buczek-Czestków oraz zakup kamizelek odblaskowych dla każdego mieszkańca Gminy.

Kolejnym obszarem najczęściej wskazywanym na liście priorytetowych dla rozwoju Gminy był obszar ochrony środowiska naturalnego. Anketowani mieszkańcy podkreślali przede wszystkim potrzebę:

- zwiększania powierzchni obszarów zielonych w centrach miejscowości (32%),
- dbałości o czystość przestrzeni (30%),
- wspieranie rozwoju energetyki opartej o źródła odnawialne (25%).

Wykres 19 Obszar środowiska naturalnego

Źródło: Opracowanie własne

Mieszkańcy podkreślający konieczność dbania o czystość i estetykę przestrzeni w komentarzach sugerowali m.in. zwiększenie ilości dostępnych koszy (m. Bachorzyn) na odpady segregowane oraz ustawienie koszy na śmieci w miejscach publicznych. Tylko 17% respondentów zasygnalizowało potrzebę działań związanych z oczyszczalnią ścieków, a 12% zaproponowało przeprowadzanie akcji mających na celu podnoszenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców Gmin.

Chociaż infrastruktura i transport znalazły się na ostatnim miejscu listy wskazywanych przez respondentów obszarów priorytetowych, to warto zaznaczyć, że zdecydowana większość ankietowanych mieszkańców zaakcentowała potrzebę:

- budowy ścieżek rowerowych, poprawy stanu chodników i poboczy oraz oświetlenia ulic, przejść dla pieszych i sygnalizacji świetlnej (70%).

Wykres 20 Obszar infrastruktury i transportu

Źródło: Opracowanie własne

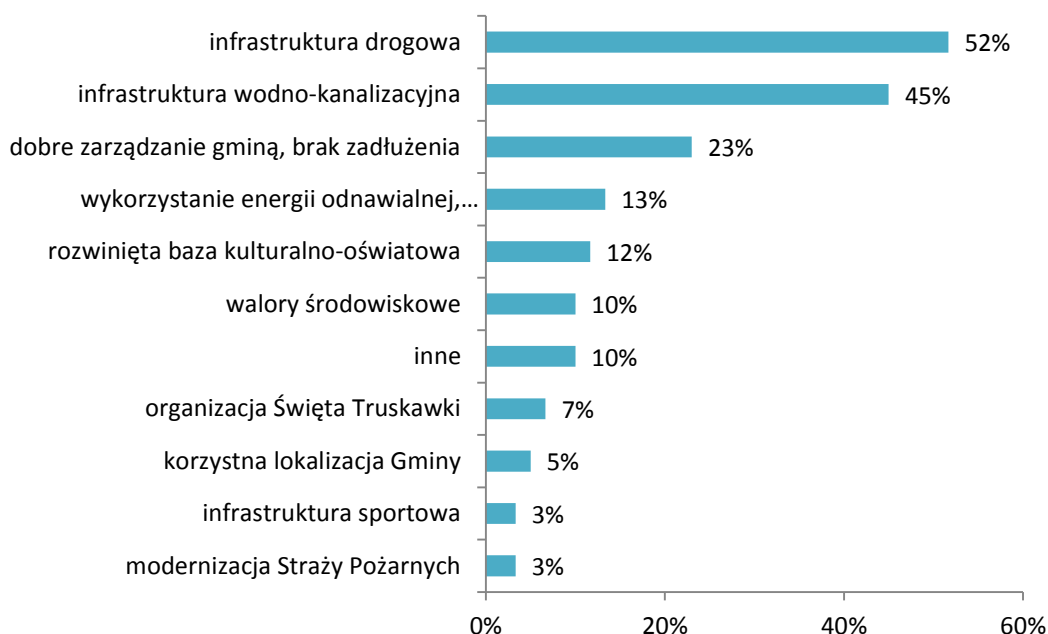
Wśród pozostałych propozycji działań pojedyncze osoby zgłaszały m.in. potrzebę poprawy dostępu do Internetu na terenie całej Gminy (12%). Podobnie niski odsetek respondentów oczekuje poprawy stanu dróg lokalnych (12%) oraz zwiększenia liczby miejsc parkingowych (12%). Tylko 8% ankietowanych postulowało działania związane z rozwojem sieci wodociągowej i gazowej, a 7% - sieci kanalizacyjnej. Odnotowano też głosy sugerujące konieczność rewitalizacji przestrzeni publicznej (10%), w tym budowę skwerów i poprawę estetyki miejscowości, działania nakierowane na rozwój kanalizacji deszczowej (3%). Nowych działań związanych z rozwojem budownictwa mieszkaniowego oczekuje jedynie 3% wszystkich respondentów, podobnie jak poprawy funkcjonujących obecnie połączeń komunikacyjnych (wskazano na trasy relacji Luciejów-Malenia oraz do Łodzi i Bełchatowa - 3%). Jedna z ankietowanych osób zasygnalizowała problem związany z brakiem toalet publicznych.

Na zakończenie ankiety mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie trzech ich zdaniem najważniejszych mocnych i słabych stron Gminy Buczek.

Wymieniając atuty Gminy ponad połowa respondentów podkreśliło dobry stan lokalnej infrastruktury drogowej (52%), a kolejne trzy czwarte badanych za mocną stronę uważa rozwiniętą infrastrukturę wodno – kanalizacyjną (45%). Na kolejnych miejscach wymieniano dobre zarządzanie i funkcjonowanie Gminy, w tym także brak zadłużenia oraz efektywne wykorzystywanie funduszy zewnętrznych (23%). Mieszkańcy doceniają również zaangażowanie Gminy w promowanie inwestycji ograniczających zużycie energii oraz zanieczyszczenie środowiska – fotowoltaiki, instalowanie pomp ciepła (dofinansowywane ze środków WFOŚiGW). Jako kolejne wymieniano rozwinięte zaplecze bazy kulturalnej i oświatowej (12%) oraz walory środowiska przyrodniczego (10%). Tylko 7% ankietowanych mieszkańców jako atut postrzega organizowane co roku „Święto Truskawki”, która już od wielu lat stanowi charakterystyczną dla regionu markę. Pojedyncze osoby zwróciły uwagę na korzystną lokalizację Gminy – bliskość Łodzi, Bełchatowa, trasy S8 (5%) oraz infrastrukturę sportową i zmodernizowane jednostki straży pożarnej (po 3%). Wśród innych odpowiedzi odnotowano głosy dotyczące: Internetu, rozwoju działek budowlanych (budownictwa mieszkaniowego), rozwinięte rolnictwo oraz rozwój sieci energetycznej.

Wykres 21 Atuty Gminy w opinii respondentów

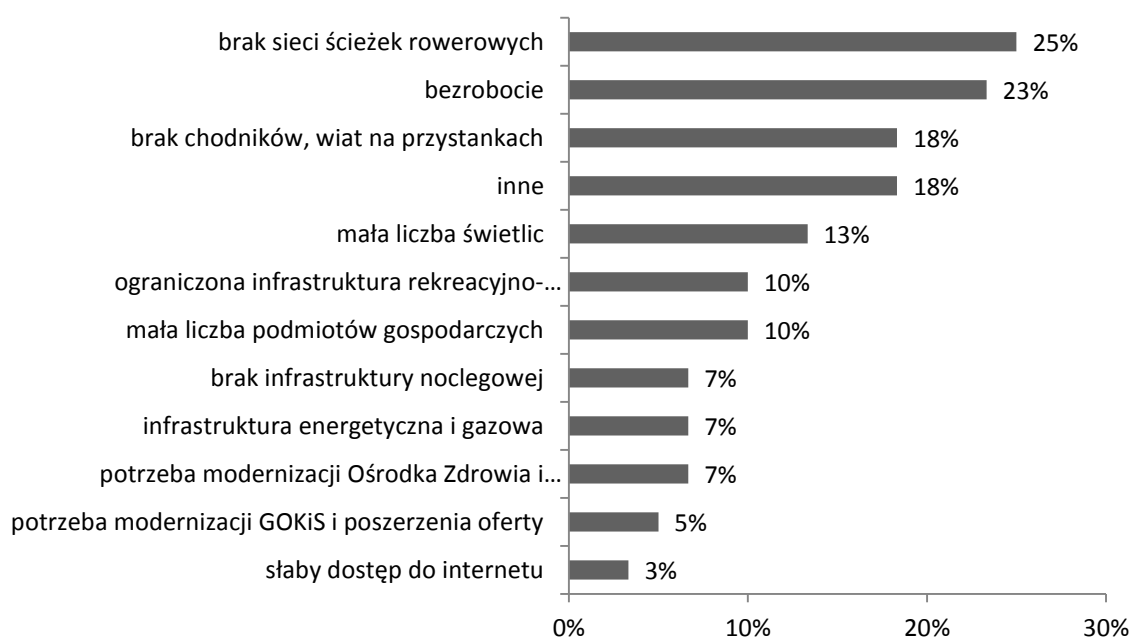

Źródło: Opracowanie własne

Mieszkańcy biorący udział w ankiecie są świadomi również słabych stron związanych z ich regionem. Ponownie akcentują niewystarczającą liczbę ścieżek rowerowych na terenie Gminy (25%). Ponad jedna piąta podkreśla, iż jednym z podstawowych wyzwań dla mieszkańców pozostaje problem bezrobocia (23%). Choć w mocnych stronach podkreślano dobry stan dróg lokalnych, to ankietowani dostrzegają jednocześnie potrzebę poprawienia stanu chodników oraz zapewnienia wiat na przystankach (18%). Pojedyncze osoby wskazują jako problem niewystarczającą liczbę funkcjonujących na terenie Gminy świetlic (13%), niewystarczająco rozwiniętą infrastrukturę sportową i rekreacyjną (10%) oraz noclegową (7%). Co dziesiąta z badanych osób jako słabą stronę Gminy postrzega małą liczbę lokalnych podmiotów gospodarczych. Wśród pozostałych niedostatków wskazywano na stan infrastruktury energetycznej i brak sieci gazowej (7%), potrzebę modernizacji ośrodka zdrowia (7%) oraz ośrodka kultury (5%), jak również słaby i zróżnicowany w terenie dostęp do Internetu (3%). Do kategorii „inne” zaliczono odpowiedzi wskazujące jako słabą stronę: lotnisko (rozumiane jako brak korzyści dla mieszkańców), ograniczoną liczbę miejsc w przedszkolach, brak inwestorów, problem alkoholizmu oraz niewystarczającą troskę o ludzi chorych, bezrobotnych i rodziny wielodzietne.

Wykres 22 Braki i słabe strony Gminy w opinii respondentów

Źródło: Opracowanie własne

5. Misja i wizja

Misja i wizja porządkują przyszłość gminy, wyznaczają ramy, w których ma być realizowana strategia oraz stanowią wzorzec określający jej tożsamość, charakter oraz sposób postępowania. Określenie misji i wizji gminy pozwala stworzyć fundamenty dla zamierzonych działań i opcji.

Analiza sytuacji obecnej gminy na podstawie m.in. dostarczonych przez Urząd Gminy informacji oraz badania przeprowadzonego wśród mieszkańców, a także kluczowych reprezentantów gminy, pozwoliło na zebranie danych i informacji niezbędnych do opracowania misji i wizji Gminy Buczek na najbliższe lata. Formułując misję i wizję rozwoju Gminy Buczek do roku 2020, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

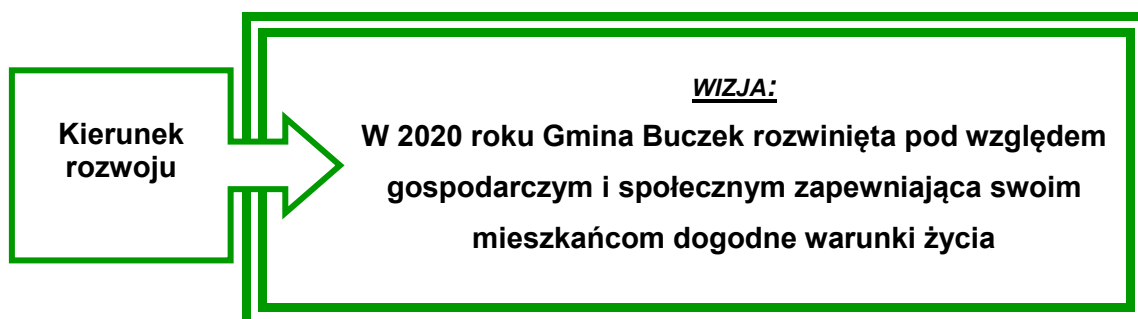
- uwarunkowania zewnętrzne – czynniki niezależne od działań podejmowanych przez władze Gminy,
- uwarunkowania wewnętrzne – potencjał i problemy endogeniczne Gminy,
- aktualne dokumenty strategiczne na poziomie regionalnym i krajowym,
- wnioski z badania sondażowego wśród mieszkańców i kluczowych reprezentantów społecznych.

Celem wyznaczenia misji i wizji jest określenie optymalnego kierunku rozwoju gminy w przyszłości oraz ram dla działań realizowanych w strategii. Wizja określa stan docelowy, do osiągnięcia, którego gmina będzie dążyć w kolejnych latach, do 2020 roku. Wizja rozwoju powinna więc odpowiedzieć na pytanie, jak będzie wyglądała sytuacja społeczno – gospodarcza gminy po upływie danego okresu czasu, uwzględniając realizację planowanych działań strategicznych. Natomiast misja określa sposób osiągnięcia stanu docelowego. Zdefiniowanie misji i wizji jest kluczowym elementem strategii, któremu podporządkowane są wszystkie cele realizowane przez gminę oraz działania podejmowane w ramach tych celów.

5.1. Wizja i misja oraz strategiczne kierunki rozwoju

Istotą zdefiniowania misji jest wskazanie roli, jaką władze Gminy powinny pełnić w dążeniu do najbardziej pożądanego przyszłego kształtu Gminy Buczek (wizji) w oparciu o posiadane zasoby z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców Gminy i kluczowych interesariuszy. Sformułowana wizja daje wskazówki dotyczące kierunku i sposobu działania władz Gminy przyjętego na okres do 2020 roku.

Osiągnięcie powyżej określonego stanu docelowego, będzie możliwe dzięki realizacji misji gminy, którą jest:

Tak sformułowana przyszła wizja i misja gminy uwzględnia szereg kluczowych elementów:

- kapitał ludzki oraz szeroko rozumiane zasoby determinujące atrakcyjność regionu,
- ukierunkowanie przyszłych działań władz Gminy na rozwój społeczno-gospodarczy w szczególności w zakresie rozwoju rolnictwa, oraz pełniejszego wykorzystania posiadanego potencjału do rozwoju turystyki (agroturystyki).

5.2. Strategiczne oraz operacyjne cele Gminy

ZIDENTYFIKOWANE CELE STRATEGICZNE WYZNACZAJĄ DOCELOWE, DŁUGOTERMINOWE KIERUNKI ROZWOJU GMINY BUCZEK. NASTĘPNYM KROKIEM JEST PRZEŁOŻENIE KIERUNKÓW ROZWOJU NA POZIOM SZCZEGÓŁOWYCH DZIAŁAŃ OPERACYJNYCH POPRZECZ OKREŚLENIE I SFORMUŁOWANIE CELÓW OPERACYJNYCH.

Biorąc pod uwagę określoną w poprzednich rozdziałach misję i wizję Gminy oraz wyniki oceny jej potencjału, sprecyzowano zbiór poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych. Cele strategiczne, koncentrując się na oczekiwanych rezultatach, wskazywać nam będą określony na najbliższe lata kierunek rozwoju Gminy.

Dla każdego celu strategicznego wskazano cele operacyjne, których realizacja umożliwi osiągnięcie oczekiwanego stanu docelowego. Cele operacyjne koncentrować się będą na określonych, sprecyzowanych działaniach, jakie powinny zostać podjęte przez władze gminy.

W trakcie przygotowania strategii dla trzech wypracowanych celów strategicznych, określono sześć celów na poziomie operacyjnym. W ramach każdego z wymienionych celów operacyjnych, zaproponowano katalog działań, które może realizować Gmina aby zrealizować zamierzony cel.

Przedstawiona w tym dokumencie lista celów i działań operacyjnych stanowi jedynie propozycję i nie należy jej traktować jako zbioru wyczerpującego wszystkie możliwości stojące przed gminą. Są to sugestie i przykłady, które w zależności od potrzeb mogą być uzupełniane o kolejne elementy. Należy mieć na względzie fakt, iż wszystkie cele operacyjne wpływają na siebie wzajemnie i powinny być realizowane równocześnie.

5.2.1. Cel strategiczny A

OBSZAR GOSPODARCZY GMINY

Cel operacyjny A.1

Rolnictwo i nowoczesna produkcja rolna

Buczek jest gminą wiejską, w której dominującą gałęzią gospodarki jest rolnictwo (warzywnictwo i sadownictwo). Sprzyjają temu zarówno dobrej jakości gleby, jak również warunki klimatyczne. W związku z wysokim potencjałem rolniczym jednym z głównych celów dla dalszego rozwoju Gminy pozostaje podejmowanie działań wspierających funkcjonowanie gospodarstw rolnych. Uwzględniając, odnotowaną na rynku, coraz większą popularność sektora żywności naturalnej i ekologicznej²⁴. Założenia unijnych programów pomocowych np. PROW zaznaczają, iż należy wziąć pod uwagę sprofilowanie działalności gospodarstw rolnych pod tym produkcji żywności ekologicznej i naturalnej. Wdrażanie i przekształcanie zwykłej produkcji rolnej w produkcję ekologiczną może stać się kołem napędowym lokalnej gospodarki, a w połączeniu z wypracowaną marką lokalną zarówno wytworzonego surowca, jak i gotowych produktów będzie odpowiedzią na istniejącą ciągle niszę na rynku produktów naturalnych. W związku z tym warto również, aby Gmina w swych działaniach uwzględniała szeroko rozumianą promocję obszaru jako zagłębia producentów zdrowej, ekologicznej żywności. Promocja powinna także obejmować starania nakierowane na przyciąganie inwestorów z branży przetwórstwa owocowo – warzywnego, dla których obszar ten byłby atrakcyjny ze względu na szeroki dostęp do surowców.

Mimo, iż na omawianym obszarze odnotowano umiarkowane rozdrobnienie gospodarstw rolnych (średnia wielkość gospodarstwa – 7 ha), w celu dalszego wzrostu wydajności ich produkcji należy wspierać działania mające na celu konsolidację gruntów, co w konsekwencji przyczyni się do zwiększenia ich konkurencyjności na rynku.

Ponadto, w celu zwiększenia konkurencyjności gospodarstw rolnych władze Gminy powinny dążyć i zachęcać rolników do podnoszenia standardów jakości swoich produktów zarówno poprzez systemy ich certyfikacji, jak i tworzenie nowych, innowacyjnych form organizacji sprzedaży takich jak np. grupy producenckie promowane w aktualnym Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020. Najważniejsze korzyści dla rolników płynące z takiej formy organizacji produkcji i dystrybucji to m.in.:

²⁴ Wg prognoz agencji badawczej Inquiry szacunkowa wartość rynku żywności ekologicznej na rok 2015 wyniesie 700 mln zł (przy tempie wzrostu tego rynku w 2011 roku wynoszącym 25%) – Rynek żywności ekologicznej w Polsce 2011

- uzyskiwanie wyższych przychodów ze sprzedaży swoich produktów od tych, jakie można uzyskać w pojedynkę (eliminacja pośredników, przechwycenie marż handlowych, obniżanie jednostkowego kosztu sprzedaży),
- możliwość tańszego zakupu środków do produkcji dzięki upustom, uzyskanym przy zakupie większej partii tych środków oraz korzystniejszych warunków płatności i dostaw (ilości hurtowe),
- większa szansa zawarcia długoterminowych kontraktów z odbiorcami, dzięki zapewnieniu odpowiedniej ilości i jakości produktu,
- możliwość prowadzenia wspólnych inwestycji (dzięki łączeniu małych kapitałów indywidualnych) w zakresie przechowywania i przygotowania produktów do sprzedaży, zakupu i wspólnego wykorzystania maszyn rolniczych,
- łatwiejszy dostęp do informacji rynkowej, niższe koszty jej pozyskania i lepsze rozeznanie rynku,
- lepszy dostęp do informacji technologicznej i ekonomicznej (usługi specjalistów),
- możliwość wspólnej promocji, reklamy, sprzedaży i dystrybucji produktów,
- zmniejszenie kosztów nieudanych operacji handlowych (rozłożenie ryzyka),
- dogodniejsze formy zawierania ubezpieczeń majątkowych i innych.

W celu przybliżenia możliwych form wsparcia wskazane jest, aby władze Gminy przyjęły i realizowały funkcje doradcze, szkoleniowe i informacyjne dla rolników zainteresowanych zarówno rozwojem produkcji rolnej, jak i działalności dodatkowej. Aktywność urzędników Gminy może być uzupełnieniem funkcji informacyjnych i doradczych jakie pełni w tym zakresie np. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Rozpatrując potencjał rozwoju lokalnego rolnictwa należy odnieść się także do zapisów Regionalnej Strategii Innowacji LORIS 2030, która jako jedną z głównych „lokomotyw wzrostu” uznała innowacyjne rolnictwo oraz przetwórstwo rolno – spożywcze. W związku z tym warto skoncentrować działania właśnie w tych dwóch obszarach, gdyż jako priorytety rozwoju regionu działania z tych obszarów mają największą szansę dofinansowania ze środków Unii Europejskiej. Nie bez znaczenia jest również wspomniany wcześniej Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020, z którego finansowana będzie większość projektów realizowanych na obszarach wiejskich.

Przykładowe działania:

- promocja oraz działania wspierające powstawanie grup producenckich,
- promocja oraz działania wspierające powstawanie ekologicznych gospodarstw rolnych,
- propagowanie ekologicznych upraw,
- wsparcie dla producentów rolnych w procesie certyfikacji tradycyjnych produktów lokalnych,

- promocja oraz rozpowszechnianie informacji na temat tradycyjnych produktów lokalnych,
- promocja wykorzystywanie nowoczesnych technologii w rolnictwie,
- informacja i promocja dotycząca nierolniczego wykorzystania produktów (kosmetyki, farmacja),
- wspieranie działań doradczych (szkolenia, kursy, konsultacje).

Cel operacyjny A.2

Przedsiębiorczość i inwestycje

Kolejnym bardzo istotnym dla rozwoju obszaru celem operacyjnym pozostaje „Przedsiębiorczość i inwestycje”. Mając na uwadze iż, dużą część polskiego PKD wypracowują MŚP, pobudzenie małej przedsiębiorczości może okazać się jednym z kluczowych zadań, które przyczynią się do rozwoju gospodarki na terenie Gminy. Według Raportu o stanie małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2011 – 2012 sporządzonego przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości w 2013 roku wynika, iż 77,8% PKD generują polskie przedsiębiorstwa. Z tej liczby 47,3% PKD wygenerowane zostało przez MŚP. Podkreślić należy, iż największy udział w sektorze MŚP mają mikro przedsiębiorstwa, które wypracowały aż 29,4% PKD przypadającego na cały sektor. Następnie odpowiednio małe i średnie przedsiębiorstwa wygenerowały 7,8% oraz 10,1 % PKD w sektorze²⁵.

Właśnie z tego względu należy zwrócić szczególną uwagę na sektor MŚP otaczając go szczególnym wsparciem. Wskazane są działania nakierowane na bezpośrednią pomoc mikro przedsiębiorstwom – informacyjną, doradczą i szkoleniową. Istotne jest również wsparcie dla osób bezrobotnych, których aktywizacja zawodowa mogłaby opierać się na samozatrudnieniu. W kwestiach tych niezbędna będzie współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy oraz instytucjami okołobiznesowymi, które są najlepiej zorientowane w możliwościach pozyskania tego typu wsparcia. Dla zapewnienie skutecznej współpracy zasadne wydaje się utworzenie lub wskazanie spośród istniejących odpowiedniej komórki organizacyjnej/osoby, która odpowiadałaby za obsługę przedsiębiorców oraz osób, które chcą założyć działalność gospodarczą w zakresie doradczym i informacyjnym oraz ułatwiałaby kontakt z odpowiednią instytucją. Wskazane byłoby również zbieranie informacji nt. dostępnych konkursów dotyczących wsparcia dla sektora MŚP oraz osób bezrobotnych i zamieszczanie ich na stronie internetowej Urzędu Gminy. Rozpowszechnieniu tego typu informacji służyłoby również stworzenie newslettera zawierającego wszystkie najświeższe informacje o konkursach. Zainteresowane osoby i firmy dostawałyby interesujące ich informacje bez zbędnej zwłoki. Istotnym działaniem dotyczącym zarówno celu operacyjnego A.2 jak i A.1 jest inwentaryzacja

²⁵ Raport o stanie małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2011 – 2012 , PARP 2013

potencjalnych terenów inwestycyjnych, jak również ich zagospodarowanie, a więc uzbrojenie w niezbędną infrastrukturę techniczną. Będzie to pierwszy krok do przygotowania istotnej dla rozwoju gospodarczego Gminy oferty inwestycyjnej, z której skorzystać będą mogły zarówno firmy z branży przetwórstwa rolno – spożywczego jak i pozostałych branż.

Z uwagi na atrakcyjne położenie (dolina rzeki Grabi, duża ilość lasów, szlaki turystyczne) rekomendowane są również działania na rzecz rozwoju agroturystyki. W tym zakresie rolę Gminy mogłaby być promocja takiej formy działalności gospodarczej oraz doradztwo w zakresie możliwości wsparcia finansowego.

Nowa perspektywa 2014 – 2020, poprzez wszystkie swoje instrumenty finansowe dawać będzie samorządom ogromne możliwości rozwoju społeczno – gospodarczego. Ważne jest jednak, aby rozwój nie przebiegał w sposób chaotyczny, ale był kontrolowany przez władze samorządowe, a w konsekwencji prowadził do uprzednio obranej wizji.

Przykładowe działania:

- pobudzanie „ducha przedsiębiorczości” wśród mieszkańców Gminy,
- wsparcie małej przedsiębiorczości z terenu Gminy,
- wsparcie małej przedsiębiorczości nakierowanej na rozwój turystyki w regionie (np. agroturystyka),
- doradztwo, konsultacje w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej,
- współpraca z instytucjami otoczenia biznesu,
- analiza potrzeb szkoleniowych mieszkańców/ przedsiębiorców,
- inwentaryzacja potencjalnych terenów inwestycyjnych Gminy,
- przygotowanie/zagospodarowanie terenów inwestycyjnych (uzbrojenie),
- stworzenie systemu ułatwień i ulg dla przedsiębiorców i inwestorów.

5.2.2. Cel strategiczny B

OBSZAR INFRASTRUKTURY LOKALNEJ

Cel operacyjny B.1

Infrastruktura społeczna

Z punktu widzenia równomiernego rozwoju Gminy Buczek bardzo ważne jest, aby w działaniach podejmowanych przez władze nie została pominięta sfera społeczna. Z tego względu stanowi ona wyodrębniony cel operacyjny w ramach celu strategicznego Obszar infrastruktury lokalnej.

Szczególną uwagę warto zwrócić na potrzebę budowy nowej i modernizację już istniejącej infrastruktury użyteczności publicznej m.in. edukacyjno – oświatowej oraz kulturalnej. Działania nakierowane na zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do nauki, takie jak np. przygotowanie sal lekcyjnych wyposażonych w nowoczesny sprzęt dydaktyczny, przyczynić może się w sposób zasadniczy do zwiększania ich szans edukacyjnych.

W celu poprawy jakości życia mieszkańców konieczne jest również systematyczne monitorowanie potrzeb w zakresie modernizacji/budowy obiektów w pozostałych sferach działalności Gminy tj. kulturalnej, zdrowotnej, sportowo – rekreacyjnej czy też turystycznej i uzależnienie od jej wyników działań podejmowanych przez władze Gminy w tym zakresie. Oczywiście należy podkreślić, iż skala planowanych działań uwzględniać musi możliwości finansowe Gminy Buczek. Należy pamiętać również o tym, iż podejmowanie odpowiednich działań w sferze infrastruktury społecznej przyczynia się nie tylko do poprawy jakości życia mieszkańców, ale w sposób pośredni ma także wpływ na wizerunek Gminy jako miejsca atrakcyjnego i przyjaznego do zamieszkania, pracy, odwiedzania (z obiektów infrastruktury kulturalnej, turystycznej jak również sportowo – rekreacyjnej korzystać będą również turyści). Dlatego, dbając o dobry wizerunek Gminy, warto inwestować w place zabaw, siłownie na powietrzu, skwery oraz elementy użytkowe małej architektury (np. ławki, kosze na śmieci).

W planowaniu działań związanych z budową bądź modernizacją infrastruktury należy uwzględnić potrzeby zarówno osób niepełnosprawnych, jak i starszych. W celu umożliwienia im aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności konieczne jest wyeliminowanie barier poprzez podjęcie wielorakich i interdyscyplinarnych działań eliminujących wszelkie przeszkody (zarówno architektoniczne, jak i społeczne), jakie osoby niepełnosprawne lub starsze mogą napotkać w swoim otoczeniu.

Kolejnym ważnym elementem, wpływającym na prawidłowe funkcjonowanie obiektów użyteczności publicznej jest ich wyposażanie w niezbędny sprzęt. Sprawne i nowoczesne wyposażenie funkcjonujące w obiektach gminnych jest równie ważne dla mieszkańców, jak przyjazne i przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych wnętrza. Bardzo dobry przykład, pokazujący jak ważny jest odpowiedni i nowoczesny sprzęt, stanowią obiekty opieki

zdrowotnej, w których w dużej mierze to od posiadanego sprzętu zależy jakość wykonywanych usług, co z kolei bezpośrednio wpływa na poziom zadowolenia mieszkańców.

Istotnym wyzwaniem w zakresie usług dla społeczeństwa będzie poprawa dostępu do podstawowych usług publicznych poprzez zastosowanie i popularyzację dostępu elektronicznego (e-usługi). W dobie XXI w. utrudniony dostęp do usług cyfrowych w sektorze publicznym stanowi istotną barierę cywilizacyjną. Jak zauważono w SRWŁ 2020 mimo zauważalnego wzrostu wykorzystania TIK w sektorze publicznym, jedynie 25% urzędów w regionie udostępniało e-usługi w 2012r., co wskazuje na potrzebę zwiększenia dynamiki zjawiska. E-administracja pozwoli nie tylko na sprawniejsze zarządzanie czasem, ale również zwiększy dostępność uwzględniając potrzeby osób mających trudności z poruszaniem się (np. niepełnosprawnych). Aby umożliwić mieszkańcom korzystanie z e-administracji niezbędne będą działania nakierowane na rozwój infrastruktury informatycznej w instytucjach publicznych i wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań informatycznych w zakresie zarządzania oraz podnoszenie kompetencji kadr zajmujących się nimi.

Przykładowe działania:

- budowa/modernizacja/ rozbudowa infrastruktury:
 - edukacyjno - oświatowej,
 - kulturalnej,
 - zdrowotnej,
 - sportowo – rekreacyjnej,
 - turystycznej,
 - budynków użyteczności publicznej.
- wyposażenie/ doposażenie obiektów:
 - edukacyjno - oświatowych,
 - kulturalnych
 - zdrowotnych,
 - sportowo – rekreacyjnych,
 - turystycznych,
 - użyteczności publicznej.
- infrastruktury informatycznej, w tym aplikacji lub systemów bazodanowych, służących poprawie efektywności zarządzania oraz upowszechnianiu komunikacji elektronicznej (np. podpis elektroniczny, elektroniczny obieg dokumentów, digitalizacja posiadanych zbiorów itp.)_
- szkolenia dla pracowników instytucji publicznych obsługujących wdrażane systemy informatyczne

Cel operacyjny B.2

Infrastruktura techniczna

Każdemu rozwojowi czy to gospodarczemu, czy też społecznemu towarzyszyć musi stały rozwój infrastruktury - tylko wówczas rozwój społeczno – gospodarczy jest rzeczywisty i kompletny.

Dobrze rozbudowana i zmodernizowana drogowa infrastruktura techniczna wraz z sieciami wodno – kanalizacyjnymi, energetycznymi i gazowymi jest warunkiem przyciągnięcia nowych inwestorów oraz rozwoju istniejących już na terenie Gminy przedsiębiorstw. Odpowiednio rozwinięta infrastruktura techniczna jest również istotna z punktu widzenia mieszkańców Gminy i ma wpływ na ich poczucie zadowolenia z faktu mieszkania w miejscu zadbanym, funkcjonalnym oraz bezpiecznym. Z tego względu należy, kontynuować rozbudowę tras rowerowych, które służyć będą mieszkańcom, jak również wpisywać się będą w agroturystyczny charakter Gminy. Z tych samych powodów rekomendować należy budowę i modernizację placów zabaw, parków, skwerów, siłowni na powietrzu oraz wszelkich innych miejsc, które poprawią jakość życia mieszkańców oraz budować będą wizerunek Gminy jako kolejnego miejsca przyjaznego na agroturystycznej mapie Województwa Łódzkiego.

Kontynuacją działań mających na celu zarówno poprawę jakości życia mieszkańców, jak i stworzenia warunków przyjaznych dla turystów są działania związane z wykorzystaniem OZE. Warto aby Gmina Buczek zachęcała swoich mieszkańców do instalowania w domach rozwiązań wykorzystujących energię odnawialną (np. solary, pompy ciepła, ogniwa fotowoltaiczne) oraz propagujących ekologię (np. przydomowe oczyszczalnie ścieków). Władze mogłyby zachęcać mieszkańców do takich rozwiązań poprzez prowadzenie akcji informacyjnej (np. w formie szkoleń) na temat korzyści płynących z tego typu rozwiązań. Inną formą zachęty mógłby być program dofinansowań dla mieszkańców do solarów bądź przydomowych oczyszczalni ścieków. Oczywiście propozycje działań uwzględniać powinny przede wszystkim możliwości finansowe Gminy.

Przykładowe działania:

- budowa/modernizacja/ rozbudowa:
 - sieci ścieżek rowerowych,
 - chodników i poboczy,
 - wiat przystankowych,
 - dróg lokalnych
 - małej infrastruktury gminnej,
 - sieci wodno – kanalizacyjnej

- sieci gazowej (prace planistyczne, projektowe – wspólnie z sąsiednimi gminami – poszukiwanie partnerów do zrealizowania inwestycji),
- sieci połączeń transportowych/ komunikacyjnych,
- infrastruktury OZE.

5.2.3. Cel strategiczny C

WZMACNIANIE POTENCJAŁU LOKALNEGO

Cel operacyjny C.1

Rozwój potencjału społecznego

Realizując działania z zakresu celu operacyjnego B.1 „Infrastruktura społeczna” należy równocześnie prowadzić tzw. działania miękkie. Chodzi przede wszystkim o dobre wykorzystanie powstałej w wyniku realizacji celu B.1 infrastruktury społecznej. W wybudowane i zmodernizowane budynki użyteczności publicznej należy tchnąć życie poprzez wyznaczonych do tego celu animatorów życia społecznego, którzy zaktywizują mieszkańców do działań na rzecz ich lokalnej społeczności. W związku z tym, warto wspierać podnoszenie kwalifikacji przez animatorów/pracowników gminnych obiektów sportowych i kulturalnych np. poprzez odpowiednie szkolenia czy wyjazdy studyjne. Równocześnie należy pamiętać, iż bardzo dobrymi animatorami życia społecznego są w wielu przypadkach także organizacje pozarządowe, które często nawet nie wymagają wsparcia finansowego, a jedynie doradczego i logistycznego, aby mogły zaproponować mieszkańcom ciekawe alternatywy spędzania wolnego czasu. Dysponują one doświadczoną kadrą pracowników lub wolontariuszy i są zorientowane w realiach życia lokalnej społeczności.

W celu pobudzenia aktywności społecznej, która pośrednio będzie również przyczyniała się do zwiększenia integracji mieszkańców, należy rozważyć podejmowanie działań nakierowanych na poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci w szkołach oraz tzw. oferty „po 16tej” - skierowanej zarówno do dzieci, jak i dorosłych, a poprzez swoją różnorodność stanowiącej ciekawą alternatywę dla popołudnia przed komputerem czy telewizorem.

Ponadto do wzmocnienia potencjału lokalnego prowadzić może aktywna polityka prorodzinna, która opierać się może np. wprowadzeniu karty dużej rodziny, czy też rozszerzeniu oferty przedszkoli i żłobków.

Dla zapewnienia mieszkańcom Gminy Buczek odpowiednich warunków do życia ważne jest również otoczenie ich odpowiednią opieką zdrowotną. W tym celu Gmina powinna angażować się w promocję i udział we wszelkich programach profilaktycznych przeciwdziałających chorobom cywilizacyjnym oraz zachęcanie jak największej liczby mieszkańców do badań profilaktycznych. Należy pamiętać, iż sam udział Gminy w programach profilaktycznych nie daje gwarancji 100% frekwencji. W związku z powyższym Władze Gminy powinny podejmować działania informacyjne w celu dotarcia do jak największej liczby mieszkańców.

Istotnym działaniem związanym z rozwojem potencjału lokalnego jest wzmacnianie tożsamości lokalnej, która może się odbywać poprzez realizację zadań integrujących np. w postaci cyklicznych zajęć prowadzonych w Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w Buczku. Innym równie

skutecznym działaniem w budowaniu i wzmacnianiu więzi lokalnych jest kultywacja rodzimych świąt takich jak Wojewódzkie Święto Truskawki. Imprezy takie doskonale wpływają na poczucie jedności wywołane dumą z osiągnięć własnego regionu.

Przykładowe działania:

- wspieranie (rozwój) działalności organizacji pozarządowych we wszystkich sektorach życia społecznego,
- wspieranie podnoszenia kwalifikacji przez animatorów życia społecznego,
- poszerzenie/ wzbogacenie oferty zajęć dodatkowych/ pozalekcyjnych,
- stworzenie tzw. ofert „po 16-tej”
- efektywna polityka prorodzinna,
- działania dające możliwość przekwalifikowanie, doszkolenia,
- wspieranie organizacji działań profilaktycznych,
- aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- działania integrujące społeczność lokalną (wzmacnianie tożsamości lokalnej).

Cel operacyjny C.2

Promocja Gminy

Dla zapewnienia realizacji wizji Gminy Buczek, którą jednostka zamierza osiągnąć w 2020 roku, konieczne jest również podejmowanie aktywności opisanych w celu operacyjnym C.2. „Promocja Gminy”. Należy pamiętać, iż Gmina funkcjonuje w środowisku ościennych miast i gmin, które kierując się swoimi własnymi aspiracjami, dążą do tego, aby wyróżniać się na mapie województwa ściągając do siebie inwestorów, turystów czy też nowych mieszkańców. Wiele jest gmin rolniczych, które podobnie jak Buczek, swój rozwój opierają na rolnictwie i przetwórstwie rolno – spożywczym. Dlatego właśnie tak ważna jest promocja Gminy, która pomoże zaistnieć w świadomości szerszej grupy odbiorców i wyeksponować wszystkie walory miejsca, a w szczególności te, które mogą wyróżniać Gminę Buczek na tle pozostałych sąsiednich jednostek.

Podstawowym działaniem, które należy kontynuować jest organizacja „Święta Truskawki”, które stało się już rozpoznawalne i popularne wśród mieszkańców województwa. Rekomenduje się podjęcie kolejnych działań, które spowodowałyby, że Święto nabierze ponadregionalnego charakteru. W tym celu należy rozpocząć promocję Święta również poza granicami województwa. Nawiązanie kontaktu z organizatorami Dni Truskawki w Korycinie oraz Święta Truskawki Kaszubskiej mogłoby zaowocować ponadregionalną współpracą, wymianą doświadczeń, a w przyszłości być może powstaniem jakiegoś wspólnego projektu w tym obszarze. Ponadregionalny charakter wydarzenia z pewnością również przyczyniłby się do

podniesienia rangi imprezy w świadomości lokalnej społeczności a także wzrostu poczucia jej przynależności i tożsamości lokalnej.

Z punktu widzenia przyciągnięcia nowych inwestorów bardzo ważne jest stworzenie jasnej, czytelnej oferty inwestycyjnej, która powinna zostać zamieszczona na stronie Urzędu Gminy w osobnej zakładce, bądź znajdować się na całkiem osobnej stronie internetowej, do której inwestor byłby przekierowywany z oficjalnej strony urzędu. Oferta stanowiłaby kompletną bazę informacji na temat terenów inwestycyjnych ich stopnia wyposażenia w infrastrukturę techniczną a także rodzaj pomocy świadczonej przez Gminę. Taka forma byłaby znacznym ułatwieniem dla potencjalnych inwestorów, którzy poszukują odpowiedniego miejsca dla swoich inwestycji

Inną równie ważną kwestią jest równoległa promocja oferty osadniczej, która skierowana byłaby do potencjalnych przyszłych mieszkańców. Oferta taka powinna zawierać spis terenów przeznaczonych w planie zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo mieszkaniowe i jednorodzinne oraz cały wachlarz usług dodatkowych, które Gmina jest w stanie zapewnić swoim mieszkańcom tj. oferta edukacyjna, opieki zdrowotnej, kulturalno – sportowa czyli tzw. „oferta po 16tej”. Dla potencjalnych mieszkańców stojących przed wyborem miejsca zamieszkania będzie to swoiste kompendium wiedzy na temat warunków do zamieszkania w tym miejscu i ułatwiające podjęcie decyzji.

Bardzo dobrym środkiem promocji każdej jednostki samorządowej jest udział we wszelkich targach branżowych, gdzie na specjalnie przygotowanych stoiskach każda gmina/miasto/powiat ma szansę zaprezentowania wszystkich swoich walorów przyrodniczych, społecznych, czy też gospodarczych.

Warto byłoby się również zastanowić nad opracowaniem strategii Promocji Gminy Buczek, która z jednej strony zdiagnozowałaby mocne i słabe strony obecnie trwających działań promocyjnych, a z drugiej zaproponowałaby zmiany zwiększające ich efektywność i skuteczność.

Przykładowe działania:

- dalsza promocja marki regionalnej – Buczkowska truskawka,
- stworzenie oferty osadniczej,
- przygotowanie oferty inwestycyjnej,
- opracowanie strategii promocji Gminy/ strategii marki Gminy,
- współpraca z innymi JST w celu stworzenia spójnego wizerunku regionu,
- udział w targach branżowych/ tematycznych.

6. Zgodność strategii rozwoju Gminy z dokumentami wyższego rzędu

W poniższej tabeli zaprezentowano informacje na temat zgodności Strategii Rozwoju Gminy Buczek na lata 2015-2020 ze strategicznymi dokumentami wyższego rzędu na poziomie regionalnym oraz krajowym.

Cel strategiczny A OBSZAR GOSPODARCZY GMINY	
Cel operacyjny A.1 Rolnictwo i nowoczesna produkcja rolna	
Cel operacyjny A.2 Przedsiębiorczość i inwestycje	
Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego	Oś Priorytetowa II: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka Działanie / poddziałanie: 3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości Oś Priorytetowa IX: Wyłączenie społeczne Działanie / poddziałanie: 9 v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	Oś priorytetowa/ działanie: Działanie III: Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych Działanie / poddziałanie: 1:Wsparcie dla nowych uczestników systemów jakości żywności 2:Wsparcie na przeprowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych Oś priorytetowa/ działanie: Działanie IV: Inwestycje w środki trwałe Działanie / poddziałanie: 1:Pomoc na inwestycje w gosp. Rolnych 2:Pomoc na inwestycje w przetwórstwo/ marketing i rozwój produktów rolnych

	3:Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa (Scalanie gruntów) Oś priorytetowa/ działanie: Działanie V: Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych Działanie / poddziałanie: 1: Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej 2: Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej Oś priorytetowa/ działanie: Działanie VI: Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej Działanie / poddziałanie: 1.Premie dla młodych rolników 2.Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej 3.Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa 4. Restrukturyzacja małych gospodarstw 5. Rozwój przedsiębiorczości - rozwój usług rolniczych Oś priorytetowa/ działanie: Działanie X: Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne Działanie / poddziałanie: 1.Rolnictwo zrównoważone 2.Ochrona gleb i wód 3.Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych 4.Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 5.Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000 6.Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie 7.Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie Oś priorytetowa/ działanie: Działanie XVI: Współpraca Działanie / poddziałanie: 1. Wsparcie tworzenia i działania grup operacyjnych EPI na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa
Program Wiedza Edukacja Rozwój	Oś priorytetowa/ działanie: II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

	Działanie / poddziałanie: Priorytet inwestycyjny 8V: przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian
Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030	Oś priorytetowa/ działanie: 1: Specjalizacja Regionalna (w ramach lokomotywy rozwoju „Innowacyjne rolnictwo i przetwórstwo rolno – spożywcze”) Działanie / poddziałanie: 1.4 Wsparcie projektów współpracy w ramach klastrów i obszarów specjalizacji Oś priorytetowa/ działanie: 2: Rozwój potencjału innowacyjnego regionu (w ramach lokomotywy rozwoju „Innowacyjne rolnictwo i przetwórstwo rolno – spożywcze”) Działanie / poddziałanie: 2.4 Promocja współpracy kooperacji podmiotów gospodarczych
Cel strategiczny B OBSZAR INFRASTRUKTURY LOKALNEJ	
Cel operacyjny B.1 Infrastruktura społeczna	
Cel operacyjny B.2 Infrastruktura techniczna	
Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego	Oś Priorytetowa IV: Gospodarka niskoemisyjna Działanie / poddziałanie: IV-4a Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych IV-4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym Oś Priorytetowa VII: Infrastruktura dla usług społecznych Działanie / poddziałanie: VII-2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury, e-zdrowia VII-9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych VII-10a Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i

	uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej
Program Wiedza Edukacja Rozwój	Oś priorytetowa II: Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji Działanie / poddziałanie: Priorytet inwestycyjny 9IV ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	Oś priorytetowa/ działanie: Działanie I: Transfer wiedzy i działalność informacyjna. Działanie / poddziałanie: 1: Wsparcie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności. 2: Wsparcie na demonstracje i działania informacyjne Oś priorytetowa/ działanie: Działanie II: Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw. Działanie / poddziałanie: 1: Wsparcie dla korzystających z usług doradczych 2: Wsparcie na szkolenia doradców Oś priorytetowa/ działanie: Działanie VII Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich Działanie / poddziałanie: 1: Inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii 2: Badania zw. z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dot. powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej 3: Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	Oś priorytetowa/ działanie: X: Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia Działanie / poddziałanie: A Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na

	poziomie społeczności lokalnych
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	Oś priorytetowa/ działanie: I: Powszechny dostęp do szybkiego Internetu Działanie / poddziałanie: 1. Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach Oś priorytetowa/ działanie: III: Cyfrowe kompetencje społeczeństwa Działanie / poddziałanie: 5. Zwiększenie stopnia oraz poprawa umiejętności korzystania z Internetu, w tym e-usług publicznych
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020	Cel operacyjny 2. Nowoczesny kapitał ludzki i rynek pracy 2.1. Kształtowanie i rozwój kadr dla gospodarki innowacyjnej 2.1.2. rozwój szkolnictwa zawodowego 2.1.3. kształtowanie proinnowacyjnych postaw przedsiębiorców Cel operacyjny 3. Zintegrowane środowisko przedsiębiorczości dla rozwoju gospodarki 3.1. Kształtowanie innowacyjnego środowiska przedsiębiorczości i powiązań sieciowych 3.1.5. rozwój instytucji otoczenia biznesu, w tym ośrodków dyfuzji rozwiązań innowacyjnych 3.2. Rozwój MŚP i sektora rolnego 3.2.2. poprawa produktywności sektora rolniczego Filar 2. Spójność społeczna Cel operacyjny 5. Wysoki standard i dostęp do usług publicznych 5.1. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora edukacji 5.1.2. podniesienie standardu placówek edukacyjnych na wszystkich etapach kształcenia 5.1.3. rozwój kompetencji i technik cyfrowych w procesie edukacji na wszystkich etapach kształcenia 5.2. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora ochrony zdrowia, pomocy społecznej oraz pieczy zastępczej 5.2.1. rozwój i racjonalizacja bazy ochrony zdrowia, pomocy społecznej oraz pieczy zastępczej 5.2.2. rozwój usług i programów profilaktyki zdrowotnej oraz innych z zakresu pomocy społecznej i pieczy zastępczej 5.3. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora kultury, sportu, turystyki i rekreacji 5.3.1. rozwój bazy kultury, sportu, turystyki i rekreacji 5.3.2. rozwój usług kultury, sportu, turystyki i rekreacji
Program Operacyjny	Oś priorytetowa/ działanie:

Inteligentny Rozwój 2014 – 2020	II: Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach Działanie / poddziałanie: 3.1 promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym poprzez inkubatory przedsiębiorczości Oś priorytetowa/ działanie: III: Wsparcie otoczenia i potencjału innowacyjnych przedsiębiorstw Działanie / poddziałanie: 1.2 promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje oraz rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i instytucjami szkolnictwa wyższego, w szczególności w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu Działanie / poddziałanie: 3.4 wspieranie zdolności MŚP do angażowania się w proces wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz w procesy innowacji.
Cel strategiczny C WZMACNIANIE POTENCJAŁU LOKALNEGO	
Cel operacyjny C.1 Rozwój potencjału społecznego	
Cel operacyjny C.2 Promocja Gminy	
Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego	Oś priorytetowa/ działanie: VIII Zatrudnienie Oś priorytetowa/ działanie: VIII-8i-Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspierania mobilności pracowników VIII-8iii- Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Oś Priorytetowa IX: Wyłączenie społeczne

	Działanie / poddziałanie: IX-9i Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie IX-9iv Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym Oś Priorytetowa X: Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie Działanie / poddziałanie: 8vi - Aktywne i zdrowe starzenie się Oś Priorytetowa XI: Edukacja, kwalifikacje, umiejętności Działanie / poddziałanie: 10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia 10iii - Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji 10iv - Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020	Oś Priorytetowa 6.2. Reintegracja zawodowa oraz przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniom społecznym Działanie / poddziałanie: 6.2.1. rozwój i upowszechnianie ekonomii społecznej 6.2.2. aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym 6.2.3. zapobieganie i przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego

6.1. Sposoby i źródła finansowania działań

Zadania gmin w Polsce realizowane są głównie z dochodów własnych i subwencji należnych z tytułu prawa oraz innych źródeł finansowania, których pozyskanie zależy od inwencji i zaangażowania władarzy gmin.

Sformułowane w niniejszej strategii i stanowiące podstawę do podejmowania i realizacji konkretnych projektów, cele strategiczne i operacyjne, mogą być finansowane zarówno z dochodów własnych Gminy, jak i środków zewnętrznych, takich jak np.:

- środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego,
- środki z programów krajowych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego,
- środki z Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich,
- środki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska,
- środki z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- pożyczki i kredyty bankowe,
- instrumenty zwrotne – JESSICA, JEREMIE,
- środki inwestorów prywatnych, w tym w formule PPP,
- środki z Fundacji na rzecz Rozwoju Wsi „Polska Wieś 2000”
- środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej,
- środki z Wojewódzkiego Urzędu Pracy,
- środki z Powiatowego Urzędu Pracy.

W nowym okresie programowania podstawowym źródłem wsparcia rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich będą środki dostępne w ramach II filaru Wspólnej Polityki Rolnej. Będzie ono uzupełnione środkami z polityki spójności. Zgodnie z założeniami nowego budżetu, główna rola w realizacji zadań związanych z rozwojem terenów wiejskich spoczywać będzie na samorządach województw. Środki zatem płynąć będą przede wszystkim z programów regionalnych oraz ze zregionalizowanej części Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wykorzystanie możliwości nowego okresu programowania w istotnym stopniu uzależniona jest od aktywności władz Gminy i jej udziału w procesie konsultacji założeń do okresu nowej perspektywy finansowej, definiowanej przez dokumenty programowe.

7. Monitoring i ewaluacja

Osiągnięcie zamierzonych celów strategicznych i kierunków rozwoju wymaga stworzenia efektywnych mechanizmów gwarantujących konsekwentne wdrażanie, monitorowanie i ewaluację efektów Strategii.

7.1. Wdrażanie i monitorowanie Strategii

Strategia Rozwoju Gminy Buczek na lata 2015-2020 jest dokumentem otwartym, w związku z tym powinna dynamicznie reagować na zmieniające się potrzeby wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych.

Wdrażanie planów strategicznych, ich monitorowanie oraz ewaluacja są działaniami nierozdzielnie związanymi z procesem planowania strategicznego.

WYTYCZNE DO PROCESU WDRAŻANIA STRATEGII

Wdrażanie strategii jest procesem, w którym sformułowane w Strategii długoterminowe cele i kierunki działań przekładane są na poziom programów i działań operacyjnych. Elementem procesu wdrażania Strategii są również działania związane z propagowaniem i upowszechnianiem informacji na temat jej założeń oraz zawartości. Działania te mają na celu w szczególności aktywizację wybranych organizacji i środowisk do współudziału w realizacji Strategii.

Strategia stanowi dokument o charakterze kierunkowym i koncepcyjnym. W celu wdrożenia Strategii na poziomie operacyjnym opracowane zostaną dokumenty o charakterze proceduralnym (np. programy operacyjne), które szczegółowo wskażą sposób realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz podział odpowiedzialności w tym zakresie. Część z nich zostanie oparta o już istniejące dokumenty, co w uzasadnionych przypadkach wymagało będzie ich dostosowania do nowych celów strategicznych.

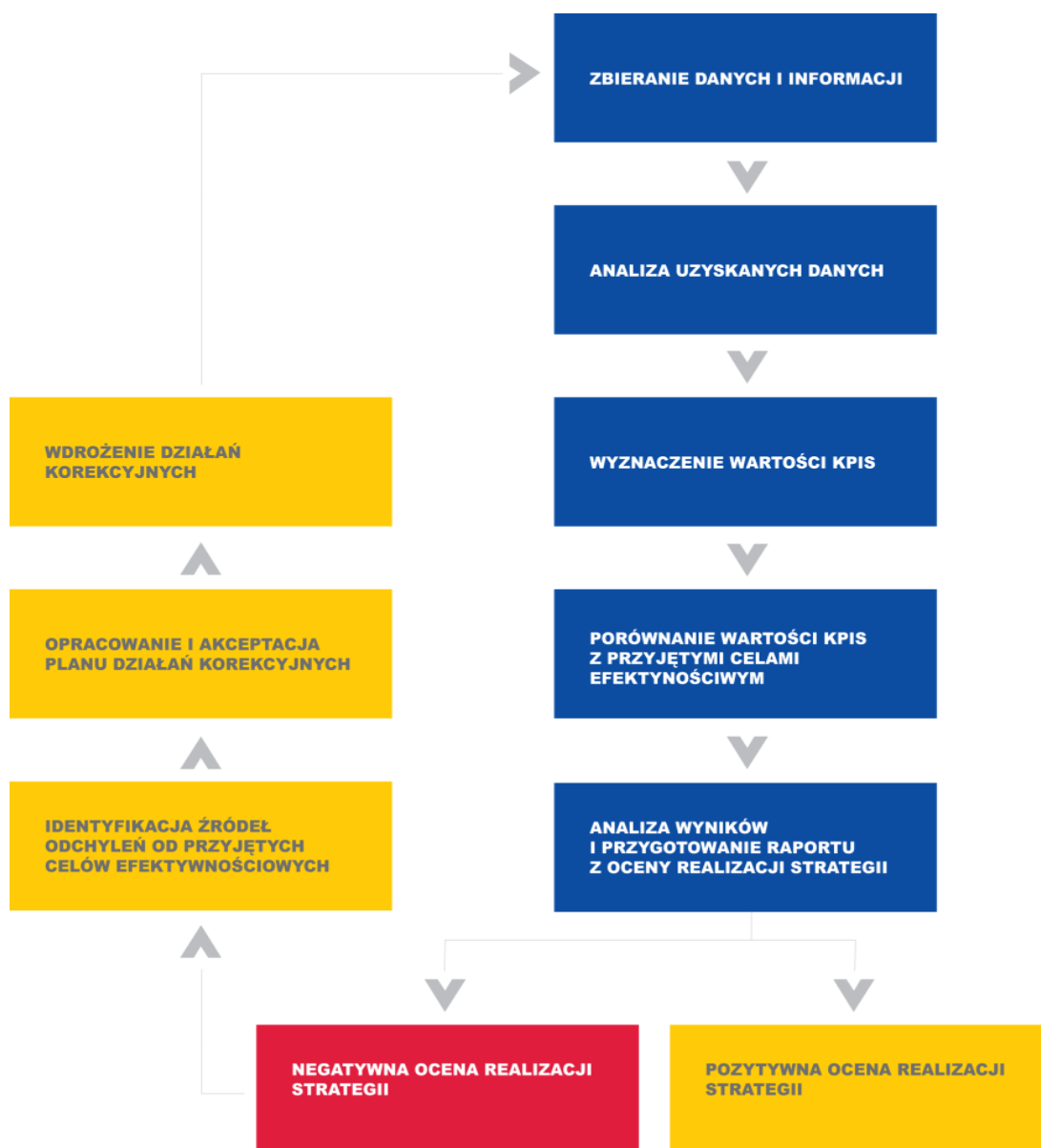
MONITOROWANIE STRATEGII

Monitorowanie Strategii jest procesem polegającym na bieżącej analizie postępów w osiąganiu zakładanych celów strategicznych. Na proces ten składa się szereg działań takich jak m.in. zbieranie danych i informacji, analiza uzyskanych danych, wyznaczanie wartości określonych wskaźników efektywności (*ang. KPIs – Key Performance Indicators*) oraz ich porównanie z przyjętymi celami efektywnościowymi, ocena finalnych wyników i przygotowywanie cyklicznych raportów z oceny realizacji Strategii.

W przypadku, gdy proces realizacji określonych celów strategicznych oceniony zostanie negatywnie, istnieje potrzeba identyfikacji źródeł ewentualnych odchyłeń od zakładanych celów efektywnościowych, wypracowanie planu działań korekcyjnych oraz jego wdrożenie.

Rysunek 14. Proces monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Buczek

Źródło: Opracowanie własne

W praktyce proces monitorowania Strategii przeprowadzany będzie w cyklach corocznych, a do jego realizacji powinna zostać wyznaczona dedykowana osoba lub osoby reprezentujące władze samorządowe Gminy. Ich główną funkcją będzie w szczególności pozyskiwanie informacji na temat działań/projektów realizowanych w Gminie oraz ocena dotychczasowych rezultatów wdrażania Strategii, a także rekomendowanie niezbędnych działań korekcyjnych.

OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ I EWALUACJA STRATEGII

Proces monitorowania realizacji założeń Strategii powinien być co roku podsumowywany **ewaluacją efektów realizacji Strategii**, obejmującą zestawienia wartości zdefiniowanych i monitorowanych w danym okresie wskaźników efektywności realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych. Proponuje się coroczną ewaluację wyników wdrażania strategii na podstawie efektów zadań i projektów, będących w fazie realizacji lub tych, które zostały w danym roku zakończone.

Poniżej w zestawieniach tabelarycznych przedstawiono przykłady wskaźników efektywności (KPIs), zdefiniowane dla poszczególnych celów operacyjnych wskazanych w Strategii. Zaproponowane wskaźniki efektywnościowe (KPIs) stanowią zbiór otwarty, tj. w trakcie realizacji celów strategicznych, operacyjnych i poszczególnych działań mogą ulegać one zmianom, korektom, rozszerzeniom o dodatkowe wskaźniki.

Wartość bazowa wskaźnika (ang. *baseline value*) to pierwszy pomiar monitorowanego wskaźnika tzw. punkt startowy oceny całej strategii w okresie bazowym. Jako punkt startowy monitorowania strategii przyjęto początek roku 2014.

Wartość docelowa wskaźnika (ang. *target*) to skwantyfikowany cel, oczekiwany do osiągnięcia w określonych ramach czasowych przy wykorzystaniu istniejących zasobów. Ustanowienie wartości docelowych umożliwia monitorowanie w kontekście terminowości osiągania zamierzonych celów, motywuje do działania oraz zapewnia odpowiedzialność i transparentność działań. Jako punkt docelowy w pomiarze wskaźnika przyjęto koniec roku 2020. Wartości bazowe powinny być ambitne, jednak realne do osiągnięcia w określonym czasie i przy zaangażowanych zasobach. Wartości docelowe mogą ulegać zmianom w trakcie realizacji Strategii. Zmiana taka musi jednak wynikać z ważnych przesłanek np. zmniejszenia funduszy na dany cel.

Okres monitorowania i ewaluacji Strategii obejmuje zatem czas od stycznia 2015 do grudnia 2020. Jest on tożsamy z nowym okresem programowania UE.

W poniższej tabeli znajduje się lista wskaźników w odniesieniu do poszczególnych celów operacyjnych strategii wraz ze wskazaniem wartości bazowej i docelowej wskaźnika, częstotliwości jego monitorowania oraz stanowiska/ komórki odpowiedzialnej za jego monitorowanie.

Tabela 21. Monitorowane wskaźniki w obszarze celów operacyjnych

I.p.	Wskaźnik	Źródło danych	Jedn. miary	Trend	Wartość bazowa (rok 2015)	Wartość docelowa (rok 2020)	Częstotliwość monitorowania	Stanowisko/ komórka odpowiedzialna za monitoring
A.1 Rolnictwo i nowoczesna produkcja rolna								
1	Liczba spotkań informacyjnych dot. tworzenia grup producenckich	Ewidencje i sprawozdania Urzędu Gminy	sztuka	rosnący	0	5	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowana jednostka/ osoba
2	Liczba zorganizowanych szkoleń/kursów/konsultacji dla producentów rolnych	Ewidencje i sprawozdania Urzędu Gminy	sztuka	rosnący	0	5	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowana jednostka/ osoba
A.2 Przedsiębiorczość i inwestycje								
3	Liczba zorganizowanych szkoleń/kursów/konsultacji dla przedsiębiorców i osób chcących założyć działalność gospodarczą	Ewidencje i sprawozdania Urzędu Gminy	sztuka	rosnący	0	5	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowana jednostka/ osoba
4	Liczba nowopowstałych gospodarstw agroturystycznych	Ewidencje i sprawozdania Urzędu Gminy	sztuka	rosnący	0	3	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowana jednostka/ osoba
B.1 Infrastruktura społeczna								
5	Wybudowane/zmodernizowane/rozbudowane obiekty infrastruktury/ użyteczności publicznej	Ewidencje i sprawozdania Urzędu Gminy	sztuka	rosnący	0	4	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowana jednostka/ osoba
6	Wyposażone/doposażone obiekty infrastruktury/ użyteczności publicznej	Ewidencje i sprawozdania Urzędu Gminy	sztuka	rosnący	0	6	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowana jednostka/ osoba

B.2 Infrastruktura techniczna								
7	Wybudowana/zmodernizowana/rozbudowana infrastruktura okołodrogowa	Ewidencje i sprawozdania Urzędu Gminy	km	rosnący	0	10	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowana jednostka/ osoba
8	Wybudowana/zmodernizowana/rozbudowana infrastruktura wodno-kanalizacyjna, gazowa	Ewidencje i sprawozdania Urzędu Gminy	km	rosnący	0	10	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowana jednostka/ osoba
C.1 Rozwój potencjału społecznego								
9	Stworzona oferta kulturalno – rozrywkowa dla różnych grup społecznych	Ewidencje i sprawozdania Urzędu Gminy	sztuka	rosnący	0	1	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowana jednostka/ osoba
10	Liczba podjętych działań mających na celu aktywizację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Ewidencje i sprawozdania Urzędu Gminy	sztuka	rosnący	0	4	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowana jednostka/ osoba
C.2 Promocja Gminy								
11	Liczba targów/ imprez branżowych, na których promowała się Gmina	Ewidencje i sprawozdania Urzędu Gminy	sztuka	rosnący	0	5	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowana jednostka/ osoba
12	Stworzona oferta osadnicza/inwestycyjna	Ewidencje i sprawozdania Urzędu Gminy	sztuka	rosnący	0	1	corocznie	Wójt Gminy/ oddelegowana jednostka/ osoba

Źródło: Opracowanie własne

BIBLIOGRAFIA

Lista dokumentów i stron internetowych wykorzystanych przy opracowaniu Strategii.

Dokumenty:

1. Domański T., *Strategiczne Planowanie Rozwoju gospodarczego gminy*, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa 1999
2. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Buczek
3. Statut Gminy Buczek
4. Program Ochrony Środowiska oraz Plan Gospodarki Odpadami na lata 2005-2011 dla Gminy Buczek
5. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczek
6. Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim w 2013 roku, WIOŚ, Łódź 2014
7. Program Ochrony Środowiska Powiatu Łaskiego na lata 2007 – 2013

Strony internetowe:

<https://www.osp.org.pl/>
<http://stat.gov.pl/bdl/>
<http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>
<http://www.dolinarzekigrabi.home.pl/>
<http://www.psp.lask.info/>
<http://buczek.ehost.pl/>
<http://www.buczek.org.pl>
<http://lodz.rdos.gov.pl/>
<http://www.oke.lodz.pl/>
<http://www.bibliotekabuczek.pl/>

SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Rysunek 1. Schemat dokumentu Strategia Rozwoju Gminy Buczek na lata 2015 – 2020	6
Rysunek 2. Gmina Buczek na mapie powiatu łaskiego oraz na tle województwa łódzkiego	9
Rysunek 3. Odległość Gminy Buczek od większych aglomeracji miejskich	10
Rysunek 4. Herb Gminy Buczek	11
Rysunek 5. Regiony fizycznogeograficzne	14
Rysunek 6. Obszary prawnie chronione	22
Rysunek 7 32 Baza Lotnictwa Taktycznego	25
Rysunek 8 Obszar przekroczeń zanieczyszczenia powietrza w zach. części strefy łódzkiej	29
Rysunek 9. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej Gminy Buczek	35
Rysunek 10. Zabytkowy park w Buczku	44
Rysunek 11. Kościół p.w. św. Jana Chrzciciela w Buczku	45
Rysunek 12. Zespół pałacowo – fabryczny w Grzeszynie	45
Rysunek 13. Konfitura Bachorzyńskich Babek	47
Rysunek 14. Proces monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Buczek	94
Tabela 1. Podsumowanie celów strategicznych i celów operacyjnych Gminy Buczek	8
Tabela 2. Pomniki przyrody	22
Tabela 3. Grunty leśne	23
Tabela 4. Wykaz dróg gminnych na terenie Gminy Buczek	24
Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe	26
Tabela 6. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w Gminie Buczek w latach 2006 – 2013	27
Tabela 7. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku	27
Tabela 8. Wykaz wydanych decyzji środowiskowych dla farm wiatrowych na terenie Gminy Buczek	30
Tabela 9. Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty, rok 2013 i 2014 [średni wynik punktowy]	32
Tabela 10. Wyniki egzaminu gimnazjalnego za rok 2013 [wyniki podane w %; różnica obliczona w punktach procentowych]	33
Tabela 11. Świadczenia pomocy społecznej	34
Tabela 12. Statystyka zdarzeń	36
Tabela 13. Podmioty gospodarki narodowej w 2013 i 2014 roku	39
Tabela 14. Wykaz największych podmiotów gospodarczych	40
Tabela 15. Struktura gospodarstw rolnych	41
Tabela 16. Struktura upraw	42
Tabela 17. Struktura hodowli	42
Tabela 18. Dochody budżetu Gminy Buczek w 2013 r.	52

Tabela 19. Wydatki budżetu Gminy Buczek w 2013 r.	54
Tabela 20. Analiza SWOT Gminy Buczek	55
Tabela 21. Monitorowane wskaźniki w obszarze celów operacyjnych	96
Wykres 1. Liczba ludności Gminy w latach 2007-2013	15
Wykres 2. Ludność Gminy Buczek wg ekonomicznych grup wieku w latach 2010-2013 (%)	16
Wykres 3. Ruch naturalny ludności Gminy Buczek w latach 2007-2013	17
Wykres 4. Bezrobotni zarejestrowani w latach 2007-2014.....	18
Wykres 5. Liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w latach 2008-2014	39
Wykres 6. Dochody budżetowe Gminy Buczek w latach 2009 - 2013 r.[w zł].....	51
Wykres 7. Wydatki Gminy Buczek w latach 2009 - 2013 r.	53
Wykres 8 Grupy wiekowe respondentów	56
Wykres 9 Respondenci wg deklarowanego wykształcenia	57
Wykres 10 Status respondentów na rynku pracy	58
Wykres 11 Obszary priorytetowe wg respondentów	59
Wykres 12 Obszar potencjału społeczno - gospodarczego	60
Wykres 13 Obszar ochrony zdrowia	61
Wykres 14 Obszar rekreacji, rozrywki i sportu	62
Wykres 15 Obszar oświaty i nauki.....	63
Wykres 16 Obszar potencjału turystycznego	64
Wykres 17 Obszar kultury.....	65
Wykres 18 Obszar bezpieczeństwa	66
Wykres 19 Obszar środowiska naturalnego	67
Wykres 20 Obszar infrastruktury i transportu	68
Wykres 21 Atuty Gminy w opinii respondentów	69
Wykres 22 Braki i słabe strony Gminy w opinii respondentów	70